

Korona Günlüğü

Ayşin Uysal
Deniz Günal
Ferruh Dinçkal
Gündoğdu Gencer
Dr.Meltem Hınçal
Mustafa Alağöz
M. Şehmus Güzel
Necdet Kurt
Saba Öymen

Ayin Uysal

Deniz Günal

Ferruh Dinçkal

Gündoğdu Gencer

Dr.Meltem Hınçal

Mustafa Alagöz

M. ehmus Güzel

Necdet Kurt

Saba ymen

Korona Gnlg

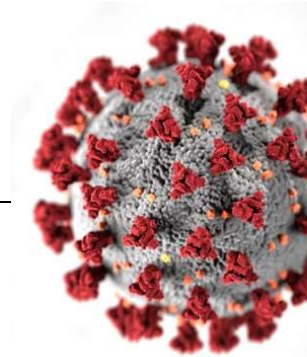
2020

İçindekiler

Giriş	5
Sağlık Krizinden Siyasi Krize	6
Devlet – Şiiri – Dersimiz – Korona	13
Korona’ya Rağmen Seçimler	16
Evde Kal Sınıfta Kalma	21
Allah’ın İkinci Lûtfu veya kolonya, maske, dua ve sabır....	26
Korona’nın sopası	31
Havada kuşku ve tedirginlik	37
Koronavirüslü yarımlar...	41
Dayan Türkiye	44
“Kusura Bakma Ölüm”	47
Evde Yolculuk	53
Tüm ciddi ve gayri ciddi yönleri ile korona virüsü	61
Evdekiler / Evde kalanlar	66
Emekçinin Dönüşü	70
Güçlü, dikkatli ve umut içinde	76
Korona-lojik	79
Büyük Kitap Korkusu	83
Korona bize neler öğretiyor?	87
Çocukların “Tatili”	91
Pandemi’nin Ters Köşesi	96
Siz korona ile uğraşırken...	98
Cırcır böcekleri	103

Yarasa vardı başlangıçta _____	110
Paris tekli-yor _____	117
Korona Günleri _____	122
Tansiyon Yükseliyor _____	130
Koronametik söyleşi _____	134
Dejavu ya da İkinci dalga _____	140
“Yeni” hükümet _____	144
Koronalı Günlerimizde Tasarruf _____	152
Korona Azdı _____	157
Korona günlerinde “taşkın izleme” _____	163
Bir Ekim 2020’de _____	168
Doğan Yuvası _____	172
“ALARME MAXİMALE” _____	176
Halk Alarmda _____	181
Bu kaçınıcı “Dalga” _____	190

Giriş

Bir yıl önce Çin'in Wuhan kentinde iki tane orta gelirli Çinlinin çok sevdikleri yarasa orbası içmesinden dolayı Birleşik Krallık Başbakanı Boris Johnson'ın yoğun bakımda yatacağını biri söylese sanırım herkez saçmalama derdi.

Evet saçma görünüyordu ama oldu.

Bugünkü verilerle (1 Aralık 2020) yaklaşık 64 milyon insana bulaşan ve 1,5 milyon insanın hayatını kaybettiği korona virüsü salgını altında 10 ay geçirdik.

Bugüne kadar bildiğimiz yaşam tarzımız tamamen değişti. Yılın büyük bölümünü evlerde kanatina altında geçirdik.

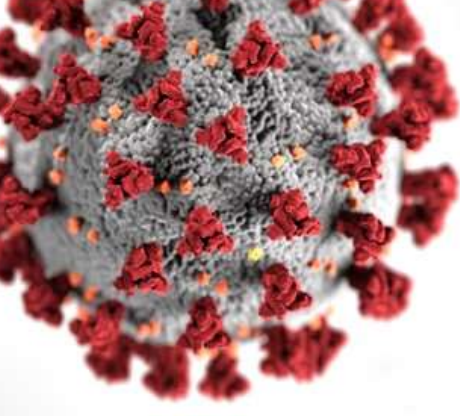
Ayorum.com yazarları, dünyanın değişik yerlerinden Mart 2020'den itibaren "KORONA GÜNLÜĞÜ" başlığı altında gözlemlerini, yaşadıklarını okurlarımızla paylaşmaya başladı.

Bu küresel felaketin bize öğrettiklerini paylaşmak hatta gelecek nesillere de aktarmak için bu yazıları bir araya getirerek "KORONA GÜNLÜĞÜ 2020" kitabını hazırladık.

"KORONA GÜNLÜĞÜ 2021" kitabını hazırlamak zorunda kalmamak umudu ile sağlıcakla kalın.

Saygılarımla

Ferruh Dinçkal

Sağlık Krizinden Siyasi Krize

M. Şehmus Güzel | PARİS, 20 MART 2020

Bir nceki makalemde, Cumhurbaşkanı'nın 16 Mart Cumartesi gecesi televizyon konuşmasında, aylardır Fransa'daki emekçilerin gösterilerine ve Fransa işi hareketi tarihindeki benzerlerine göre çok uzun süren, emekçilere, metro ve demiryolu Őirketlerine (RATP ve SNCF'e), toplu taşıma araçlarının müşterilerine, ülke ekonomisine epey yk olan grevlere rağmen ısrarla kabul ettirmek isediği EMEKLİLİK YASA TASARISI ile İŐSİZİK YASA TASARISINI ertelediğini açıkladığını belirtmiŐ ve Şunu eklemiŐtim

İŞi sendikalarının aylardan beri ısrarla istedikleri bu iptalleri daha önce yapsaydı kimbilir ne kadar iyi olacaktı. Bu ve benzeri geikmeleriyle, patronları kollayan siyasi tercihleriyle cumhurbaşkanı kendi siyasi fiyaskosunu bizzat iŐa eder duruma düştü.

Fransa'da ve dünyada tanınan, saygı gösterilen doktorlar, araştırmacılar, virüs uzmanları ve birçok siyasi lider, kişi ve kurum tarafından seçimlerin ertelenmesinin istenmesine rağmen, Perşembe gecesi birinci turun yapılacağını bir televizyon konuşmasıyla açıklayan ve seçimlerin gereğini savunan Cumhurbaşkanı dört gün sonra, Pazartesi gecesi, ikinci turu erteleyerek fiyaskosuna tüy dikti. Birbiriyle çelişkili kararları pek çok. (1)

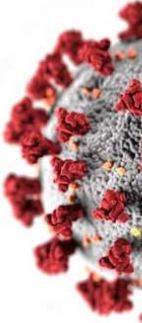
Şimdiye kadar yaptıklarının birçoğu (başka bir makalede listesini çıkarmaya çalışırım) ve son örnekler Fransa'yı bugün yönetenlerin bir parça acemi olduklarının ispatıdır. Siyaset zor meslek.

Dahası da var:

İşte Paris anakent belediye başkanlığını ele geçirip Başkent'i parti vitrini gibi kullanmak isteyen Macron'un bu hevesi de kursağında kaldı: Adayı, birkaç hafta öncesine, 16 Şubat 2020'ye kadar Sağlık Bakanlığı görevini üstlenmiş Bayan Agnes Buzyn %17,26'lık oy oranıyla Paris'te ancak üçüncü olabildi. Birinci sıradaki ve 2014'ten beri Paris Anakent Belediye Başkanı Bayan Anne Hidalgo'dan 11 puan arkada.

Bayan Buzyn, hemen ertesi gün, 17 Mart 2020 tarihli Le Monde gazetesinde yayınlanan, "günah çıkarma" seansında anlattıklarıyla Cumhurbaşkanı ve Başbakan ile yakın çevrelerinin acemiliğini, KORONAVİRÜSE KARŞI acil mücadele konusunda uzmanlarca söylenenleri dinlemediklerini ve bizzat kendisinin ısrarlı uyarılarını dikkate almadıklarını, gerekenleri zamanında yapmadıklarını gözler önüne serdi.

Agnes Buzyn, kendisinin bizzat daha OCAK 2020'de her ikisine de mücadelenin ivediliğini, geçikmeden başlatılmasının gerektiğini aktardığını şu sözleriyle açıkladı :

“Tsunami dalgasının bizi beklediğini biliyordum. 30 Ocakta Başbakan’ı seçimlerin yapılamayabilirliği konusunda UYARDIM. Seçim kampanyasını ve seçim çalışmalarının tümünü durdurmalıydık. Durdurmadık. Bu bir maskaralıktı.”

O günlerin Sağlık Bakanı Bayan Buzyn “c’était une mascarade” diyor. “UNE MASCARADE”.

“Maskarad” biçiminde telafuz edilen mascarade kelimesi Türkçeye MASKARALIK olarak çevriliyor. Eski bir bakanın bu konuda bu kelimeyi kullanması daha önemli bir boyut kazanıyor. Başbakanı, hükümetteki meslektaşları ve cumhurbaşkanı açısından hazmedilmesi kolay değil.

Nitekim 17 Martta France 2 kamu televizyon kanalında Başbakan özel davetli olarak katıldığı 20 Haberlerinde Bayan Buzyn’e yanıt verdi, “O günlerde O’na bu konuda katılmayan çok sayıda doktor vardı” dedi. 30 Ocakta, belediye seçimlerinin iptal edilmesinin bir zaruret olabileceğini kendisine söylediğini de kabul etti.

Ertesi sabah, 18 Martta, Bayan Buzyn “bu kelimeyi kullandığım için üzgünüm” dedi.

Karşılıklı atışma bitti mi ? Emin değilim. Ayrıca olanlar olduktan sonra bu artık belirleyici değil. Bu tür tartışmalar olabilir. Hatta isterseniz Bayan Buzyn’in Çin Halk Cumhuriyeti’nde salgın başladığında, Aralık 2019’da, “Virüsün Fransa’ya kadar ulaşma şansı sıfırdır” dediğini ve böylece a’dan z’ye yanıldığını da anımsayabiliriz. Mesele artık bu da değil. Mesele Fransa’da iktidara sahip olanların işleri yürütmekte çuvalladıklarının artık saklanamaz boyutlara ulaşmış olmasındadır :

Bayan Buzyn, ükenin en önemli iki yöneticisini, kendini bakanlığa kadar taşıyan takımın kaptanını ve kaptan yardımcısını, kamuoyu önünde açıkca eleştirerek ikinci turda bu takımın renklerini

taşımayacağını kamuoyuna duyurmak istedi belki. Kendisi açısından yıkım anlamına gelen birinci tur sonucunun da etkisiyle ikinci tura katılmayacağı işaretini verdiğini sanıyorum. LREM yeniden yeni bir aday bulabilecek mi ? Kim açık ve kesin siyasi intihara peki diyebilir ? Yakında göreceğiz. Belki Bayan Buzyn sineye çeker ve yenileceğini bile bile maça çıkar. Belki. (2)

Ama Macron imparatorluğunun çatırdadığını artık kimse görmemezlikten gelemez.

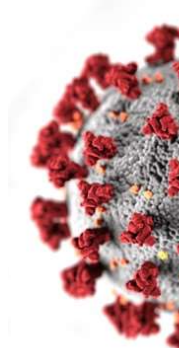
Cumhurbaşkanı ile Başbakan iyi geçinmiyor.

Başbakan ile eski Sağlık Bakanı atışıyor.

Böylece koronavirüsün yarattığı sağlık krizi SİYASİ KRİZE dönüşüyor.

Apak süt, tertemiz eşik, eli harama değmemiş avukat gibi siyaset sahnesine çıkarılan LREM içinde adı yolsuzluklara karışanların sayısı her geçen gün artıyor ve bu partinin de diğerlerinden farksız olduğu ortaya çıkıyor.

Neredeyse herşeylerini Cumhurbaşkanı'na borçlu, Sosyalist Partisi'nin ve iktidara sahip veya ortak olmuş orta sağ ve orta sol partilerin hiçbir bakanlık görevinin tadına varmamışlarından, mutsuzlarından, "açlarından" seçmece, sadece belediye meclislerinde üyelik yapmış olanlarından, devlet adamlığından nasibini almamışlardan devşirme tayfaları biçiminde değerlendirilenlerin partisi LREM, bakanları, milletvekilleri, senatörleri ve bütün yetkilileriyle yeteneklerinin sınırlarına ulaştıkları izlenimi veriyor. Özel kasalarını dolduranlar ellerini daha çabuk tutmaya çabalyorlar. Bu vurgun daha fazla süremez çünkü. Namuslu olanlar bu partiden birer ikişer ayrılıyor ...

Cumhurbaşkanı ile Başbakanı arasında kara kedi dolaşiyor: 15 Mart gecesi televizyon konuşmasında Cumhurbaşkanı, Başbakanın adını bir kere bile zikretmedi.

Bir zamanlar Başbakanlık yapmış olan, Chirac'ın sağ kolu Alain Juppé'nin yakın adamı, ve onun özel kalem müdürlüğü görevini üslenmiş, 2010 ile 2017 arasında Sarozy'nin partisinden Le Havre belediye başkanı Edouard Philippe belki başbakanlıktaki son günlerini yaşıyor. Başbakan'ın LREM üyeliğine hala geçmediğini de anımsatayım.

Evet Macron imparatorluğu çatırıyor. Belediye seçimleri birinci turundaki hezimet te bunun en somut işaretidir.

Tıp dünyasının da Macron'u da, Başbakanını da fena halde eleştirdiğini eklemeliyim. Korona ile mücadelede birincil önemdeki eldiven ve maske konusunda yeni bir skandal doğduğunu da :

Eldiven ve maske stoklarının bu hükümet döneminde bitmesine rağmen yinelenmemiş olması sonucu bugün Fransa'da eldiven ve maske sıkıntısı çekiliyor. Her 4 veya 5 saatte bir değiştirilmeleri gerekli maskelerden sağlık çalışanlarına ve hastalara HER GÜN ENAZ 7,5 veya 8 milyon gerekiyorken Devlet gerekli ve zorunlu stokunu zamanında yenilemediği için bugün maske kıtlığı yaşanıyor. Çin Halk Cumhuriyeti geçen gün bir milyon maske gönderdi, yakında, belki bugün veya yarın, bir milyon daha maske gönderecek ... Ama "açık" yine de kapanamayacak ...

Doktorlar, hastabakıcılar feryat ediyor. Örneğin Fransa'nın ünlü ve dürüstlüğüyle tanınan doktorlarından Philippe Juvin Macron'un koronavirüse karşı mücadelesindeki eksiklerini ve hatalarını televizyonlarda, gazetelerde, radyolarda, davetli olduğu her programda, düzenli olarak eleştiriyor ve "Günü gelince bunları

konusuruz.” diyerek kriz sonrasında, Macron’a ve diğer sorumlulara faturanın çıkarılacağına işaret ediyor. Korona ile mücadele bittikten sonra yetkililerle hesaplaşacak mutaka. Dr. Juvin sıradan biri değil, sözünün arkasında duracak nitelikleri taşıyor. (3)

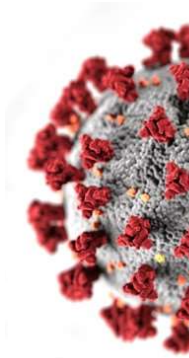
Koronavirüsten ölenlerin yakınlarından bir grup avukatlarıyla birlikte, Cumhurbaşkanı, Başbakan ve yetkililer hakkında dava açtılar...

Fransa’da geçmiş dönemlerdeki “sang contaminé” skandalına benzer yeni bir sağlık skandalına doğru gidiliyor.

NOTLAR :

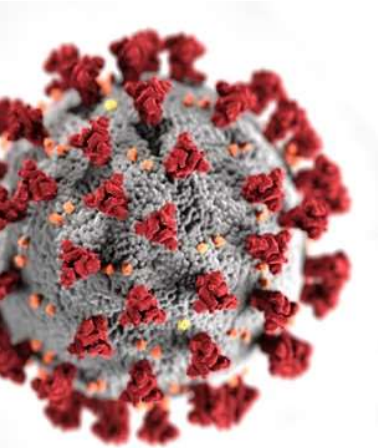
(1) Bir örnek : Sokağa çıkmak yasaklanıyor, izinle çıkılabileceği ve koşullardan birinin birer metrelik güvenlik mesafesi olduğu belirtiliyor ama işçilerin fabrikalarda, işlerinin niteliği sonucu neredeyse yanyana, çalışmaları es geçiliyor, veya yol ya da kanalizasyon yapım ya da onarımında çalışanlar için özel ve açık kural getirilmiyor...

(2) Paris Anakent belediyesine başkan olmak için can atan BENJAMİN GRİVEAUX (BG) Cumhurbaşkanı’nın partisinin Paris anakent belediye başkanlığına adaylığını 2019 başında açıkladı ve seçim kampanyasına herkesten önce başladı ... Bir yıl sonra, 2020 Ocak sonu ve Şubat başında inanılmaz bir seks video skandalı sonrasında havlu atmamak zorunda kaldı. Yüz kızartıcı, utanç verici bu skandaldan sonra boşalan adaylığa Agnes Buzyn getirildi. Bu tercih, belki, Sağlık Bakanlığı’nda bir parça baş ağrıtan ve bir ara Paris belediye başkanı olmak istediğini açıklayan Bayan Buzyn’den kurtulmak ve büyük ihtimalle yenileceği bir seçim kampanyasında yıpratmak için yapıldı. Biraz da iteleyerek Bayan Buzyn’e kaldıramayacağı bir yük yükledi: Fransızcada böylesi durumlarda “On l’a poussée au casse-pipe” veya “elle est allée au charbon” gibi veciz laflar edilir. BG’nin çocukların bile yapmayacağı bir hafiflikle, bir

siyasetçiye, bir insana yakışmayacak laubalilikle gerçekleştirdiği videolar eylemini ve sonraki gelişmeleri merak ediyorsanız “vidéos privées à caractère sexuel impliquant Benjamin Griveaux» diyerek Google Dede’ye sorun, Dede yüzü kızarak belki gösterir belki de göstermez. Dede’nin işine de karışılmaz. Komik, trajik, pespaye hadise siyasi skandalda sıfır derecenin en akıl almaz örneği olarak siyasi tarihe geçecek kesinlikle. Macron İmparatorluğu’nda BG herhangi bir kişi değil. Macron’un partisinin kurucularından, hatta partinin ikinci ismi. Macron’un cumhurbaşkanlığına adaylık kampanyasında sağ kolu ve baş sözcüsüydü. Sonra Paris milletvekili. Daha sonra Bakan yardımcısı ve hükümet sözcüsüydü. Bu son iki görevinden Paris Anakent Belediyesini fethetmek için istifa etti. Adaylığı süresince Paris’in merkezindeki Gare de l’Est’i Paris’in kenarına veya banliyöye taşıyıp boşalacak 30 hektarlık mekana “Central Park parisien» kuracağı, Paris’te kirada oturanlara yüz bin öro borç verip evlerini satın almalarını kolaylaştıracağı gibi herkesi güldüren vaatleriyle de siyasi tarihe geçti. Şimdiyse tarihin unutmak istediklerinden.

(3)Dr. Philippe Juvin siyaset dünyasında da tanınıyor. İlk gençlik yıllarından beri De Gaulle yanlısı ve bu akımın siyasi partilerinde militanlık ve yöneticilik yaptı. Chirac’ın ve Sarkozy’nin partisinde ve onların bugünkü devamcısı Les Républicains (LR) Partisi’nde etkili isimlerden. Bu parti iktidara gelirse büyük ihtimalle Sağlık Bakanı. Yıllardan beri Paris yakınındaki banliyölerden la Garenne-Colombes’un değişmez Belediye Başkanı : 15 Marttaki belediye seçimlerinin ilk turunda % 76 oy oranıyla hemen yeniden seçilen ve kasabasında sevilen, sayılan, son derece dürüst bir doktor ve namuslu bir siyasetçi. Darısı başımıza.

Devlet – Şiiri – Dersimiz – Korona

M. Şehmus Güzel | PARİS, 22 MART 2020

Ölüm fermanı devletten çıkmışsa şair umursamaz, çünkü onun için “illegaldır astarı devletin”. Veya “yalnızlığımız çarpsın kamunun karayüzüne/bir çetedir çünkü devlet”. “düşer aşkımız leş sevicisi devletin başına”. Elbette bu satırları alıp siyasetbilimde devlet tanımı olarak okutmak ve sonra sınav sorusu yapmak ta mümkün.

Öğrencilerimiz ah ne olur biraz da şair olabilseler(di).

Ezberlemeden derslerimizi,

şairlerimizi ezberlese(ydi)ler.

Ah bir de konuşabilse(ydi) kara tahtalar

ve çürütülen dirsekler lise sıralarında ve fakülte dersliklerinde.

Kopyalarımız zulularından çıkıp sokaklarda bizimle birlikte gösteri ve yürüyüşlere katılabilse(ydi).

asıl bize kopya verebilse(ydi) ustalarımız İhtilal zamanlarında.

Ah öğrencilerimiz ve ustalarımız sıralarınız boş.

Sınıflar karışmış. Emekçiler parmak kaldırsın !

Kim lan burjuva bizim sınıfta !

“kafes çürürse nereye uçar kuş”

“taşımak zordur gölgeyi

yaşamak bir gövde gösterisidir”.

Tırnak içinde olanların tamamına yakını Bayram Balcı’dan.
Livar’ından. (Livar, Kibele Yayınları, İstanbul, 2009, s. 14).

Ece Ayhan’a ayak uydurmaya çalışarak.

Şairlerimiz var

ne iyi ki.

Korona avucunu yalasın.

Ölüme değil gösteriye gidiyoruz.

Biz.

Sıklaştırsın safları çocuklar.

Halayımız sırada,

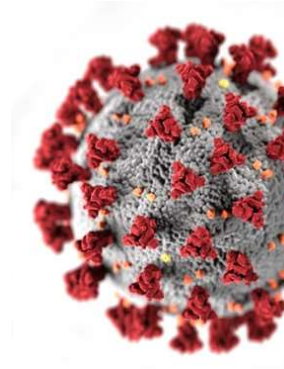
“Şair Baba”yla :

“(…)

silkinip kalktı kabrinden,

ve elinde bir güneş gibi taşıyıp yarasını

yıktı Şahmeran’ın mağarasını.

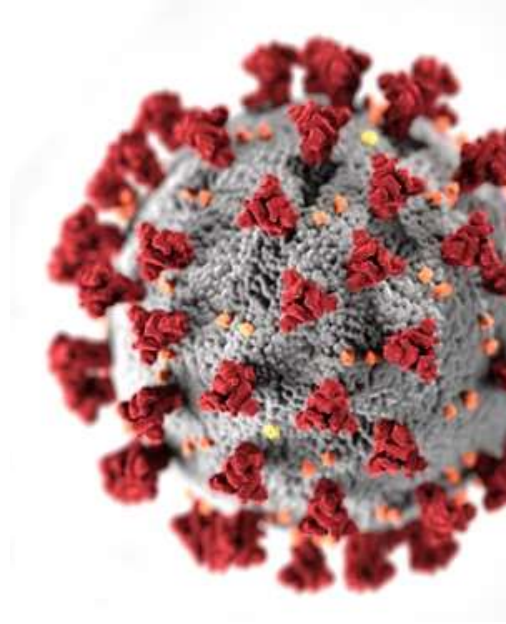

Daha gün o gün değil, derlenip drlmesin bayraklar.

Dinleyin, duyduğunuz akalların ulumasıdır.

Safları sıklaştırın ocuklar,

(...)”

Korona'ya Rağmen Seçimler

M. Şehmus Güzel | PARİS, 22 MART 2020

Fransa'da başabela zalim virüse rağmen 15 Mart 2020'de düzenlenen belediye seçimleri birinci turu sonuçlarının özetle kısa dökümü şöyle: Katılım çok düşük. Tarihi: % 45,5. Katılmayanların oranı % 54,5. Bu oran gerçekten son derece çarpıcı, örneğin 2014'teki belediye seçimleri birinci turuna göre 18 puan daha fazla.

İktidar koalisyonunu oluşturan partiler, Cumhurbaşkanı'nın partisi LREM, destekçileri MODEM, Liberal Radikal Hareket vesaire seçmenlerden hakiki bir "Osmanlı Tokadı" yedi. Altından kalkabilir mi? Göreceğiz.

Örneğin bugünün Başbakan'ı aday olduğu kentinde, aldığı oylarla birinci sırada, ama ikinci turda sınıfı geçmesi çok zor. Çünkü ikinci turda bütün partiler ona karşı birleşecek, maksat Başbakan'a hatasını anımsatmak olunca. Oysa 2014'te, bir önceki belediye seçimlerinde, birinci turda % 60 oyla hemen seçilivermişti.

Diğer yerlerde ve genel olarak (birkaç istisnayı saymıyorum demek için) Cumhurbaşkanı yandaşları en iyi durumda ancak üçüncü sırada. Kimi ikinci tura kalabiliyor, kimi kalamıyorum. Büyük ihtimalle iki tur arasında, yani bu hafta içinde, başka bir listeye birleşecek. Onlarla işbirliği yapacak parti ve/veya liste bulabilirlerse.

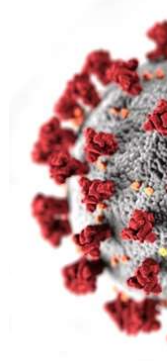
Marsilya, Lyon, Bordeaux gibi önemli kentlerde YEŞİLLER (Europe-Ecologie-Verts. EELV) ve SOL ciddi ilerlemelerle dikkat çekti.

Sol ve hele Sosyalist Parti küllerinden doğuyor sanki.

Yeşiller'in yükselişi ise artık tesadüfi, rastlantısal olmaktan çıktı, hakiki bir iktidar olasılığı olarak siyaset gündemine girdi. İşte örnekleri:

Marsilya'da Yeşiller, Sol ile ortaklık kurabilirlerse belediye çok uzun yıllardan sonra yeniden Sol'un olacak. Sol'un ama Yeşilli Sol'un. Çoğul Sol'un.

Grenoble'da Yeşiller belediye başkanlığını ellerinde tutacaklar gibi. Grenoble'a yakın ve Fransa'nın üçüncü büyük kenti Lyon'da ise Yeşiller belediyeyi almak üzereler. Lyon'un 9 ilçesinden 8'inde Yeşiller birinci sırada. Bu kentteki sonuçların çarpıcı bir yönü ve önemi de yıllarca belediye başkanlığını üstlenen, daha birkaç yıl öncesine kadar Sosyalist Parti'nin önemli liderlerinden, cumhurbaşkanlığına aday olur olmaz Macron'u ilk destekleyenlerden ve daha birkaç ay öncesine kadar İçişleri Bakanlığı yapan, bugün 72 yaşındaki Gerard Collomb'un aday olduğu 9. İlçede ikinci sırada kalması, % 22 ile. Birinci sırada ise genç bir bayanı buluyoruz. O da Yeşil. Adı soyadı: Camille Augey. Yaşı: 28. "Yaşlılara saygı diye bi şey de kalmadı bu memlekette!" Yok canım o belki metroda, tramvayda, otobüste geçerli,

seçimlerde değil. Kolay ağlayan cinsinden Bay Collomb Şimdi oturur ağlar mı? Belki ikinci turun sonucunu bekler. AĞlamak için.

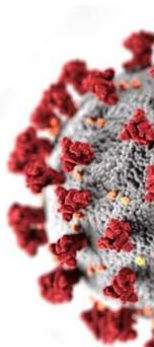
Seçmenler, Cumhurbaşkanı'na, Başbakanı'na ve hkmetine "Sarı Yeleklileri, Demiryolu iŐçilerini, Hastabakıcıları, Emekçileri, Emeklileri dinlemediniz, Şimdi faturayı demenizin sırasındır, seçim sandıklarının haykırıŐlarını duyuyor musunuz?" mesajını gönderdiler.

Mesaj alındı mı? Mutlaka. Postacının yalancısıyım.

Paris anakent belediye başkanlığını ele geçirip Başkent'i parti vitrini gibi kullanmak isteyen Macron'un hevesi kursağında kaldı: Adayı Paris'te ancak üçüncü sırada. Birinci sıradaki Anne Hidalgo'dan 11 puan arkada.

Paris adayları arasında kamu yokamalarında ilk yedide yer alanlardan dördü, birinci turda ilk üç sırayı alan adayın  de kadın. Bu da Paris'li kadınların verdiği bir örnek. rnek olur mu? Bence olur.

Sonuç: Bugüne kadar kendisine cumhurbaşkanlığı seçiminde oy veren ve bu güveni milletvekili seçimlerinde sürdüren seçmen çoğunluğu Macron'a 15 Mart 2020'de sarı kart gösterdi. Bu çok açık. Kırmızı kartı ise gelecek cumhurbaşkanlığı seçiminde alacağından kimsenin Őüphesi yok. Zenginlerin değil "ok zenginlerin cumhurbaşkanı" (1) Macron için de görev sadece beş yıl sürmüŐ olacak. Sonra, ultra liberal politikasıyla yoksuldan aldığını kendisini bu makama taşıyan çok zenginler için kullanan Macron o büyük patronlardan birinin tekelinde iyi bir iş bulacaktır. Hiç kuŐkum yok. İddiaya girmek isteyen varsa bir rosuna iddiaya hazırım.

İKİNCİ TUR ERTELENEBİLİR: Bu satırları 16 Mart 2020’de öğlen saatlerinde ve hemen öğleden sonra yazarken, bir dost, emaille birlikte bir foto gönderdi:

Paris’i çevreleyen çevre yolda otomobiliyle Paris’e girerken askeri tankları görünce çarpılıyor, “Bu bir kâbus olmalı” diyor ama fotolarını da çekiyor ... inanılır gibi değil.

Aynı saatlerde cumhurbaşkanı, başbakan, ilgili bakanlar, askeri üst yetkililer Cumhurbaşkanlığı Sarayı’nda “Savunma Komitesi” toplantısı yapıyor ...

Cumhurbaşkanı bu gece saat 20’de radyo ve televizyonlarda yine konuşma yapacak. Büyük ihtimalle ikinci turun ertelendiğine karar verildiğini, tümünden sokağa çıkmak yasağını ve belki sıkıyönetim ilan edildiğini veya edileceğini duyuracak.

Genel olarak Fransızların ve hele Parislilerin/Pariziyenlerin, “umurumuzda değil” havası fena korkutuyor, çarpıyor : Sokaktakilerin, süpermarkettekilerin, toplu taşıma araçlarındakilerin kayıtsız, umursamaz durumu hakikaten son derece şaşırtıcı :

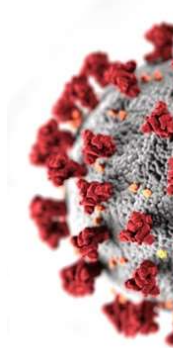
Sanki bulaşıcı hastalık yok.

Sanki Sağlık Bakanı günü birlik (her gün saat 19’da) basın toplantısı yapıp en son gelişmeleri aktarıp, en son bilgileri verdikten sonra en basit kuralları yinelemiyor.

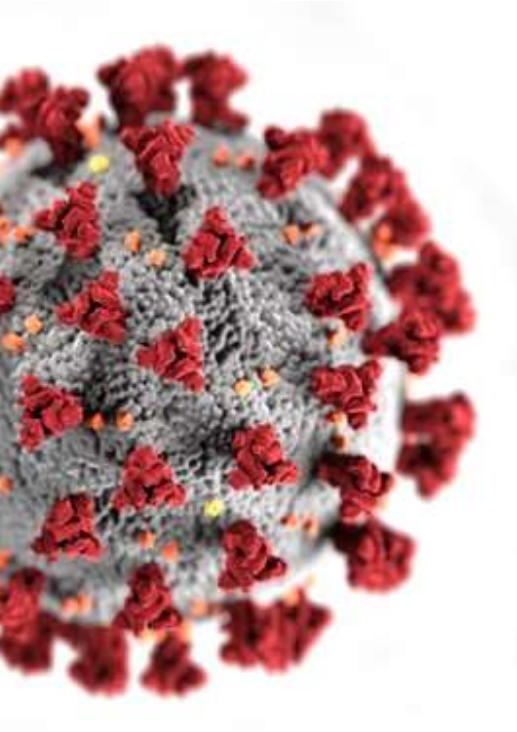
Sanki aynı kurallar her yerde günde enaz 24 kez yinelenmiyor.

Fransa’da ve genel olarak Avrupa’da durum ciddileşiyor.

NOT (1): Bu deyiş adı geçeni siyaset dünyasına taşıyan, ona önce cumhurbaşkanlığı danışmanlığının sonra Maliye ve Ekonomi Bakanlığı’nın kapılarını açan bir önceki Cumhurbaşkanı François

Hollande'a aittir. Bir söyleşisinde soru soran gazetecinin tanımlamasını düzeltmek için bu lakırdıyı etti: "Hayır zenginlerin değil çok zenginlerin cumhurbaşkanı" dzeltisiyle siyasi deyişler sözlüğüne girdi. Bu ikisinin ve Nicolas Sarkozy'nin ortak bir noktaları daha olacak: Her biri sadece beş yıllık sözleşmeyle çalışan sonra işten çıkarılan cumhurbaşkanı sıfatıyla siyasi tarihte yerlerini alarak

Evde Kal Sınıfta Kalma

M. Şehmus Güzel | PARİS, 23 MART 2020

İtalya Cumhuriyeti'nin Lombardiya Bölgesi'nde mezarlıklarda yer kalmadı. Cenazeler ölülerin yakınları olmadan kaldırılıyor. Mezarlıklarında yer olan yakın köy ve kasabalarda toprağa veriliyor kentlerde ölenler. Yer yoksa yakılıyorlar. Boş tabutlar geri getiriliyor. Yeni ölüleri taşımak için. Ordu yardımcı. Askeri cemseler tabutları taşıyor... İtalyanlar, zamanında tedbir almayan, genel seferberlik ilan etmeyen yöneticilerinin, kurallara uymayanların, sokağa çıkma yasağını es geçenerin, laubalilerin, "Yaşlılar yine bir hastalık getirdiler, başımıza bela ettiler, koronavirüs onların derdi bizimki değil" diyenlerin faturasını ödüyor.

Ağır fatura. Çok ağır.

Fransa'da yüz bin kadar polis ve jandarma laubalilerin, umursamazların, "Ben gencim, bana korona morana vız gelir" diyenlerin peşinde ve denetiminde. Son beş günde doksanbir binden fazlasına para cezası kesildi. İlk gün para cezası 38 öroydu. Ertesi gün 135. Bugün, Pazar 22 Mart 2020'den itibaren cezalar katlandı: 15 gün içinde kuralları ikinci kez umursamayanın cezası 1500 öro. Bir ay içinde 4 kez yasakları delenin

banka hesabı da delinecek: Cezası çünkü 3700 öro. Bu son durumdakilere para cezasıyla birlikte 6 ay hapis cezası da eklendi.

İlk iki günde para cezalarının toplamı iki milyon öroyu geçiyordu. Az buz değil.

Önerim toplanan para cezalarının bir bölümünün ayda net bin öroluk prim biçiminde canını dişine takan gece gündüz çalışan sağlık emekçilerine ödenmesi. Öncelikle de en kıdemlisinin aylığı sadece bin yedi yüz öro olan hastabakıcı kadınlara ve erkeklerle.

Cezalar İspanya’da 100 ile 600 öro arasında. Ayrıca bir yıllık hapis cezası da verilebiliyor.

ABD’nin en kalabalık Devleti Kaliforniya’da, yasağa rağmen sokağa çıkana bin dolar para cezası kesiliyor.

Ceza alanında ilginç bir uygulama Norveç Krallığı’nda: Büyük kentlerde oturanlardan, “Bu zor günlerde köyevime, dağevime gidip, koronadan kurtulayım, kafamı dinlendireyim” deyip gidenlere: Köyevine, dağevine gitmek yasaklandı. Herkes esas evine dönmek zorunda, itiraz eden direnen olursa 1500 öro para ve 10 gün hapis cezası alacak. Nedeni çok ilginç: Küçük belediyelerin, köylerin, kasabaların sağlık giderlerinin artması sonucu bütçelerinin sarsılmasını önlemek arzusu.

Fransa’da da, “evde kal” kuralının uygulamaya konulacağından duyurulmasından hemen sonra başlayan ve çok kısa bir zaman dilimi içinde büyük boyutlar kazanan, büyük kentlerde ve bilhassa Paris’te garların, otobüs duraklarının “işgal edilmesi”, dolup taşması ve “iç göçün” kitlesel bir şekil alması, Atlantik Okyanusu kıyılarında ve adalarındaki veya Akdeniz yakasındaki evlerine taşınanlar, sakin, kendi içine kapanık, koronadan çok uzak yerli halkı korkuttu. 22 Martta “istilaya uğramış” köy ve kasabaların belediye başkanları hükümetin bu “iç göçü” sınırlandırıcı önlemler almasını veya yasaklamasını istediler. Karar hemen önümüzdeki günlerde verilecek. Belediye başkanları sınırlı sağlık hizmetlerinin bu kadar insan için yetersiz kalacağından

korktuklarını ileri sürdüler. Hele ciddi korona saldırısının da bugünlerde beklendiği yinelenirken ...

Evet sokağa çıkmak yasak. Evde kalmalı. Ama düşünmeyi unutmamalı. Koronanın bir de “sonrası” olacak çünkü. “Sonrası”nda ne yapmalıyız? “Sonrası”nda geleceğimiz ne olacak? Yanıtlamak için düşünmeliyiz.

Korona saldırısının ilk günlerinde, Fransa Cumhuriyeti’nde ve Almanya Federal Cumhuriyeti’nde kimi yönetici utangaç bir biçimde, “küreselleşmenin de düzeltilecek yönleri var” dedi. Kimi “stratejik önemdeki işkollarında yeniden kamulaştırmalara, millileştirmelere gidilmeli” vurgusunu yaptı. Fransa Başbakanı Air France’ın iflasını önlemek, Renault’nun piyasa değerinin hızla düşmesini önlemek için “hükümetin gerekeni” yapacağını açıklamak zorunda kaldı. Ekonomide “yurtsever yaklaşımdan” söz edenler oldu. Evet apaçık bir biçimde işin başında olanlar bile sistemi sorgulamaya başladılar. Neredeyse herşeyin “dünyanın fabrikası” Çin Halk Cumhuriyeti’nde üretilmesinin pek de yerinde olmadığı sonucuna ulaştılar. Kimi önemli şeyin üretiminin yeniden her ülkenin kendi olanaklarına göre ülke içinde kendi fabrikalarında yapılmasının yararı keşfedildi. Geç oldu belki ama hiç olmamasından iyidir yine de.

Fransa’da “délocalisation” yerine “relocalisation” diyenler arasında artık ultraliberal hükümetin başbakanını, kimi bakanları, birkaç patronu bile bulmak şaşırtmadı. Böylece Avrupa’daki kronik işsizlik sorunu ve yoksulluk bir parça bile olsa belki hafifleyecek. Asya-Avrupa arasındaki hava, deniz ve kara ulaşımı bir parça azalacak: Hava kirliliği derecesi düşecek. Kötü mü? Değil.

Bu gelişme délocalisation’a başından beri karşı namuslu economicilerin, markist siyasetbilimcilerin, solcu ve ihtilalci siyasetcilerin, tutarlı sendikacıların ve emekçilerin, kadın ve erkeklerin haklılığını gösterdi.

Ama dikkat bekçilik görevimizi unutmamalıyız:

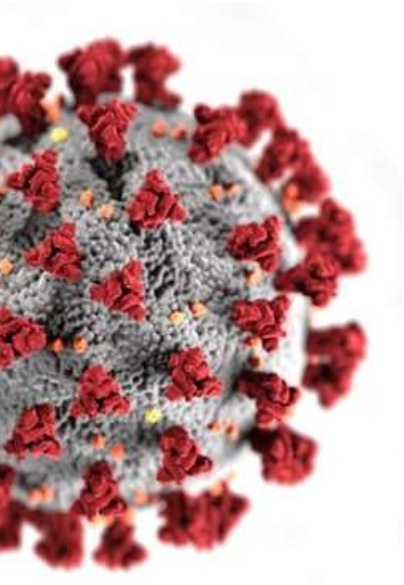
Bela geçip gittikten sonra söylenenler unutulabilir, ol nedenle söylenenleri, buraya bir yere not edelim, aklımızda bulunsun ki bu işin peşini bırakmayalım derim: Hiç olmazsa bu defa sınıfta kalmamak için.

Her belada yine de bir, belki iki, belki daha çok iyilik vardır da diyebiliriz. Unutulmaması gerekli şeyler de:

İşte korona belasına karşı mücadelede devletler arasında hakiki ve günümüzde devam eden ve edecek olmaya aday somut dayanışma örnekleri gördük: Zor durumda kalan İtalya'nın yardımına Çin Halk Cumhuriyeti, Küba ve Rusya Federasyonu koştı. Çin birçok uzman doktor, bir milyon maske ve tıbbi malzeme gönderdi. Küba Haiti'de kolera belasını, Afrika'da ebola saldırısını durdurmakta rol oynayan 65 uzman doktordan oluşan "Tıp Tugayını". Küba'nın tıp alanında hatırı sayılır bir güç olduğu biliniyor. Yardımdan da kaçınmıyor. Rusya Federasyonu Başkanı Vladimir Putin İtalya Cumhuriyeti Başbakanına telefon edip, "Size nasıl yardımcı olabiliriz?" diye sorduktan sonra birçok (bir kaynakta, "yüz kadar" deniyor) askeri uzman doktor, tam teçizat sekiz tıbbi takım ve tıbbi malzeme gönderdi. Kimi alandaki üretimini bugünlerde durdurmak zorunda kalacak olan İtalya'nın pek çok ihtiyacı var. Fransa'nın doğusundaki koronadan birinci derecede etkilenen Strasbourg, Colmar, Mulhouse, Metz gibi kentlerdeki ve çevrelerindeki hastanelerin tıka basa dolu olması nedeniyle bu illere komşu Luksemburg Büyük Dükalığı, İsviçre Konfederasyonu ve Almanya Federal Cumhuriyeti'in sınırdaki kasaba ve kentleri hastanelerini Fransa hastalarına açtılar. Dayanışma sürüyor ...

Bu beladan iki olumlu şey daha kalacak: Koronayla mücadelede **ELLERİMİZİ SABUNLA İYİ YIKAMAK, HAPŞIRIRKEN VEYA ÖKSÜRÜRKEN ELİMİZİ AĞZIMIZIN ÖNÜNE KOYMAK YERİNE KAĞIT BİR MENDİL KULLANMAK VE MENDİLİ KULLANDIKTAN HEMEN SONRA ÇÖP TENEKESİNE ATMAK** ve benzeri temel, basit ve çok iyi alışkanlıklar edindik: Bu alışkanlıkları da sürdürmeliyiz.

İyi beslenmeyi ve yeterince uyumayı ihmal etmeden. Moralimizi bozmadan. Yarınlara umudumuzu yitirmeden. Bilhassa düşünmeyi es geçmeden.

Allah'ın İkinci Lûtfu veya kolonya, maske, dua ve sabır....

Gündoğdu Gencer | KIBRIS, 23 MART 2020

Bu günlerde hani lokantada garson “karnıyarık, imambayıldı, hünkârbeğendi, patlıcan kızartma, patlıcan salatası, patlıcan kebabı” diye yemekleri sayınca adamın “bana patlıcansız bir yemek ver” dediği gibi, Korona’sız bir yazı okumak, televizyon programı seyretmek bugünlerde neredeyse olanaksız. Komplo teorileri gırla gidiyor. ABD’nin Çin’i batırmak için bu virüsü icat ettiğinden tutun, biz morukları öldürüp bütçeden emekli maaşlarının yükünü kaldırmak istemelere, illuminati’nin yeni dünya düzeni için bunu kullandığına kadar...

Hele hele dünyanın önemli iki ülkesinde, ABD’de Bernie Sanders, İngiltere’de Jeremy Corbyn gibi morukların kurulu soygun düzenini sarsmaya başladığı bir dönemde... Tabii paranoyak olman seni takip etmedikleri anlamına gelmez. Bu teorilerin biri ya da hepsi doğru olabilir, bilemem. Ama bu hıızır virüs, çeşitli ülke yönetimlerinin kafa yapısını ortaya açık saçık serdi. Bunlar Çin’in “emirleri dinlemeyeni vururum”undan Trump’ın “bahara

bişicikler kalmaz”ına, Trump’ın mürekkep yalamış versiyonu Boris’in (Boris diye İngiliz ismi mi olur allahaşkına?), Müslüman ülkelerin “Allah kerim”ine, “öldürmeyen Allah öldürmez”ine, İtalyanların “at bir arya, virüs kaçsın”ına kadar... Bu arada herkes tuvalet kağıdının ve makarnanın yaşamımızdaki vaz geçilemez yerini uzun kuyruklar ve tepeleme alışveriş arabaları ile hatırladı.

Ben Kıbrıs’tayım, hem de Kıbrıs’ın en ücra köşelerinden birindeyim ama hem buradaki haberleri hem de Türkiye televizyonlarını seyrediyorum (hayır, izlemiyorum, dizi mi bu, ben Sherlock Holmes muyum ki iz süreyim?). Türk’ün akli ya kaçarken ya...” denir ya, durum biraz böyle. Türkiye’de virüs korkusu başlayınca velinimetimiz, halife-i ruy-i zemin, haşmetpenah Reyiz hazretleri birkaç gün tefekküre çekildi. Artık ilham mı vahiy mi bekliyordu, bilemiyoruz ama sonunda alınacak önlemleri açıkladı. Sokağa çıkmamanın tavsiye edildiği bu dönemde uçak fiyatlarını ucuzlatıp, yüzde 20 yerine yüzde 10 peşinle daire satın alınabileceği gibi hayatî tedbirler... Yaşlılara bedava kolonya ve maske, tüm halka da dua ve sabır, hem de maliyetine... Camileri kapatan bir iktidar olacak değil ya, camilerde cemaat halinde değil, ferdî olarak namaz kılınmasını önerdi. Cehaletimi hoş görün, bin kişi ferdî olarak bir camide namaz kılınca bu, cemaat olmuyor mu? Ha, bir de on binlerce kişinin umreden dönüp saatli bomba gibi toplum içine saliverilmesi var. Kâbe kapatıldı. Şeytanlık etmeyin, taşlanan şeytan oradan çıkıp müminleri hasta etmesin diye kapatıldı elbette. Umreye veya camiye giden müminde virüs mü olurmuş, bir bacımız onları “meleklerin yıkadığı”nı buyurmuş. Benim dinî bilgim kısıtlı, ondan iyi mi bileceğim?

Evet, Reyiz bomba gibi tedbirler paketini açıkladıktan sonra Damat Bey Türkiye’nin önümüzdeki yıl virüs mirüs dinlemeyip yüzde 5 büyüyeceği müjdesini verdi. Umarım yüzde 14 küçülme öngören gafil Amerikalılar harika çocuğumuzdan bunun formülünü (ehven

fiyata) satın alırlar. Ben Reyiz'in ve açık sözlülüğünün oldum olası hayranıyım. Başka hangi lider "İstanbul'a üçüncü köprü cinayettir", "bir gün zengin olursam bilin ki haram yemişimdir", seçim sonuçları kesinleşmeden "atı alan Üsküdar'ı geçti" deme cesaretini bulur kendisinde? Salya sümük hocaefendinin 15 Temmuz kalkışmasından sonra (bırakın "arkasında zaten o vardı", "haberi vardı da önlemedi" fitnelerini) "bu Allah'ın bir lütfudur" demedi mi? Bu sayede kirasını Bank Asya'ya yatıran kiracıdan, darbecinin seyahat acentesinden tatil ayırtan, darbecinin amcasının oğluna çay veren çaycıya kadar bütün münafıklar derdest edilmedi mi?

Açık sözlülük bu kadar olur işte! Bu kez onu demedi ama onun yerine ben söyleyeyim: "Bu, Allah'ın ikinci lütfudur". Neden mi? Anlatayım ama önce 2013 yılı Haziran'ına dönelim bir. Gezi Parkı'na.

Çevre duyarlılığı ile başlayıp, kişisel özgürlüklere, bireysel seçimlere, yaşam tarzına müdahalelere tepki olarak gelişen ve giderek bütün bunların bir sistem sorunu olduğu bilincine evrilen bir hareketti bu. Bir ateistin yağmurda namaz kılan bir Müslümana şemsiye açması görüntüsüyle simgelenen Gezi çok farklı kesimlerden insanları bir araya getirdi ve bunun olabileceğini gören muktedirlerin korkulu rüyası oldu. Çünkü "el pueblo unido jamas sera vencido"(1) , yâni "örgütlü halkı hiçbir kuvvet yenemez". Gezi'nin daha sonra Haziran Hareketi adıyla örgütlü bir harekete dönüşme girişiminin pek başarılı olduğu söylenemez ama 2013 Haziranını muktedirler hâlâ bir kâbus gibi hatırlamaktadırlar.

Osman Kavala zengin bir sosyalist olduğu söylenen bir iş adamı. Çeşitli suçlamalarla içeri tıkkıldı. Casusluk, 15 Temmuz kalkışmasını desteklemek gibi saçma sapan suçlamaların yanı sıra bir de Gezi

hareketinin finansörü olduğu, yâni parasıyla desteklediği suçlaması var. Gerçekten bunu yaptı mı bilmiyorum ama bu neden bir suç olsun ki? Amaç Osman Kavala üzerinde Gezi'yi kriminalize etmek, yâni suç olarak göstermek. Derken, Korona'nın küçük yeğeni Covid-19 imdada yetişti. Bırakın Gezi'deki gibi binlerce farklı insanın bir araya gelmesini, hepimiz can korkusuyla evlere kapandık. Toplum atomlara ayrıldı. "El pueblo unido" nasıl olacak? Biliyoruz ki ancak atomlar molekülleri oluşturursa bu moleküllerden bir şeyler inşa edilebilir.

Şimdi herkesin can derdine düştüğü bir korku ortamı tam da totaliter bir rejimin arayıp ta bulamadığı, kanunlar ve kararnamelerle bunu yapmaya çalışsa da toplumu sindirmek için bunun yeterli olmadığı bir zamanda "Allah'ın lütfu" değil de nedir? Üstüne bir de sokağa çıkma yasağını koydun mu tadından yenmez. Virüs tehlikesi var oldukça bu yasağı uzattıkça uzatırsın, gel keyfim gel! Ama biraz kafası çalışan ve bütçesi yağmalanmamış çoğu kapitalist ülke lideri yasaklar nedeniyle çalışmayan ve aç kalma tehlikesiyle karşı karşıya kalacak olan kitlelerin herşeyi yapabileceğini görüp kesenin ağzını açtılar. Türkiye dua ve sabırla nereye kadar gider, bilemiyorum. Biraz kolonyaya vereyim mi abime?

Kıbrıs'ta durum biraz farklı. Bir kere gördüğüm kadarıyla Kıbrıs halkı kibire itibar etmeyen ve bireysel özgürlüklerine düşkün ve demokratik haklarına sahip çıkan bir halk. Daha geçenlerde bozuk yollar onarılmadığı için araç vergisi vermeyeceğiz diye meydanlara döküldüler. Ayrıca, Mustafa Akıncı gibi halkın içinde ve halktan yana olduğunu her haliyle sergileyen bir lideri var. Bunu benimle aynı okulun aynı bölümünden mezun olduğu için söylemiyorum. Gördüklerim bunlar. Gerçi burada da mantık dışı olaylar olmuyor değil. İki Alman turistin test sonuçları pozitif çıkınca kaldıkları otel, 750 turist ve tüm çalışanlarıyla karantinaya

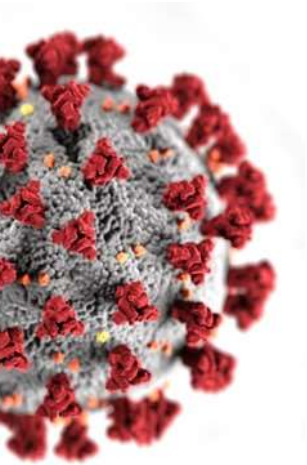
alındı.(2) Ama hep birlikte kalıyorlar, topluca yemek yiyorlar falan. Neyse, daha sonra yapılan testler sonucu pozitif sonuç veren 18 turist hastaneye kaldırıldı. Kuzeyle (bize göre KKTC, onlara göre işgal altındaki Kuzey Kıbrıs) güney (bize göre Güney Kıbrıs Rum Yönetimi, onlara göre Kıbrıs Cumhuriyeti) arasındaki tüm geçişler kapatıldı. Artık iki tarafın Kıbrıs sorununu çözmek için bir araya gelme olanağı şimdilik te olsa felce uğradı ama aynı Gezi'deki gibi iki tarafta da farklılıklarına karşın barış ve bir arada karşılıklı saygıya dayalı bir çözüm isteyenlerin sayısı az değil. Umutluyum. Neyse, gidip makarnamı haşlayayım. Kendinize iyi bakın. Şu anda kendinizi tek bir atom gibi hissetseniz de büyük bir organizmanın bir parçası olduğunuzu unutmayın.

(1)

<https://www.youtube.com/watch?v=XgnXAymPyGE>

(2)

https://m.facebook.com/story.php?story_fbid=648848685934479&id=100024280612544&sfnsn=scwspwa&extid=np52ZbyeMEKw5Fdg&d=w&vh=i

Korona'nın sopası

Mustafa Alagöz | BODRUM, 23 MART 2020

Doğa kuvveti kuvvet olarak durağan bir enerji deposu değildir. Onun kuvvetini enerji akışları olarak gözlemler ve deneyimleriz. Enerji akışları kaotik değil kendince ritmik ve yasalıdır. Mekanik düzeyde etki-tepki bağlamında formlar, doğal oluşumlar gerçekleşir. Sonunda organik aşamaya geçerek çeşitli yaşam formları ortaya çıkar ve çıkmaya devam eder.

Etki-tepki aslında bir peş peşe sıralanma değil eşzamanlıdır. Her etkiyi, varlığına gerçeklik kazandıran, neredeyse kendinden kendini doğuruyor olarak beliren tepkiden anlarız. Tepki aynı zamanda etkidir de. Bu durum doğal kuvvetlerin enerji akışında bir ritim oluşturur, başka bir ifadeyle oluş-bozuluş, karmaşa-düzen, celal-cemal diyalektiğinin hükmüyle süreç akıp gider.

Bu karşıtlığın doğurduğu sonsuz akış kendi içinde zorunlu bağlantılar, belirli bir uyum, orantılı ilişkiler olarak yasalılığı yaratır.

Yasalılık doğanın kuvvetleri ve enerji akışları dönüşümlerinin seyri süresince görünmez bir kudret olarak hükmünü şaşmazcasına sürdürür. Bu durum onların bilinebilmesine, onları aklımızda 'yasa' olarak kavramamıza yol açar.

“Doğa zorluk çıkarabilir, ancak kalleslik yapmaz” (Einstein). Doğa sırlarını hemencecik açık etmez: onun derinlerine dalmak, içsel işleyişine nüfuz etmek zorlu ve sabırlı çabalar gerektirir. Bu anlamıyla doğa kıskançtır. Sırlarını ele verme konusunda gereken emeği talep etmesi ölçüsünde de zorludur. Kutsal metinlerin mitolojik içerikli “Tanrı kıskançtır, öfkeli, intikam alıcıdır...” gibi söylemleri varoluşun mutlak gücünü, işleyişindeki zorunlu ilişki, bağlantı ve işleyişin kudretini işaret eder.

Kalleslik yapmaz, çünkü kendindeki yasalılık ne ise hep ona uygun olarak hareket eder. Bu yasalılığa uyup uymama konusunda biz insanların hoyratlığına, kibrine, hırsına tolerans göstermez, fakat onun yasalarına uydukça tam bir hizmetkâr gibi davranır.

“Hakimiyetimiz mahkumiyetimizdendir”, İki kelimedenden oluşan bu özlü söz Doğa-İnsan ilişkisinin içeriğini, ereğini ve kaynağını ifade ediyor. Mahkumiyetten kasıt varoluşun zorunluluklarına uymak, genel anlamda bilimsel ilke ve ölçülerle ilişki kurmaktır.

Hakimiyet ise doğaya ve genel olarak yaşamı bizzat onun kendi güçleri ve olanakları ile inşa etmek, ona boyun eğerek hizmete koşmaktır. Zorunlu olana uyum sağlamak ve bu yolla onun çıkaracağı zorlukları kolayla çevirmek mümkün. Bu gerçeğin kavranması insan(lık)ın yaşamını umutla, güvenle, huzur, uyum ve barış içinde sürdürmenin güvenli zeminini oluşturur.

Zorunluluğa bağlı olarak devinen doğal alanda keyfi davranma ölçüsüzlüğünü, özgür irade sahibi biz insanlar sergiliyoruz. İrademizin özgür olması keyfi olması anlamına gelmez.

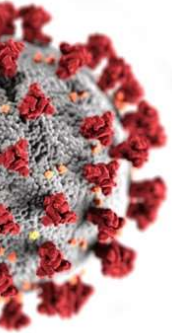
Zorunluluk-özgürlük diyalektiği tinsel alanın dinamizmini oluşturur. Bu kutupsallığın özgürlük yanında sorumluluk var. Sorumluluk ise sadece bilinçli varlık olan insana özgü bir yetidir. Bilinçli bir özne olmak, sorumluluk taşıdığını fark eden ve bunu taşıma iradesi gösterendir. İnsanı özgür kılan bu sorumluluk bilincidir; o halde özgürlük sorumlulukla sınırlanan keyfilik diyebiliriz.

İrade özgürdür ancak keyfi değildir, çünkü irade öncelikle istemek, seçmek ve bunu edimsel kılmanın yolculuğudur: Anlamak, planlamak, seçmek ve gerçekleştirmek “özgür” olarak belirlediğimiz iradenin bileşenleridir.

İradenin temel özelliği seçim yapma “keyfilidir”, “keyfilik” kavramını kullanmak gerekir, çünkü seçim yapmak eğer özgür değilse, yani doğal olarak belirlenmiş ise burada ancak doğadan söz edebiliriz, insandan değil. Özgürlük zorunlu olana uymama iradesinin de kullanılabilir olması demektir. Bu durum yanlış, akıl dışı, haksız ve kötü olanı da, genel olarak olumsuz olanı da seçebilme olanağına sahip olmak anlamına gelir.

Her seçim öznel bir tutumdur, yani içgüdülerin, alışkanlıkların, kültürel kodların, kişisel hırsların, bencilliklerin ve akıl dışı saçmalıkların da belirleyebileceği kişisel bir karardır.

Evet! “Özgür irade” yetisi deyim yerindeyse “cehennemin de, cennetin de” kapısına götürecek yolu seçebilen bir güçtür. Seçim özgürce yapılır, ama seçimlerimiz kaderimiz olur. Seçme hakkı özgürlüğün, onun kader olması ise zorunluluğun birlikte var olmasının, birbirini var edişlerinin, bütünlüklerinin bileşenleri olur. Seçim yapıyor olmamız yürüdüğümüz yolun önümüze çıkaracağı koşullara katlanmak zorunda oluşumuzu daha başta kabul etmemiz anlamına gelir.

Doğanın içinde ama bizi doğaya aşkın kılan bir şansa sahibiz; şansa sahip olmak şansını değiştirmenin, onu kabul veya ret etme imkânımızın olduğu anlamına gelir. Kısaca insandır ki sadece “kaderden kadere geçebilir”.

Krizler, yıkımlar, travmalar her ne kadar acıtıcı, mutsuzluk verici olsa da deneyim kazanma anlamında fırsatlardır da.

Bir özdeyiş vardır; “Bir musibet bin nasihatten iyidir”. Toplumların ve insanların başı derde girdikçe derman arayışı da hızlanır, daha doğrusu dert kendi devasını aratıyor. Dertlere derman bulunması deneyim kazanmaktır ve deneyim kazanma alanında sadece kazanç vardır. Deneyimin kendisi başlı başına bir kazançtır.

Kazanılan deneyimden ilkesel düşünceler, pratik kurallar, araçlar üretilip kurumlar oluşturularak tedbirler alınır. Ancak bu durum yeni problemlerin çıkmayacağını güvence altına alamaz. Çünkü doğanın sonsuz gücüne, varoluşun kesintisiz akışına karşı koymaya güç yetirilemez, ama bu akışa uyum sağlanabilir. Bilim, deneyim, ortak akıl yoluyla doğanın güçleriyle barışık yaşamak mümkün.

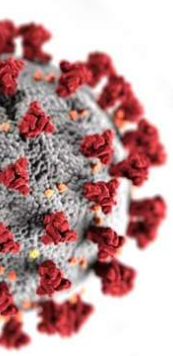
Ancak umarsız davranmakla, insanın saçma olanı, olumsuz olanı da seçebilmesi doyumsuz hırslarının, kibirli tutumlarının, bencillik ve keyfilikte sınır tanımayan şehvetin yıkıcı sonuçları dönüp insana haddini bildiriyor.

Haddini bilmek kendini bilmektir, kendini bilmek ise var olan her şeyin de hak olduğunu, bilip anlamaktır.

Şimdi tüm dünyayı titreten, herkesi evine hapseden mini minnacık, canlı mı-cansız mı olduğuna bile kesin karar verilemeyen bir virüs karşısında hizaya girdik. Onun karşısında tüm bilimsel birikim, teknolojik güç, dünyayı yüzlerce kez yok edecek nükleer silahlar çaresiz kalıyor.

Hiç şüphe yok insanlık bunu da aşacaktır. Onun da sırları çözülecek ve üstesinden gelinecektir. Burası bilimin alanına ait, ama virüsün saldırısının bize gösterdiği nedir?

Öncelikle günümüz modern yaşamın geldiği aşamada biç bir sorun bölgesel sınırlarda kalmıyor. Dünyanın herhangi bir yerindeki sağlık, ekonomik, politik... vd. sorunlara yabancı kalamıyoruz. Salgın hastalık, ekonomik bunalım, göç sorunu, yoksulluk, adaletsizlik tüm dünyayı sarıp evrensel boyut kazanıyor.

Nüfus artışı, doğal yaşam ortamlarının hoyratça tahrip edilmesi, hayvan türlerinin soylarının tükenme tehlikesi, küresel ısınma, iklim değişiklikleri gibi sorunlardan etkilenmeyen bir bölge kaldı mı? Hayır.

Bunlar kimsenin bilmediği gerçekler değil, elbette. Öte yandan söz konusu sorunların kaynağı ve çözüm yolları da bilinmiyor değil. Aynı sorundan rahatsız olmakla, bunun elbirliği ile çözülebileceği söylenegelmesine rağmen yeterli adımlar atılmıyor. İşte bir virüs musibeti havada uçuşan boş lafları yerle bir etti ve insana haddini bildirdi.

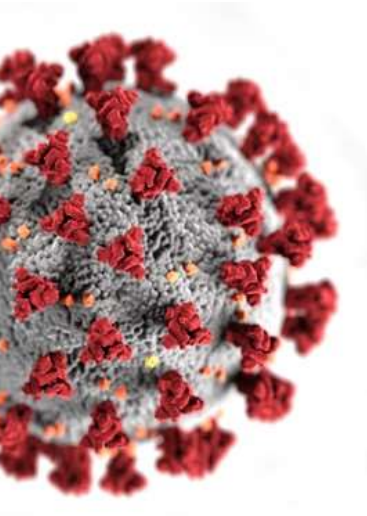
Haksızlık, zulüm, adaletsizlik bu evrensel sorunlar altında dünyanın geri kalmış bölgelerinde daha ağır biçimde yaşanıyor. Terör, kitlesel göç, açlık, suç oranı artışı gün geçtikçe artıyor.

Dünyanın bir bölgesinde “obozite” toplumsal sorun olurken başka bölgelerinde çöp artıklarından beslenen milyonlar var.

Her sorun çözüm koşullarını beraberinde getirir. Sorun kendiliğinden ortaya çıkıyor ama çözüm keşfe ve iradeye bağlı eylemlerle; bilimsel yollardan giderek, kazanılmış deneyimlerden yararlanarak ve ortak aklın gücünü harekete geçirerek...

Korona bilinen-haberdar olunan, ancak önemsenmeyen pek çok evrensel değeri bize hatırlattı. Bilimin gücünü, doğaya saygının önemini, ortak akılla davranmanın önemin ortaya koydu. Bir yandan da dayanışmanın, insan sıcaklığının, başkasının derdiyle dertlenmenin, güven verici, sevgi ve paylaşım hallerinin uyanmasına hizmet etti. Öte yandan otoriterliğin, g hevesinin, ayrıcalıklı şımarıklığın, kibirli kofluğun ne denli boş ve anlamsız olduğunu da gözler önüne serdi.

Korona ilginçtir bitkiye, hayvana değil de sadece insana zarar veriyor. Sanki şöyle der gibi; "kainatın sahibi değilsin, yerini bil. Sen haksın, ama varolan her şey de hak". Hakları çiğneme, sınırını aşma, sınırı aşanlar bedelini der ve sevilmezler.

Havada kuşku ve tedirginlik

M. Şehmus Güzel | PARİS, 27 MART 2020

Fransa'da ve Paris'te "evde kal" havası sürüyor. Günde sadece bir saat "havalandırmaya" çıkılabiliyor, "çıkış iznini" çıkan hazırlıyor, çıkış saatini ve tarihini bilhassa belirterek, imzalamayı unutmadan, vesaire. Çıkıp bu kenti, başbela bu başkenti böylesine terkedilmiş görmek te fena halde üzüyor. Çarpıyor. Sarsıyor.

Paris'te otomobil gürültüsü kent gürültüsüyle birlikte gme gitti. İyi de oldu. Hava kirliliği azaldı. Kuş cıvıdamaları duyuluyor. Ne kadar garip.

Kuşlar uçuşuyor. Gverciner bile uçuşuyor. Korana onlara ulaşamıyor :

İşte dört serçe havalandı. Koreografi harika. Peşlerinden iki güvercin.

Kargalar da var ama onlar çöp peşinde, aralarındaki hırlaşmalara ara verebildiklerinde sadece. İşleri zor, çok zor, çünkü

insanoğullarının sokakları terkinden beri sokakları, kaldırımları ve çevreyi çöp götürmüyor. Cadde, bulvar ve meydanlar da tertemiz. Ne kadar garip.

Taşıt çok az, geçmişle kıyaslanınca neredeyse sıfıra yakın. Çıkış izin belgesi ve daha bir dizi idari belgesi olmayan yanıyor. Bir önceki makalemde de yazdım, yayalara ve diğelerine para cezası 135 örodan başlıyor, otomolde iki kişiyseniz fatura biraz daha tuzlu : 135 çarpı iki eşittir 270 öro... Para cezası 3600 öroya kadar çıkabiliyor.

Dikkat dikkat para cezasına pek yakında yeni artış gelebilir, çünkü korona takımıyla maçımızı kurallara göre oynamak istemeyenler, kendilerini herkesten daha zeki sananlar, polise de jandarmaya da çalım atarım diyenler hala var. Malum Paris halkı kendine özgü bir halktır, ne Fransız ne Avrupalı ne normaldir. Anormal, pariziyen, umursamaz, epey cahil ama herşeyi bildiğini sanan, ne sanması Babacığım iddia eden, bencil, ulaşılamaz derecede bireyci, bendedimolducudur. Bulunmaz hint kumaşı. Dünyanın merkezi. Paris değil parisli.

İnanılması zor ama Paris'in kuzeyindeki, Gare du Nord'a (Kuzey Garı'na) iki adımlık La Chapelle mahallesine, biraz ötedeki Château Rouge mahallesine veya hakiki turistik (şimdilik turistsiz) Montmartre taraflarına gidince, hele gece, nutkunuz tutulabilir. Buralarda "evde kal" eylemi sökmüyor. Paris'in "Üçüncü Dünyasına" hoş geldiniz.

Vaktiniz ve imzalı mimzalı çıkış izin belgeniz varsa gelin bilikte La Chapelle mahallesine gidip bir tur atalım :

Sanki yasak masak yok : Sokaklar, cadde ve bulvarlar alışılmış havada, belki biraz daha az insan var ama yasak havası yok. "Al götür" kebab, pizza, sandviç satan güya "kapalı" restoranların,

küçük mahalle bakkallarının önünde gruplar var. Her türlü uyuşturucu, kaçak sigara, hap, yeni çalınmış malzeme örneğin cep telefonu, koronaya karşı maske ve eldiven satıcıları da.

Satıcılar iş başındalar :

“Koronanızın anasını ... bana ne lan koronanızdan, ben ekmek paramı taştan (pardon uyuşturucudan, hırsızlamadan) çıkarıyorum, kalefendisi değilim.” Paris’in şık mahallelerinden gelip “günlük dozunu” veya “paralı müşterilerine dağıtmak üzere malı” buradan alanlar otomobilleri içinde hizmet sırasının kendilerine gelmesini bekliyorlar. Hemen orada “tüketenlerse” ancak birbirine tutunarak ayakta durabiliyorlar : Kadın ve erkek karmakarışık. Paris Ah !

Polis yok mu ?

Varrrrr.

İşte on kadarı, onbeş-yirmi metre ötede, bulvarın öte yakasında, La Chapelle metro istasyonunun çıkışında, iyi bak Babacığım merdivenin bitişinde, yayaların, otomobili sürücülerinin, bisikletçilerin sokağa çıkma izin kağıtlarını denetliyor. Fransa Devleti'nin bütçe açığı belki toplanan ve toplanacak ceza paralarıyla kapatılacak. Şaka değil bugüne kadar toplananlar üç belki dört milyon öro. Böyle giderse bütçeye ciddi ve önemli bir yeni gelir kaynağı bulundu kesinlikle...

Sokağa çıkma yasağına uymayanlar Paris'in kuzeyindeki ve doğusundaki yoksul mahallelerin işsiz, bitirim ve yaşamı en kötü yerinden yakalamış, geleceği olmayan veya en iyi ihtimalle gelecekleri ipotek altındaki bitirim çocukları değil sadece. Banliyölerin kiminde, Saint-Denis'de, Bobigny'de gençler umursamadan sokağa çıkıyor, büyük bir alışkanlıkla her zamanki belli noktalarda, mümkünse bankları olan bir parkta toplanıyorlar.

Kimi futbol bile oynuyor. Kimi aletli jimnastik yapıyor. Aletler betonarme : Belediyelerce yapıldı çok yakın geçmiş yıllarda. Ciddi ve hakiki ve hiç bir kuralı olmayan boks maçı yapanlar bile oluyor. “Parasına”. Müşterek bahis var.

Paris vilayetini çevreleyen komşu illerin “sıcak mahallelerinde” ise bilinen bir “spor” yeniden canlandırıldı : Polislere veya itfaiyecilere telefon edilerek, “hadise var”, “hasta var”, “yangın var” veya benzeri bir yalanla bir adres veriliyor. Gelenler taş, briket ne varsa ile karşılanıyor. Birkaç gün önce Villiers-sur-Marne’da polislere ve itfaiyecilere tuzak kurulduğu ve çatışma çıktığı haberini Le Parisien gazetesi verdi. Daha önce de, örneğin Grigny’de, Mantes-la-Jolie’de ... bu tür tuzaklar kuruluyor ve çatışmalar oluyordu ama korona belasıyla birlikte sayıları arttı. Sanki sıkıntıdan patlayan gençler, yeni yetme çocuklar kendilerine “oyun” yaratıyorlar. Okullar kapalı, futbol bile yasak olunca ... Çarşamba gecesi Beauvais taraflarında da benzer bir hadise yaşandı, fırlatılan bir biriketle bayan bir polis başından yaralandı...

İşler, hadiseler yeni boyutlar kazanıyor. Zor zamanların bitirimleri bankalara, eczanelere, süpermarketlere mi saldıracaklar ?

Polise ve jandarmaya güvenlik konusunda ve hastalara lojistik yardım için çağrılan ordu birlikleriyle mi çarpışacaklar ?

Havada kuşku ve tedirginlik var. Savaş süren ülkelerde, mekanlarda ise durum tam bir felaket...

21. Yüzyıl çok kötü başladı : İlk yirmi yılında üç önemli sağlıksal, toplumsal, ekonomik ve mali krizle karşılaşan ve üçüncüsünden henüz paçasını kurtaramamış olan Batı Medeniyeti ve “sistem” sarsılıyor mu ? Sonuna mı yaklaşıyor. Das Kapital ne diyor bu konularda ? Bir göz atmanın tam zamanıdır. Siyasi kriz kapıda çünkü.

Koronavirüslü yarınlar...

Ferruh Dinçkal | MELBOURNE, 27 MART 2020

Herkesin kafasındaki en büyük soru “Koronavirüs sonrası bizi nasıl bir dünya bekliyor?” Ne yazık ki soru yanlış. Bence doğrusu “Bundan sonra Koronavirüs ile nasıl yaşayacağız?” olmalı. Eğer koronavirüs kendini evrimleştirip insana bulaşmayı bırakmazsa ya birlikte yaşamayı öğreneceğiz ya da uygarlık dediğimiz bu doğayı hoyratça kullanan insanlık yok olacak. Yani bu virüs ile yaşamak için yeni yöntemler yeni düzenler geliştirmemiz gerekiyor.

Yoksulları değil varsılları doyurmaya çalışan bu düzen daha fazla yürüyemezdi. Eğer koronavirüs olmasaydı da bence sonunda bir biçimde, bugün değilse de yakın gelecekte çökecekti.

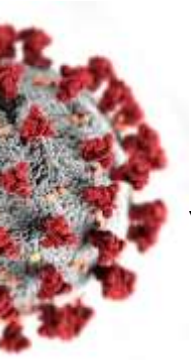
Herşeyin başı sağlık dememize karşın, aslında dünyada herşeyin başı ekonomi idi... Öyleyse, ekonominin penceresinden bakalım.

Koronavirüs salgınına atlatan (atlatabilirsek) şirketler, sonraki dönemde üretim, işçi yerleştirme, işçi güvenliği, dışsatım (ihracat), dışalım (ithalat) ve halka satışta (parakende) izleyecekleri yöntem

ve uygulamaları zorunlu olarak değiştirecek. Bunu başarı ile değiştirebilenler iş hayatında var olmayı sürdürecektir.

Peki başka neler olacak?

- Büyük olasılıkla Çin güç kaybedecek.
- Tüm dünyada ekonomi küçülecek.
- Stok anlayışı değişecek.
- Tüketim alışkanlıklarımız değişecek.
- Yerel üretimler güçlenecek. Yerli malı yurdum malı anlayışı güçlenecek. Yoksa o ulusların yaşama şansı kalmayacak.
- Sosyal mesafe bırakarak yaşamayı öğreneceğiz.
- Alt yapısı yeten ülkelerde evden çalışma kaçınılmaz olacak.
- Uluslararası truzim yok denecek kadar azalacak.

Ya da

- İlaç bulunacak.
- İnsan bedeni korona ile savaşmayı öğrenecek.

Hangisi olursa olsun artık hiçbir şey aynı olmayacak.

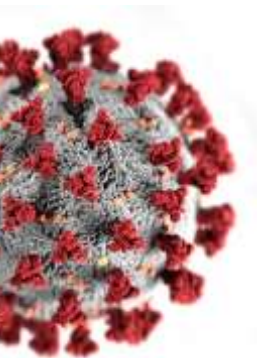
Eğer insanlar ve örgütleri, bu durumdan ders çıkartırlarsa, oluşturulacak yeni düzenlerin daha insalcıl olma şansı hatta zorunluluğu doğacak.

Sağlık sisteminin özel sektöre bırakılmayacak kadar önemli olduğu ve sağlık sistemine daha çok bütçe ayrılması gerektiği anlaşılacak.

Doğa ile savaşılmayacağını kabul edip onun kuralları ile yaşayacağız.

Tüketim alışkanlıklarımızı değiştireceğiz ve bilinçli, azgın tüketici değil, neye gereksinimi olmadığını bilen insanlar olacağız.

Anlayacağınız normalin tanımları değişecek ve yeni normal ile yaşayacağız....

Dayan Türkiye

Dr. Meltem Hınçal | DALYAN, 27 MART 2020

Ülkeler içlerine kapandı. İç savaşını veriyor herkes. Durumun ne denli korkulisi olduğunu anlayamıyor, göremiyoruz; yansıyabildiği kadar medyadan öğrendiklerimizle. Bir de farkında olmadıklarımızla... Gerçekliği tüm çıplaklığıyla görebilsek bir türlü, göremesek bir türlü. Doktor arkadaşlarımin bir kısmı bavullarını toplayıp göreve gittiler, evlerine dönmeyecekler bulaştırmamak için ailelerine.

Çok zor bir durum...

Ancak ne olursa olsun insanlık ayakta kalacak. Aslında Çingenelerin yenidoğanlarını buzlu suya basmaları gibi, güçlü olanlar kalacak geriye.

Bizler güçlü gruptayız. Üzülme, insanlığın haline üzülme, bu maratonda aileni koru ve güçlü tutmaya devam et yeter.

Bunu biz başaramazsak kim başarabilir?

Durum çok kötü evet, ama dünya tarihinde benzeri pek çok tehlikler atlatıldı, pek çok salgın, doğal yıkımlar yaşandı. Her çağda benzer yıkımlarda milyonlarca insan öldü.

Ancak insanlık hala dimdik ayakta.

Güveniyorum, 5 yıl 10 yıl sonra çok güçlü, savaşçı ve dirençli bir toplum olarak yaşamımıza devam edeceğiz.

Bunu sen ben yapamazsak kim yapacak? Kim?

Biz her anlamda güçlü ve örnek olabiliriz.

Durumun tehlikesini görüp, sakınmalı, akılcı önlemlerimizi almalıyız mutlaka, ancak korkup paniklememeliyiz. En kötü şey, bizi yıkan ve bizi yenen şey moralimizin bozulmasıdır. Aşırı gerilim bağışıklığımızı düşürür.

Sakinliğimizi koruyarak, yaptığımız doğru şeylerde ısrar ederek aşılacak bu günler. Sürekli korona virüs takibinde televizyon veya cep telefonlarına zincirledik kendimizi, başka hiç birşey yapmaya zaman, enerji ve gereklilik hissetmez olduk! Bu durum bağışıklık sistemimizi çökertir.

Haber takiplerimizi ve cep telefonu kullanma alışkanlığımızı değiştirip düzenlemeliyiz. Haber ve felaket takip dürtümüzü denetim altına alalım ve sınırlı turalım.

Eğitime, spor etkinliklerimize, günlük alıştırmalarımıza evimizde mutlaka devam edelim.

Virüs bizi değil, biz onu ve yaşamımızı yönetip yönlendirelim.

Bağışıklığımızı destekleyecek güzel şeylere odaklanalım.

Güzellikleri görmez, değerlerini bilmezsek çirkin ve kötü şeylerin öne geçmesine neden olur, onlara kapılmaya başlarız.

Hayatımız bizim ellerimizde! Tüm eğitim, toplumsal ve bireysel etkinliklerimizi evimizden yapabilecek durumdayız, teknolojimize şükretmeli ve bu durumu 100 yıl öncede yaşamadığımız için mutlu olmalıyız.

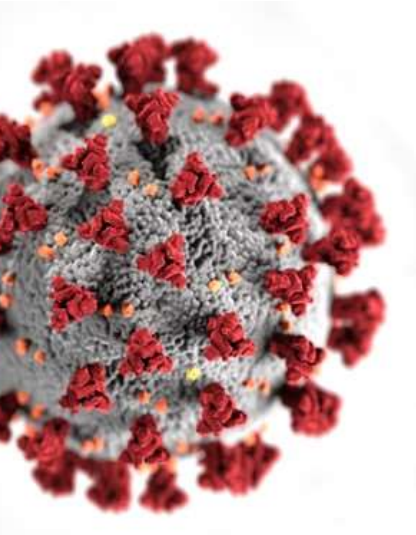
Zor mu, evet zor.. Hayır zor değil hem de!

Bu tümüyle zor mu kolay mı yaşamayı seçmekle ilgili.

Bu tümüyle senin kararınla ilgili: Zor mu kolay mı, gerilimli mi gerilimsiz mi yaşamak istiyorsun? Karar senin!

Güzelliklere, iyiliklere, mutlu şeylere odaklanalım ki kendimizi daha güzel, daha iyi, daha mutlu ama en önemlisi de çok daha güçlü ve sağlıklı tutabilelim.

Evde kalalım!

“Kusura Bakma lm”

M. Şehmus Güzel | PARİS, 29 MART 2020

“Şimdi kış

Ölümün vaktidir derler

Ve tecrübelerimden bilirim

Kışın ölene söverler

Kusura bakma lm

Ben arkamdan sdrmem

Bu randevuya asla gelmem.”

Erol Zavar “lm ektim randevu yerinde” Őiirinde aynen böyle diyor. Erol gençtir ve hayatla randevusu vardır, ölümle değil. O’na aynen katılıyorum. (1)

Koronalı günlerimizde zalim virüsle mücadelede önemli bir nokta da ölümü kademış gibi kabullenmemek ve ona boyun eğmemek olmalı.

Erol Zavar'ın mahkumluk şartları altında mesana kanserine ve bir dizi başka hastalığa karşı verdiği mücadele bu konuda ışık tutucudur. Korona ile kavgamızda moralimizi yüksek tutmak, geleceğimize umutla bakmak da belirleyicidir çünkü.

Bulaşıcı hastalığın ilk günlerinden beri medya ölümlere, ölü sayısına öncelik veriyor. Daha dramatik, daha olağanüstü, daha vurucu olduğu, daha çok ilgi çektiği için. Sadece bu nokta üzerinde, ısrarla, uzun uzun duran medyalar suçsuz değil. Kimi kez abartıyorlar ve ne yaptıklarını çok iyi bildikleri için bir ölçüde suçlular. Medya takımı ne derse desin unutulmaması gereken bir nokta var : BU BELAYA YAKALANANLARIN YÜZDE DOKSAN BEŞİ VEYA YÜZDE DOKSAN SEKİZİ İYİLEŞİYOR. Fransa'dan örnek vereyim : Ölü sayısı maalesef yüksek. Ama hastalığı yenenlerin, hasta, ağır hasta ve hatta ölümcül girdikleri hastane odalarından yürüyerek çıkanların sayısı ölü sayısının iki katından biraz fazla.

Ölüm kader değil.

Korona belasının üstesinden gelinebiliyor. Henüz tedavi konusunda kesin bitirici ilaç veya ilaçlar bulunamamış olsa da.

İşte somut ve bilinen yeni bir örnek : Fransa Kültür Bakanı Franck Riester birkaç gün önce hasta olarak girdi hastaneden iyileşmiş olarak çıktı ve dün, 27 Mart 2020 Cuma günü, saat 13 haberlerinde France 2'de sorulara yanıt vererek yaşadığını anlattı. Tam tamamına sapsağlam ve görevinin başında. Birçok başka örnek daha var...

"kusura bakma ölüm/gelmeyeceğim /(...) bunca mazeretim varken/yaşama dair,/ ölümü aklımdan bile geçirmem/ seviyorum seni hayat/ tüm kötü sürprizlerini de..."

Koronanın korkutan yönü tedavisi için ne yapılacağıının, tedavisi için hangi ilağın veya ne tür ilaçların kullanılacağıının henüz

bilinememesi. Aşısının henüz bulunamaması. Ama herkes, bütün büyük laboratuvarlar, ünlü ünsüz doktorlar çalışıyor. Birçok devlet te giderinden şusundan busundan çekinmeden koşturuyor : Çin Halk Cumhuriyeti (ÇHC), ABD, Almanya Federal Cumhuriyeti, Fransa Cumhuriyeti en başta. Dün ÇHC ve ABD başkanları “birlikte çalışmak” kararı aldılar. Umut verici bir karar. Tedavi için gerekli ilaç veya ilaçlar bulunana kadar sabır şart. Aşısı da mutlaka daha sonra bulunacak. Sabır.

Korkutan bir nokta da şudur : Gençlerimizin, çocuklarımızın, torunlarımızın BELAYI CİDDİYE ALMAMALARI, “BEN GENCİM BANA BİŞEY OLMAZ” DEMELERİ. Virüs yaş kontrolü yapmadan saldırıyor. O nedenle gençlerimiz, çocuklarımız da tehlikede. 25 Mart 2020’de Fransa’da 16 yaşında bir genç kız bu beladan vefat etti. Daha vahimi bu çocuğa, birkaç gün önce başvurması üzerine yapılan denetimde/araştırmada “hasta değil” teşhisi konulmuş olması. ÇHC’de de ölenlerden biri 14 yaşında bir çocuktur. Bilmem anlatabiliyor muyum ?

Evet bu işin şakası kalmadı. Kendimiz kurallara uyarak sadece kendimizi değil, ailemizi, en yakınlarımızı ve sokağa çıktığımızda karşılaşılabileceklerimizi de koruyoruz. “Serseri mayın” gibi dolaşmak yerine sorumlu yurttaş gibi dolaşmak en iyisi. Hepsi bu kadar.

Umarım işe yarar yazdıklarım. Ha gayret. Hep birlikte

Not (1) Hemen aşağıda kısaca değineceğim yaşamı ve bilhassa mahkum ve mesane kanserinden hasta olmasına rağmen sağlığına kavuşmak umuduyla verdiği mücadele ile hepimize örnek Erol Zavar’ın şiirinin tümünü aynen sunuyorum :

“ölümü ektim randevu yerinde

-ölümü ektim randevu yerinde

beklemekten ağaç olsun-
zembereği boşalmış sözcüklerin
akreple yelkovan öpüşüyor onikide
bütün ziller vaktinde vuruyor,
tembellik edip gitmeyeceğim
kusura bakma ölüm
bugün de gecikeceğim
sessizlik kmş kentin sokaklarına
martılar uykuya dalmış
kar bütün izlerini örtmeye hazır
randevularımıza sadığımdır sektirmem saatini
ama bu sefer tembelliğim tuttu,
Ölüm daha çok beklersin beni...
şimdi kış
Ölümün vaktidir derler
ve tecrübelerimden bilirim
kışın ölene söverler.
kusura bakma ölüm
ben ardımdan svdrmem.
bu randevuya asla gelmem.
bu şiirin içinden tren de geçebilir

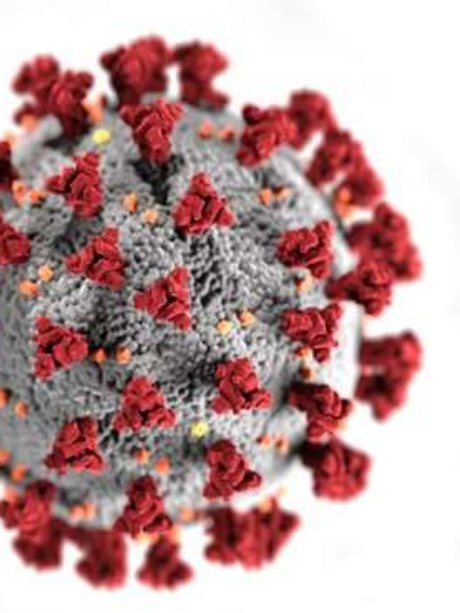

uçak da
vapur da
bütün teknolojik ölüm aletleri de
ama hiç birine binmeyeceğim
kusura bakma ölüm
gelmeyeceğim

gelecek öyle uçsuz bucaksız duruyor ki
ve ben ne olacağını merak ederken
hani filmin en güzel sahnesinde
sinemadan çıkar gibi
hayattan çıkıp gidemem
kusura bakma ölüm
adın çok soğuk gelemem
bunca mazeretim varken
yaşama dair,
ölümü aklımdan bile geçirmem
seviyorum seni hayat
tüm kötü sürprizlerini de.”

Erol Zavar bizi içimizden sarsalayan, umut dolu bir geleceğe gülümseyen, hayata göz kırpan bu satırları 17 Şubat 2004'te, Trakya Üniversitesi Tıp Fakültesi Hastanesi Mahkum Koğuşu'nda

yazdı. Neredeyse yirmi yıldır kanser tedavisini zgr bir ortamda yaptırabilmesi için serbest bırakılması umuduyla dilekçeler yazıldı, gösteriler yapıldı, kampanyalar düzenlendi ama Erol Zavar serbest bırakılmadı. Aradan geçen zaman içinde başka tür hastalıklar da yakasına yapıtı. Erol inatla ve kararlı bir biçimde mücadele etti, hastalıkların hepsini veya hepsine yakınıni yendi. Erol'un yaşam mücadelesi koronalı günlerimizde hepimize örnek olacak nitelikte. "lm aklımdan bile geçirmem" diyen ve Şiirinin baından sonuna ölümle alay eden, çünkü hayata açık Őairin zgrlgne, eşine ve çocuklarına kavuşması umuduyla. Aktardığım Őiirle aynı başlığı taşıyan Őiir kitabı Cadde Yayınları tarafından 2006'da okuyucuya sunuldu. Tavsiye ederim. Zavar Őiir yazmayı sürdürüyor: Yeni Őiirlerini değişik sitelerde okumak mümkün.

Evde Yolculuk

Saba Öymen | SYDNEY, 30 Mart 2020

Evlere kapanmak zorunda olduğumuz kesinleştiğinde ilk aklıma gelen şeylerden biri Xavier De Maistre'nin "Odamda Yolculuk" adlı kitabı oldu. Bu kitabı okumak, onunla ilgili konuşmak için bugünlerden daha iyi bir zaman düşünemiyorum. Xavier De Maistre Fransız asker, ressam ve yazar. 1700'lerin sonlarında bir bahar günü düello yapıyor ve tutuklanıyor.

Kırk iki günlük ev hapsi cezası verildiğinde, can sıkıntısını gidermek, içinde bulunduğu duruma güldürü katıp biraz eğlenmek için o yıllarda çok moda olan seyahatnameler türünde bir kitap yazmaya karar veriyor. Ama onun seyahatnamesi bir parodi olacaktır. Kırk iki gün odasından dışarı çıkamayacağını bilse de öfkeli bir hali yok. Neredeyse neşeye yazmaya koyuluyor. Başına gelenleri kabullenmiş, bu kırk iki günü en iyi biçimde geçirmeye çalışan birinin nükteli dili var onda. Daldan dala atlıyor, önemli bulduğu türlü türlü konuya giriyor çıkıyor, düşüncelerini dile getiriyor. Büyük keşiflerin yer aldığı kitabını herkesin mutlaka okuması gerektiğinden dem vururken, gözlemlerinin insanlık için

ne denli önemli olduğuna dair şaka yaparken kendi kendiyile ve her şeyle dalga geçer bir hali var.

Xavier'in abisi Joseph De Maistro, ailenin daha çok tanınan üyesi. Sosyal sınıf düşüncesinin doğruluğunu ve krallığı savunan, Fransız Devrimi'ne karşı çıkan Joseph De Maistre'nin herhangi bir kitabını ya da yazısını okumadıysam da çok da sevimli şeyler olacaklarını sanmıyorum. Burada ilginç bulduğum, abisinin politik düşüncesine katıldığını öğrendiğim Xavier'in Odamda Yolculuk'da yazdıklarının pek de bunu destekler gibi olmaması. Bu arada şunu da söylemeli. Xavier'in yazdıklarını yayımlamak gibi bir niyeti yokmuş. Yayımlanması için ısrar eden ağabey Joseph olmuş.

Xavier De Maistre ve diğerleri

Çok yıllar önce, bir gezinin, bir yolculuğun, sokaktaki bir yürüyüşün aynı zamanda iç yolculuk olabileceğini ilk kez hissettiğim zamanlarda, bu düşünceden hareket eden kitapları bulup okuma çabası içindeyken keşfetmiştim Xavier De Maistre'yi. (Bunu fark eden ilk kişi elbette ben değilim. Düşünce yürüyüşleri Şamanizm zamanlarına dek giden bir uygulama),

O sırada ve sonraları birçok başka yazar, birçok başka kitap yoluma çıktı. İşte şu anda aklıma gelenler:

İtalo Calvino, Görünmez Kentler. Robert Walser, Gezinti. Charles Dickens, Gece Yürüyüşü. Ayşegül Savaş, Walking on the Ceiling. Demir Özlü kitapları. Tezer Özlü kitapları. Şavkar Altınel kitapları. Sergio Chejfec, My Two Worlds. Virginia Wolf, Street Haunting.

Kent sokaklarını, parktaki çakıllı yolları, ormandaki, "bush"daki patikaları adımlarken, düşüncelerimiz de bedenimizle birlikte yol alıyor sanki. Beyin, hareket eden kollara, bacaklara uyum sağlıyor, düşüncelerin önündeki kapalı kapılar açılıyor, bazen sıralı, bazen karmakarışık bir yürüyüşe başlıyor düşünceler. Yürüyüş, insan

isterse meditasyon olabiliyor. Tek noktada oturarak yapılandan farklı bir meditasyon. Yolumuz üzerindeki fark etmek, gökyüzüne, ağaçlara, bitkilere, bahçelere, sokaklara, insanlara, yapılara, biçimlere, renklere, tüm varlıklara görerek bakmak; kokuları, sesleri algılamak. Gözlemlemek. Bu farkındalık herkes için özgün bir deneyim elbette. Herkes için yalnızca kendi yaşadıkları, kendi hissettikleri, kendi düşündükleri ile gelen biricik bir akış.

Bu düşünce yürüyüşünü parkta, sokakta değil de evde yapmak olası mı?

Neden olmasın, işte Xavier De Maistre...

“Odamda kırk iki günlük bir yolculuğa kalkıştım ve bunu gerçekleştirdim. İlginç gözlemlerim ve yol boyunca aldığım keyif bu yolculuğu herkese anlatma arzusu duyurdu bende.” diyerek söze başlıyor.

“Odam 48 derece enlemde yer alıyor, doğudan batıya doğru uzanıyor. Çevresini otuz altı adımda dolaşabiliyorum, fakat benim yolculuğum bundan çok daha uzun olacak. Zikzaklar çizeceğim, hiçbir şey planlamadan, hiçbir kural göz etmeden sağa sola, yukarıya aşağıya yürüyeceğim. Her adımını planlayan, her düşüncesini bilerek atan insanlardan hoşlanmam. Benim ruhum her türlü düşünceye, duyguya, lezzete açık; önüne ne çıkarsa onu kucaklamaya hazır.”

Uyanış

“Kuzeye doğru yürüdüğümde koltuğun hemen yanında yatağımla karşılaşıyorum. Yatağım odamın en son bölümüne yerleştirilmiş ve yeri harika. Günün ilk ışıklarının perdemde oynadığını görebiliyorum. Burası çiçeklerle süslü bir beşik. Burası sevginin taht kurduğu yer.” diyor De Maistre.

Evet, pırıltılı bir sabaha uyanmak ne güzel. Yakındaki ağaçtan gelen kuş cıvıltısı bir an sevinç hissi veriyor, hemen ardından anımsıyorum. Dünyamızda korona virüs hüküm sürüyor.

Olan biteni şaşkınlık içinde izlediğimiz günlerdeyiz. Dünyanın sonu kehanetlerine gülüp geçerdik. Din adamları, astrologlar, tarikat ve kült önderleri, sahte peygamberler, sıradan insanlar binlerce yıldır kehanetlerde bulunuyorlar.

Tarih boyunca neredeyse her bir yılın kıyamet günü olacağını öngören birileri çıkmış. 2018’de, 2019’da her şeyi durdurup kehanetin gerçekleşmesini bekleyen topluluklar vardı. Listede 2020 de vardı. Astrolog ve medyum Jeanne Dixon, 1962’de dünyanın sonunun geleceği kehanetini ortaya atmış, bu gerçekleşmeyince, nasılsa kendisinin ortalıkta olmayacağını düşünerek mi bilmem bu kez de 2020 yılının iyilik ve kötülük ordularının kıyamet günü öncesindeki savaşının yılı olacağını bildirmiş. Bunlara inanan, bekleyen on binlerce insan var fakat daha akla yakın olmasına karşın bir virüsün dünyayı egemenliği altına alma olasılığına inanan ve bunu bekleyen çok da fazla kişi yoktu sanırım. Komplo teorileri onun için ortalıkta dolaşiyor olmalı.

Oturma odasında kuzey doğuya doğru yürüdüğümde masamla karşılaşıyorum. Mart güneşinin serin aydınlığında beni bekleyen kitaplarımla buluşuyorum.

Kurallar ve töreler

“Meraklı okuyucularım odamda yolculuğun neden kırk iki gün sürdüğünü öğrenmek isteyeceklerdir ama yanıtını bilmediğim bir şeyi onlara nasıl söyleyebilirim? Siz de aynı yolculuğu yapmaya kalktıysanız ve kırk iki günlük süre çok uzun görüldüyse,

diyebileceğim tek şey bunun sorumlusu ben olmadıdır. Sorumlu, bana bu cezayı uygun görenlerdir. Ayrıca şunu da eklemeliyim. Düello yaptığınızda yasalar sizi suçlu buluyor, yapmadığınızda ise töreler onurunuzu yerle bir ediyorsa hangisini seçeceksiniz?”

İnsanın ne yaparsa yapsın birileri tarafından mutlaka eleştirileceğini, düello örneğinden hareketle ne güzel anlatmış Xavier De Maistro.

“Odamdan çıkmak benim elimde değil fakat odamı bu yolculuğu keyifle yapacağım rahat bir hale getirmek benim elimde.” diyor. Bizim içinse Covid-19 günlerinde evden çıkmak elimizde (belki çok yakında o da olmayacak), fakat çıkarsak olabileceklerin sorumlusu da biziz.

İnsan tuhaf bir yaratık. Bilim ölümsüzlük için ya da en azından uzun yaşam için çalışıyor. Felsefe, edebiyat bir başka boyutta uğraşarak ölümün gizini çözmeye çalışıyor. En yaşam dolu zamanlarımızda bile, ölümlü olduğumuz düşüncesi derinlerde bir yerde gömülü. Yaşamımız boyunca yaptığımız her şeyi ölümlü oluşumuz belirlerken, ölmekten (ya da bilinmeyenden) böylesine korkarken, hayatta her şeyin başı sağlık derken, bir yandan da kendimizin ölümlü olduğuna inanmıyoruz sanki. Plajları, kafeleri, alışveriş merkezlerini dolduran, konserleri, sinemaları, camileri, kiliseleri zorlukla bırakan, yan yana gelmeden edemeyen kalabalıklar şöyle der gibiler: “Bana bir şey olmaz. Herkes ölebilir ama ben ölmem. Evet evet, başkalarını bilmem ama ben öleceğimi sanmıyorum. Ötekiler de beni çok ilgilendirmiyor aslında.”

Evi içinde en rahat olacağımız hale getirmek, süresi kırk iki gün değil, belirsiz olan bu yolculuk için gereken dingin ruh halini yitirmemeye çalışmak. İşte ilk kural.

Resim ve Müzik

Xavier De Maistre daldan dala atlıyor dedim ya, resimle müziği karşılaştıran ilginç düşüncesini yazmadan geçemeyeceğim.

“Ressam ardında yapıtlar bırakır, müzisyen de öyle. Yapıtlarının ömrü, ressamın ya da müzisyenin ömründen daha uzundur. Buraya dek tamam. İkisi eşit. Fakat müzikte beğeni modayla belirlenir. Atalarımızı derinden etkilemiş kimi müzik parçaları bugünün müzisyenlerine gülünç geliyor. Oysa Raphael’in bir tablosu torunlarımızı da, atalarımızı büyülediği ölçüde büyülemeye devam edecek.

Piyanoyu gerçek bir usta gibi çalan çocuklar görmüşüzdür, fakat on iki yaşında muhteşem resimler yapan bir çocuk gördünüz mü hiç? Resim, yetenek, üslup ve duygunun yanı sıra düşünceye de gereksinim duyar, müzikse onsuz olabilir. Fakat şunu eklemeliyim. Bestelemekle icra etmek arasındaki farktan söz ederseniz, evet o zaman ben de duraklayıp bir kez daha düşünürüm. Yine de...”

Xavier kendisi ressam olduğu için böyle düşünüyor olmalı.

Felsefe

“Tek başına yolculuğu başarabilmiş bir ruhun ödülü mutluluktur. Tek başına kalabilme gücünün verdiği haz, yalnızlığın getirebileceği her türlü rahatsızlığı dengeler. İnsanoğlu orduları yönetir, uygar toplumları kurar, bir yandan da doğanın huzur vericiliğini özler, bir çobanın yaşamına imrenir. Hiçbir yerde mutluluğu bulamaz. İşte benimle odanda yapacağın yolculuk sana esenlik yolunu gösterecek.”

Gün, yalnız kalabilen, kendi kendisiyle yetinebilen hatta bundan keyif alanların günüdür, bu kesin. Ama belki zaman içinde onlar kalabalıkları özlerken, çevrelerinde hep birilerine gereksinim duyanlar da yalnızlığın hazzını fark edecekler, iki grup ortalarda bir yerde buluşacak.

Özgürlük

“Beyler, sormama izin verin. Balolardan, oyunlardan hâlâ eskisi kadar keyif alıyor musunuz? Geçmişte keyifle katıldığım kalabalık toplantılar uzun süredir bana dehşet veriyor.” diyor De Maistre ve ekliyor:

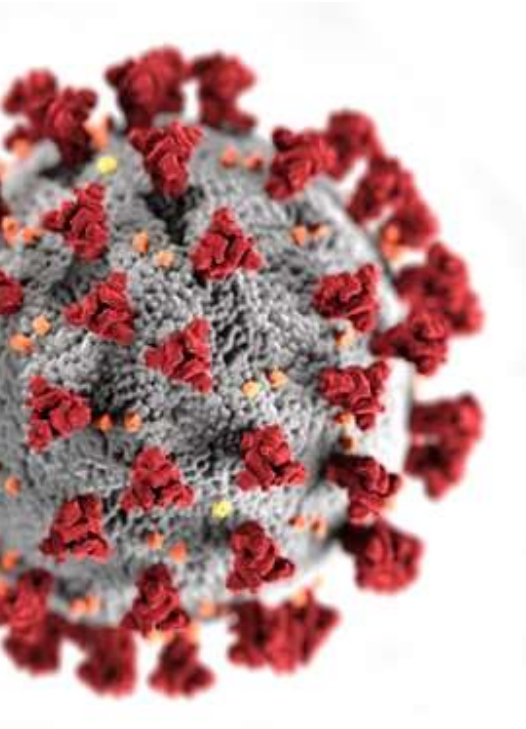
“Bazen şöyle bir düş görüyorum: İyi niyetli, nazik insanların bulunduğu bir topluluktaım. Dans etmeyi, şarkı söylemeyi seven, dünyadaki kötülöklere üzölen, sıcak, candan insanlar. Birden içeri beyaz bir ayı ya da bir kaplan ya da bir filozof giriyor, orkestraya doğru yürüyor. “Sizi acınası yaratıklar, sizi sefiller.” diyor. “Söyleyeceklerime kulak verin. Zorbaların, zalimlerin, diktatörlerin kölesisiniz hepiniz. Sıkışıp kalmışsınız. Uyanın. Bu uyuşukluğunuzdan sıyrılın. Çıkın. Gerçekte özgür olduğunuzu, her şeyin sizin elinizde olduğunu bilin. Kralınızı tahtından, Tanrınızı mabedinden indirin.””

Bu cümleler devrim karşıtı bir kralcının sözleri gibi geliyor mu size? Xavier’in ruhunda gözler önüne sermediği başka bir şeyler olduğuna eminim.

Ev hapsi cezası bittiğinde Xavier De Maistre zamanın böylesine çabuk geçmesinden dolayı hayal kırıklığına uğramış. Odasının, dünyanın tüm servetinin saklı olduğu büyüü bir öлке olduğunu,

orada bulduğu zenginliği ve dinginliği dışardaki dünyada bulma olanağının olmadığını söylüyor.

Korona virüssüz günler geldiğinde biz neler düşüneceğiz? Umarım evde yaptığımız yolculuk bir şeyler oğretecek, yeryüzüne, evrene farklı bir gözle bakmamızı sağlayacak.

Tüm ciddi ve gayrı ciddi yönleri ile korona virüsü

Ayşin Uysal | İSTANBUL, 30 Mart 2020

Korona konusunda henüz yazılıp çizilmemiş ne söyleyebilirim bilemedim. Olayın sağlık, bilimsel, ekonomik, politik, sosyal, psikolojik, tarihi, dini, mistik, şizofrenik, paranormal her yönü yüzlerce kez sayısız uzman tarafından irdelendi, maillerimize, sosyal medya hesaplarımıza yağmur gibi yağdı.

Korona nasıl bulaşıyor, hangi maske koruyor, maskelerde günümüz moda renkleri hangileri, gözde komplo teorileri hangileri, kolonya-çamaşır suyu-sirkeyi uygun oranlarda karıştırmayı deneyenlerin tesadüfen ölümsüzlük iksirine ulaşma olasılıkları, evde kapalı kalanların klostrifobik yakarıları, marketlerden yüzlerce tuvalet kağıdı alanların psikolojik olarak daha mı çok tuvalete çıktıklarına yönelik araştırmalar gibi binlerce bilgi ulaştı beynimize.

Virüs bulaşmış bir yılda yaşamının etkileri, ileriki yüzyıllarda da birçok meraklı araştırmacının tez konusu olacağına benzer.

Bu durumda benim iki seçeneğim var:

Ciddi bir takım yorumlarda bulunmak ve gayri ciddi yorumlar getirmek. Önce gayri ciddi yorumlar konusunda destek olayım istedim.

Mesela fark ettim ki olaya insanların açısından bakıyoruz hep. Yanlış.

Kimse çıkıp virüsün ne hissettiğini, uzun vadeli planlarını sormuyor.

Ben çıkıp konuştum kendisiyle desem.

İyi huylu mutedil yaratıklar virüsler. Kimsenin onları canlı sınıfına koymamasına biraz bozuluyorlar. Pekâlâ da aynı işlevleri yerine getiriyoruz diyorlar. Canlı dediğin nedir? Doğar ve ölür. Arada da hayatta kalmaya çalışır. Siz insanlar diyorlar, her ortama uyum sağlayan canlılar olarak gurur duyuyorsunuz kendinizle. E, biz de onu yapıyoruz işte. Ortama uyum sağlayıp hayatta kalmaya çabalıyoruz. Yarasalara gayet güzel uyum sağlamıştık, birbirimize zarar vermeden yaşayıp gidiyorduk. Bir de baktık pat, insan vücudundayız. Kim dedi size elin yarasasını yiye diye. Yok, illa olmadık şeyleri ağız, burun, kan yolu ile sisteminize sokacaksınız. İşin yok şimdi bu canlı nedir, ne yer, ne içer, vücut sıcaklığı nedir, hangi hormonlar, hangi kimyasallar salgılar, savunma sistemleri ile nasıl arkadaş olunur, ne rüşvet verilir düşün dur. Kolay mı sanıyorsunuz yeni bir canlının vücut yapısına uyum sağlamayı, bir takım stratejik kayıplar yaşanıyor tabii. Esef duyuyoruz bunun için. Ama topyekûn imha? Ne münasebet?

Verdiğimiz rahatsızlıktan ötürü özür dileriz, diyorlar.

Hatta ufak bir eleştiri bile dokundurdular. Mesela siz insanlar da dünya için virüssünüz. Doğa gayet güzel mutlu mesut yaşarken sisteme girdiniz. Binlerce yıldır da, bir becerip uyum sağlayamadığınız için de dünyayı öldürüyorsunuz. Dünya bir şey diyor mu size, serzenişte bulunuyor mu? Hayır. Ama bir gün bir bakacaksınız dünya ölmüş. Ya da sizi yok edecek bir tedavi bulmuş. İşte böyle.

Sonra yok biz Korona virüsünü insan mı yarattı evrimle mi böyle olduk sorusu var bir de. Bizi insan yaratmadı, mikroskobik moleküllerden evrildik diyor Korona.

Şimdi, virüsün insan yapısı olup olmadığı ile ilgili bir dolu teori üretildi. Virüsün “dünyayı ele geçirmeye çalışan” kötü adamlarca üretildiği konuşuldu. Hep filmlerdeki bu kötü adamların zekâ seviyelerinden kuşku duymuşumdur. Mesela tüm şehirlere atom bombası atıp, ya da tüm bitkileri öldürüp, ya da oksijeni ortadan kaldırıp dünyayı ele geçirmeye çalışıyorlar. Tamamen yıkılmış, ölü, havasız bir dünyayı ele geçirip ne yapacaklar bu adamlar? Nereye yayılacağı, kime bulaşacağı, ne etkiler yaratacağı bilinmeyen bir virüsü dünyaya servis etmek pek zekice bir komplo teorisi değil.

Ben de kendi çapımda birkaç komplo teorisi ürettim.

1. Kötü adamlar virüsü silah olarak kullanamazlar, çünkü hedef kitleleri her neyse, tamamına ulaşmaları garanti değil, üstelik arada kim vurduya gitme riski var. Sıkı durun: Asıl silah Korona aşısı. Ortam biraz daha paniklesin aşığı ortaya çıkaracaklar, virüsü kapan kapmayan, sıraya girip kapışa kapışa aşığı yaptıracak. Aşı içinde minik chipler, ufak partiküler program dizilimleri halinde bir zombi virüsü olacak. Ondan sonra gelsin her şeyi yaptırabilecekleri zombi kitleler...

2. Virüs insan yapısı değil sahiden. 0,6 mikron boyunda adamlar bunlar. Bir uzaylı istilası ile karşı karşıyayız. Uzaylılar vücutlarımızı işgal ediyorlar.

3. Virüsün bir sonraki yayılımı whatsapp ve facebook kanalı ile olacak. Hatta televizyon kanallarından bile yayılabilir. Sosyal medya ve salak saçma televizyon dizileri olmayınca insanlar delirip caddelerde koşacaklar ve tüm büyük ülkeler “Kötü adamlar” ile pazarlık için sıraya girecek.

Gelelim ciddi yorumlara.

1. Salgın “normal” düzen olarak alıştığımız ortamı kökünden sarstı. Hem kişiler hem kurumlar için. Ekonomi, global ilişkiler, dünya devleti/ulus devletleri gibi kavramlar ciddi sarsıntı geçiriyorlar. Bundan sonra gerçekten hiçbir şey eskisi gibi olmayacak, yeni bir normal tanımı bulunması gerekecek.

2. Sosyal medya hem insanların bilgilenmesi için çok değerli bir kaynak olduğunu belli etti, hem de bir dolu yalan yanlış bilgiyi servis ederek panik duygusunu maksimize etti. Belki gelecekte sosyal medyanın daha olumlu kullanımı için bazı adımlar ve yaptırımlar oluşacak.

3. Birçok işletme evden de çalışılabileceğini gördü. Belki ofis modelleri ve plaza tarzı işyerleri evrimleşecek.

4. Korona dünyaya musallat olan tek salgın değildi, son da olmayacak. Ama insanlarda salgın fobisi yerleşirse sosyal hayat kökten değişime uğrayabilir. Asimov’un bir romanında bahsettiği yaşam tarzına dönüşebiliriz. İnsanlar ayrı hücre evlerde birbirlerine hiç dokunmadan, yüz yüze gelmeden sanal diyaloglar ve görüntülerle yaşıyorlardı. Zorunlu durumlarda maskeler ile mesafeli karşılaşıyorlar ama aynı odada bulunan başka bir insanın nefesini soluma fikrinden öğreniyorlardı.

5. Kimse kıyamete hazır olamaz ama ulusların ve şirketlerin beklenmedik acil durumlar için senaryoları ve B, C, Ğ, Z planları olması beklenir. Sanırım bir sonraki afete –her neyse o artık- daha hazırlıklı olacağız.

6. Birçok insan aslında boş zaman kelimesinin ne anlama geldiğini ve ne işe yaradığını bilmediğini fark etti. Nasıl kullanacağını da. Gerçekten kendi kendisi ve yapmayı çok arzu ettiği şeylerle baş başa kaldığı ve istediğini yapacak zamanı olduğunu anladığında, kim olduğu ve gerçekten nelerden hoşlandığı, bu zamanı nasıl doldurmayı istediğini bilmediği dank etti kafasına.

7. Erkekler hobi olarak mutfak işlerini ilginç ve yaratıcı bir değişiklik olarak gördüler ve sevdiler.(Hepsi değil).

Korona salgını ile ilgili tabii ki önlemlerimizi alacağız. Ürküntü duymak, tedirgin olmak, bir yere kadar korkmak normal, ama histeri normal değil.

Otostopçunun Galaksi Rehberi'nden bir cümle ile bitireyim yazımı.

Don't Panic!

Evdekiler / Evde kalanlar

M. Şehmus Güzel | PARİS, 31 MART 2020

“Evde kal”anlar alışverişlerimizi internetten yapıyoruz. İsmarladığımız paket veya paketler (yiyecek, içecek, vs) kapımıza kadar getiriliyor. Unumuz olunca ekmeğimizi evde yapıyoruz, olmayınca daha önceden alınmış krikkrak ekmeklerden atıştırıyoruz. O da olmayınca bütün cesaretimizi toplayarak ve çıkış belgemizi de siyah tükenmezle (mavisini, yeşili hele kırmızısını kurallara aykırı !) okunaklı bir biçimde doldurup cebimize koyarak, elli metre ötedeki, karşı kaldırımdaki, fırına kadar gidip taze ekmek alıyoruz.

Satıcı genç bayanın verdiği mahallenin son haberlerini de. Bir veya bir buçuk metrelik “toplumsal ara/güvenlik mesafesi” hiç ihmal edilmeden. Satıcı genç bayanla mahalle dedikodularına dalıp dalgaya düşerseniz yandığınızın resmidir : Çünkü mutlaka yaşlı bir nine, sanki minik köpeğinin kuyruğuna basılmışcasına, acı bir çığlık atacak size argomsu pariziyen havadan küfünü basacaktır. Yaşlı maşlı ama gençliğinden kalan kültürünü de kirli çamaşırı gibi taşıyanlardan. Hükümet, belki de “Teşkilat”, sanki her fırına, her

balkona yaşlı ninelerden birer tane dikmiş : Pat'ın yalancısıyım O anlattı : "Dün öğleden sonra, günlük bir saatlik havalandırmaya çıkmıştım, evin önünde yürüyordum, her zamanki gibi bir tur atıp dönecektim, daha iki adım atmadan, birden bir çığılık duydum :

- "Sokakta ne yapıyorsunuz ? Niye sokaktasınız..."

Önüme arkama, sağıma soluma baktım bi şey göremedim, kaldırımda benden başka kimse yok. Evde kapalı kalmak yaramıyor, yoktan sesler duyuyorum diye düşünüyordum ki yine aynı çırtlak ses :

- Ahlaksız terbiyesiz kaltak virüslerini kendine sakla !

Ses yukarıdan geliyor, bu kesin, hemen başımı kaldırdım ve birinci kattaki balkonda, bi parça sarkmış, ağzı iki metre açık ve bağırarak yaşlı, kavruk, iki elma boyundaki kadını gördüm. Beni biliyorsa öyle kolay kolay küfür etmem, garip bi şey oldu sanki ve ağzımdan beni bile şaşırtan bir küfür çıktı : Şirret, Aptal karı deyivermişim. Kusur bende değil evde kapalı kalmış olmamda."

Pat 65'ini birkaç ay önce doldurdu, birkaç aydan beri de emekli, bilim kadını, fena halde ciddi, ama o bile küfür etti hiç istemeden. Korona neler yaptırmıyor ki !

Korona üzerine televizyonların pekçoğu programlarını olumlu yönde bir parça değiştirdi, öğleden sonralarında beş para etmez eski diziler yerine orta derecede kaliteli filmlerden bir-ikisini gösterime sunma zahmetini gösterdiler, gösteriyorlar. Yaşlı nine belki de hergünkü ilaçı pardon aşk ve meşk dizisindeki yakışıklı yaşlı bekar amcağı görmediği için balkona çıkmıştı, sonrasını biliyorsunuz...

Kamu televizyon kanallarından ikisi çocuklara yönelik ciddi eğitim dersleri, uygulamalı çalışmalar sunuyor. Okullar kapalı uzaktan-okul devrede.

Bize gelince, üç, dört, bazen beş veya altı televizyonda haberleri izlemekten ve sitelere dalıp o gazete senin bu dergi benim diye dolaşıp perperişan olduktan sonra ve komaya girmemek için, evde günde on veya onbeş dakika salon bisikleti, ev içinde jimnastik ve girişkapısı-mutfak-salon-merdiven-birincikat-büro-banyosalonu-yatakodası in çık çık in on ve/veya onbeş dakikalık maraton yapıyoruz. Hava güneşli ve orta şekerde olunca balkona çıktığımız bile oluyor ama bu çok az. Herşey koşturmadan, acelesiz. Trafik filan olmadığı için başka bir bisikletle çarpışmak, bir sürücüyle atışmak ta mümkün değil. Bak bu çok yazık !

Sonra evde yapılacak dünya kadar iş keşfettik : Sıralaması çok sürebilir ama ana hatlarıyla aktarmalıyım yine de :

Birikmiş gazete, dergi, kitap, mektup, kağıt kürek ne varsa düzenlemek.

Epey şeyi çöp teneklerine atmak. Hala çöp tenekesi diyoruz ama çöplerin içine atıldığı şeyler yıllardan beri plastikten. Bir gariplik var bu işte. Sadece çöp mü demeli ? Nasıl isterseniz.

Her çöpün tenekesi de ayrı : Sarı çöp tenekesine kağıt, karton, gazete-mazete ve benzeri şeyler atılmalı. Şişeler yeşile. Sıradan çöpler maviye. Yemek artıkları (bu yeni çıktı) daha küçük bir çöp tenekesine, rengi mavi mi yeşil mi siyah mı hemen şimdi hatırlamıyorum. Diğer çöp tenekelerinin renklerinde de yanılmış olabilirim. Kimi koskocaman çöp tenekelerinin bulunduğu mekanda uzun boylu kalmadığımdan olacak. Ama bu dört veya beş renk manzaraya hakim. Çöp mekanında herşey dağınık. Dün kapıcımızdan bir ileti aldık : “Artık çöp tenekelerini

çıkarmayacağım” diyor. Apartmandakilerde, istisnasız hepimizde, şafak attı. Nasssssıl olur beeeee ! Başbayağı olur. Çöp tenekeleri tıka basa doldurulunca, kapakları iyi kapatılmayınca mikrop, virüs, bakteri, aklınıza ne gelirse ve arada bir iri farelerin yuvası haline dönen çöp mekanlarına kapıcılar niye girsin ? Hele korona koşullarında herkesin veya neredeye herkesin doludan nem kaptığı bu günlerde.

Evde kapalı kalınca evi de temizlemek gerekiyor, tepeden tırnağa. Büromun düzenlenmesi ise birkaç günlük bir iş, evet ama şimdilik cesaret edemiyorum, belki pek yakında ilham gelir...

Uzmanlara, bilim kadın ve adamlarına kalırsa henüz işin başındayız. Nitekim “evde kal” operasyonu Fransa’da iki hafta daha uzatıldı. Bu süre doldurulunca mutlaka yine uzatılacak. Hükümete yakın çevreler, bu işleri bilenler, “evde kal” operasyonunun mayıs belki haziran sonuna kadar uzatılabileceğini söylüyorlar, yazıyorlar. Dayanabilir miyiz ? Günlerimizi bir, iki, üç ... binbir iş, eğlenceli hoş vakit geçirmeli binbir oyun, ailesel ve toplumsal oyun yaratarak doldurabilir miyiz ? Gençleri, çocuklarımızı, torunlarımızı evde tutabilir miyiz ? Bilemiyorum.

İş ve oyun yaratmak, günlerimizi ve gecelerimizi akıllıca “doldurmak”, sürekli yaratıcı olmak bize kalıyor. Herkese kolaylıklar ve başarılar diliyorum.

Ne iyi ki yaşam sürüyor. Daha ne kadar ? Ne ne kadar ?

Emekçinin Dönüşü

M. Şehmus Güzel | PARİS, 2 Nisan 2020

Sabah erken, çok erken saatte, otomobiledesiniz ve işe bir an önce yetişmek için direksiyon sallıyorsunuz. İşyerinize çok az kaldı ama dar bir sokakta siz de dardasınız yine. Her sabah bu saatte olduğu gibi, sarı yeşil iş giysilerine bürünmüş temizlik emekçilerinin çöp tenekelerini tek tek toplamasına seyircisiniz istemeyerek. Geceden çıkarılmış çöp tenekelerinin tek tek boşaltılması, çöp tenekelerinin yeniden yerlerine konulması epey zaman alıyor, trafik beterin beteri sıkışıyor, otomobillerinde yalnızlıklarının tadını çıkaran, radyo haberlerine dalmış veya müzik dinleyenlerin homurtuları kent gürültüsüne karışıyor. Hiç kimse onları görmüyor. Evet evet temizlik emekçilerini hiç kimse görmüyor. Onlar birer makina gibi çalışıyor. Birer hayalet sanki. Görünmüyorlar. Göze çarpmıyorlar. Kimse onlara bakmıyor bile. Homurtular yükseliyor ...

Yukarıdaki hikaye tarihe karıştı çoktan. Paris Belediyesi “Çoğul Sol” tarafından yönetilmeye başlayınca temizlikçiler ordusunun çöp tenekelerini günün daha sonraki saatlerinde ve haftada iki

defa toplamaları düzene sokulunca, trafik artık bu yüzden sıkışmıyor, homurtular azaldı, emekçiler tümüyle görünmezler kervanına katıldı.

Zaman geçti.

Süpermarket kasalarında neden daha çok sayıda kadın çalışır? Neden sadece elleri gözümüze çarpar, yüzlerine bakmak aklımızın ucundan geçmez? Meçhul değil: Çünkü aklımız satın aldıklarımızda: "Makarnayı unutmadım umarım"da. Konserve kutusunun üstündeki fiyatla kasa etiketine yazılanın birbirine uyup uymadığında. Veya başka bir yerde, başka bir şeyde. Ama kasadaki genç kadında değil. Bu kesin. Kasadaki kadın da görünmezler ordusunun bir neferi.

Hastabakıcılar, çoğu çok genç, erkek ve kadın, koşturuyor, hastalara, kimine kibarca, kimine sertçe, hizmet sunuyor. İlaç veriyor, iğne yapıyor, dert dinliyor ... Ama görünmüyorlar. Göze çarpmıyorlar. Kimse onlara metelik vermiyor. Ayıp ediyoruz ama kural değişmiyor. Kaçımız bize hizmet etmiş, iyileşmemizde önemli rol oynamış hastabakıcımızın ismini anımsıyoruz? Kaçımız?

Bunlar Koronadan Önce (KÖ) günlerine, haftalarına, aylarına, yıllarına ait. Koronadan Sonra (KS) her şey değişti:

Görünmezler görünür oldular. Birdenbire: Işıklar onlara çevrildi çünkü. Onların günlük yaşantımız ve kısaca yaşantımız için ne kadar önemli, ne kadar belirleyici oldukları anlaşıldı. Nihayet. Yeniden ve yeniden. Bugünkü zalim korona saldırısı altında hizmeti sürdürüyorlar cesaretle.

17 Mart 2020'den beri her gece saat tam 20'de balkonlarımıza çıkıyor, pencerelerimizden sarkıyor ve alkışlıyoruz: Dakikalarca. Bütün sağlık personelini, ama öncelikle ve özellikle hastabakıcıları.

Hastabakıcılar küçük ekranlara, isimleri ve soyisimleri yazılı, çıkıyorlar, yaşananları anlatıyorlar, yineliyorlar ama sanki hiç yorulmuyorlar. Onlarsız hastanelerde işlerin yürümeyeceği bu kadar açık ve seçik bir biçimde hiç bir zaman gösterilmemişti. Sağlık dünyasında onların ihmal edilemez rolü bu kadar somut bir biçimde yansıtılmamıştı.

Son iki yılda, yeni cumhurbaşkanının seçilmesinden hemen sonra, sürekli eylem içinde, gösteri, yürüyüş ve dönüşümlü grevlerinde, “sarı yekeklilerle” birlikte veya kendi eylemlerinde, hastanelerin feci durumunu, personel azlığını, malzeme yetersizliğini, araç-gereçlerin eksikliğini düzenli olarak dile getiren ve kimi kez sadece bu konularda çözüm bulunması için isyan eden hastabakıcılar başta bütün sağlık emekçileri bu defa koronaya karşı hazırlıklı olunmadığını, ülke yöneticilerinin okulların kapatılmasından “evde kal”a hemen hemen her konuda karar almakta geçtiklerini, karar verdiklerinde ise kararların birbiriyle çelişkili olduğunu örnekleriyle açıklıyorlar. Ölü sayısının durmadan artmasına, hasta sayısının çokluğuna neden olanların bulunması için araştırma yapılmasını, komisyonlar kurulmasını ısrarla istiyorlar. Hastanelerde nelerin eksik olduğunu, kimin neyi neden, nasıl ihmal ettiğini, hiçkimseyi bizzat yargılamadan, çok kesin ve açık bir dille gözler önüne seriyorlar. Ajitasyon yapmadan, sakince, kararlılıkla. Bir daha bu tür hatalar yapılmasın diyerek. Kimseyi af etmek istemedikleri için olmalı hastane düzeyinde, Sağlık Bakanlığı, Hükümet ve genel ülke yönetimi düzeyinde kusuru olanların, hata yapanların bulunması için küme küme biraraya gelip davalar açıyorlar. Hastabakıcılar yanında, doktorlar, ölenlerin yakınları, bir dernek bünyesinde örgütlenenler, sendikali olanlar sendikalarıyla ve avukatlarıyla birlikte dava açıyorlar, davalara yeni davalar ekliyorlar. Muhalefetteki siyasi partilerin “ulusal birlik” adına yapmadıklarını sağlık emekçileri

gerçekleştiriyor. Cephede en ön saflarda onların bulunması da belirleyici elbette: Fransa'da, İtalya'da, İspanya'da ve diğer ülkelerde ölenler arasında hastalarını kurtarmaya, onlara hizmet sunmaya çabalayan kadın ve erkekler de var: Kimi dayanışma için emekliliğini askıya alarak hastanelere koşmuş doktorlar, genç hastabakıcılar, genç doktorlar. Bu işin peşini bırakmayacaklar. Burası Fransa. Nitekim Cumhurbaşkanı, başbakan, ilgili bakanlar, yöneticilerden karar alanlar, kararlara katılanlar şimdiden savunmaya geçtiler bile. Kimi iki saate bir "milli birlik" çağırısı yapıyor. Kimi "bizleri erken sorgulamaya kalkan kötü niyetlilerden" söz ediyor.

Ölü sayısı artıyor. Duruşma günleri yaklaşıyor. Bu işin peşi bırakılmayacak.

Hastalarının hayatını kurtarmak için günde onbir oniki saat didinenler, özel yaşamlarını, ailelerini ihmal etmek zorunda kalanlar, kendi sağlığını tehlikeye atanlar, yersiz kararları ve apaçık yalanlarıyla yurttaşlarının ölümüne neden olanları yargı önüne taşıyor. Fransa yakın tarihinde örnekler eksik değil. Cumhurbaşkanı'na ve başbakanına güvenenlerin oranı son bir hafta içinde on puan yitirdi: % 56'dan % 46'ya indi. Müktedirler zorda, darda. KS daha zor ve daha beter duruma düşecekleri olasılığı artıyor.

Büyük ihtimalle ölümler kendilerinden daha sonra da söz ettirecekler. Sağlık krizinin sorumluları bağımsız mahkemeler önünde mutlaka yargılanacaklar:

Neden "artık kullanılmaz" maskeler imha edildikten sonra gerekli "stratejik stoklar" alınıp, depolara konulmadı?

"Hastane de bir işletmedir, kazanç getirmeyenler kapatılmalı" diyen ultraliberal ekonomi politikasının uygulayıcıları, küçük kent,

kasaba ve köyleri nasıl hastanesiz, sağlık merkezsiz, doktorsuz, hastabakıcısız bıraktılar? Suçlular kim?

Neden gelen tehlikenin farkına zamanında varılmadı. Nasıl oldu da Şubat ortasında bile “Bize ulaşmaz” demek cahilliği gösterildi?

“Tehlike var” deyip alınması gereken önlemler sıralanırken 15 Martta belediye seçimlerinin birinci turunun onca itiraza rağmen yapılması doğru muydu? Sandık görevlilerinden korona belasına yakalananların sorumlular hakkında açtığı ortaklaşa dava soruyu yanıtlayacak mutlaka.

Ve daha bir dizi nedenle davalar açıldı, açılıyor.

Herkes hastabakıcıların, doktorların koronaya karşı mücadeledeki ÖNEMİNİ anladı. Alkışlar bunun için de.

İtfayeciler her gittikleri yerde alkışlarla karşılanıyorlar.

Kadın ve erkek postacılar, mektup dağıtanlar ve bürolarda yurttaşları güler yüzle karşılayanlar da alkışı hak ediyorlar.

Görünmezler görünür oldular.

Eğer temizlik işçileri sokaktan geçerken, birkaç kişinin “Bravo! Bravo!” teşviki ve mütevazı alkışı yanında daha geniş bir biçimde akışlanmıyorlarsa, bu kitlelerin “evde kal”masından. Yoksa hepimiz onların önemini anladık ve not ettik. Onlarsız bu işin altından kalkamayacağımız aşikar.

Süpermarketlerde herşeye rağmen, bazen ayda sadece 900 veya bin öroya, hizmete devam eden kadınları yanaklarından şapur şapur öpmüyorsak bir laubalilikten korktuğumuzdan, bir de kasa emekçilerinin yüzlerinin neredeyse yüzde yüz kapalı olmasından. Öpüşme yasağı da var, kusura bakma Angélique!

KS bunun da acısını çıkaracağız. Şimdilik emekçinin dönüşünü kutluyoruz. Oyumu bu defa emekçilere vereceğim. Bu kesin.

Yoksul mahallelerin gönlü cömert eli açık apartmanlarında anaların “Oğlum büyüyünce ya çöpçü ya itfayeci ya doktor ya da cumhurbaşkanı olacak, kızım ya hastabakıcı ya kasa emekçisi ya doktor ya da cumhurbaşkanı olacak, oğlum seçilemezse.” dediklerini duyuyoruz.

Daha dün ara sokaklardan birinde eşimle yürürken solumuzdaki bembeyaz bir duvarda iri harflerle ve beyaz boyayla yazılı bir duvaryazısı okuduk, kendimize saklayamam, sizlerle paylaşmazsam üzülürüm. Aynen aktarıyorum:

“pompiers, infirmières, éboueurs, grévistes, je vous aime!”

Çevirisi : “itfayeciler, (kadın) hastabakıcılar, grevciler, sizi seviyorum!” (1)

Başka biri duvaryazısının bittiği noktanın dibine bir çember çizmiş içine de “nous aussi” diye yazı vermiş. Çevirisi: “BİZ DE”. Evet biz de.

Duvaryazısının fotoğrafını çekmeyi akıl edemedim diye hayıflanıyorum. Bu kıyamet günlerinde yolumz oradan bir daha geçerse söz, fotosunu çekeceğim ve sizlerle paylaşacağım. Söz evet!

(1) Yazan, hastabakıcıların sadece kadın olduğu sanısıyla infirmières demiş. Erkeklerin de hastabakıcı (erkek olunca: infirmier) olduğunu eşitlik bozulmasın diye eklemeli.

Güçlü, dikkatli ve umut içinde

Dr. Meltem Hınçal | DALYAN, 02.Nisan.2020

Çok sevgili arkadaşlarım, can dostlarım, değerli Türk Halkı, güçlü, dikkatli ve umut içinde olalım. Geçecek bu günler, inanıyorum. İnanalım. Gülümseyerek çalışmalarımızı sürdürelim. Glmseye bilmek için çaba göstermemiz gerekse bile. Peki, glsemeye uygun bir durum yoksa nasıl glmseyebiliriz? Gülümse yemezsek, beden nasıl sakin ve huzurlu kalabilir?

Güzellikler bizim içimizden gelir, içimizden dışarı doğru yayılır..

Dışarıda güzel bir ortam veya durum olmayabilir, ancak hep güzellikler varmış gibi sevecen, olumlu kalmaya çalışarak, umutla glsemeyi esirgemezsek kendimizden ve diğerlerinden, çok daha iyi duyumsamaya başlayacağız mutlaka...

Yüz kaslarımız glsirken aynı zamanda serotonin salgılanmasını da uyarır. Yani önce eylem sonra duygu oluşur. Düşünce de ancak duyguların sürmesi ile değişebilir...

Demek ki iyi duyumsamasak bile iyi duyumsadığımız zamanlardaki gibi davranmaya dikkat etmemiz gerek. Doğru veya güzel olan şeyi yapmaya devam ettiğimizde duygularımız da dönüşüp değişecektir güzel, olumlu yönde.

Duyguların sürdürülmesi durumunda ise artık düşünce olarak da dönüşür, değişir, olumlu, yaratıcı, umutlu, daha azimli, daha kararlı ve dengeli oluruz.

Önce eylem, sonra duygu, sonra düşünce!

Şimdi düşünün 2 ay sonra neredeyiz diye: hastalık hafiflemiş, işimiz, endişemiz hafiflemiş... Sağlıklı ve müteşekkirimiz, büyük bir yıkımı atlattık, yeni bir yapılanma içindeyiz, çok şükür yüzümüzün akıyla çıktık bu zor durumdan. Ailemiz, sevdiklerimiz iyi... Artık önümüzü görebilmeye başladık... Eski endişeler, okul, servis, koşturma, alışveriş vs.... Aaaaaa tam eski endişelerimizi de yeni yapımıza aktarmışız diye düşünecekken... Bir de ne görelim... Bunlara hiiiç takılmıyor, gereksiz gerilimlerden uzak durabiliyoruz artık :))

Gerçekten de inanıyorum, gelecek o günler!

Bugünü sağlam kafa, en az endişe ama en çok dikkatle ve geleceğine inandığımız güzel günler için umutla, görev ve sağlığımızı koruma bilinciyle geçirmeliyiz, her günümüzü bugün gibi özenle geçirmeliyiz.

Çünkü yarınlarımızı, geleceğimizi oluşturan bu günümüzdür!

Dünde kalma, düne takılma, dünde yaşama, düne düşme!..

Yarın için endişe etme, yarına takılma, yarın için düşünüp üzülme!.

Çünkü yarınlarımızı, geleceğimizi oluşturan bu günümüzdür!

Bu gününü sağlam kafa, en az endiŖe ama en çok dikkatle ve geleceğine inandığımız o güzel günler için umutla, görev ve sağlığını koruma bilinciyle geçir!

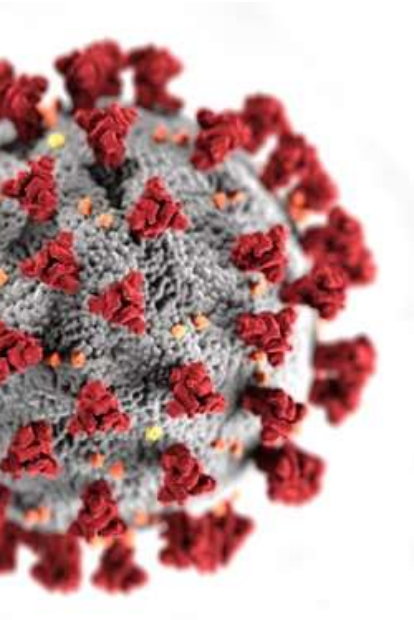
Ve her gününü bugün gibi özenle geçir!

İnanıyorum gelecek tekrar o güzel günler!

Seviyorum ve çok özledim sizi ve gülen yüzlerinizi..

Glcklerinizi esirgemeyin dünyadan, en çok gereksinimi varken dünyanın ve insanların..

Gücümüzle, duruŖumuzla örnek olalım, umut, g ve Ŗifa olalım!

Korona-lojik

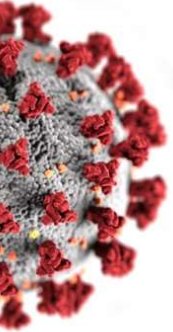
M. Şehmus Güzel | PARİS, 4 Nisan 2020

“Evde kal”mak kolay, sabırlı olmak o kadar değil. Oysa bu meselede en tayin edici şey SABIR. Evet sabırlı olmak şart. Değişik ve meşru nedenlerle ille gideceğimiz yere zamanında ulaşmak için biraz erken yola çıkmak ve yürüyerek gitmek, toplu taşıma araçlarını korona belası geçene kadar unutmak yerinde olacak sanıyorum. Zaten haftalardır ne metro, ne RER (Bölgesel Hızlı Şebeke/Metro), ne otobüs, ne tramvay, ne tren.

Paris’te, “evde kal” emrinin çıkışından önce başlayan metroya binmemek, emrin uygulanmaya konulduğu 17 Mart saat 12’den itibaren yeni boyutlar kazandı : “Mikrop, bakteri ve virüs yuvası” gibi görünen metro istasyonları, koridorları ve metro vagonları borsada spekülâtör görmüş hisse senedi gibi gözden düştü. Metro müşterisi çok azaldı. Metro işleticisi dev şirket, RATP, ulaşımdaki metro sayısını azalttı, ulaşım saatlerini yeniden düzenledi : Metro artık sabah 6’dan 22’ye kadar çalışıyor. Elli kadar metro istasyonu kapatıldı.

Bugün, Cumartesi, denemek için, bir bakalım şirin metrolarımız ne alemde diyerek Simplon metro istasyonuna indik : Peronda in cin top oynuyor. Yersiz yurtsuzlar alıp başlarını gitmişler. Anakent belediyesi, ilçe belediyeleri, kimi hayır kuruluşları, toplumsal dayanışma ve yardım dernekleri yersiz yurtsuzları belli noktalarda, belli merkezlerde toplayıp, bir dam, bir yatak, sıcak bir çorbayla korona saldırısından korumaya çabılıyorlar. Ama yine de arada sırada bir veya iki tanıdık çok kısa süreli bile olsa mahalleye uğruyor, yarım şişe kırmızı sol elde her zaman : “Olmazsa olmaz!”. Fakat hiçbiri metroya inmiyor : Hesabı kolay : Metroda, istasyonda müşteri olmazsa yardım elini kim uzatacak ? O halde istasyona inmenin ne yararı olabilir ? Hiç ! Güneşli günlerde sokakta bir bank üzerine yayılmak veya bir iki basamaklı taştan bir merdivene ilişmek ve güneşlenmek daha akıllıca ...

Bunları düşünürken bir metro, alışılmış gürültüsüyle istasyona girdi. Durdu. Tek kişi inmedi. Biz ikimiz, eşim ve ben bindik. Vagona, her biri vagonun bir ucunda, iki kişi var : ikisi de maskeli. Unutmadan ekleyeyim biz ikimiz de maskeliyiz. “Güvenlik mesafesi” yürürlükte. Vagonun ortasında, dörtlü bir yerde karşılıklı oturduk. Metro, malum “kurallara uyun, ellerinizi sabunla yıkayın ...” vesaire anonsundan sonra yola çıktı. Alışılmamış bir sessizlik. Hüzün sardı sarmaladı aniden.

Birkaç metro istasyonunu geçtik, otomatik kapılar açılıp kapanıyor ama ne inen var ne binen... Ne dilenci var, ne yolcular arasında dolaşan iri yarı ve üniformalı RATP ücretlisi güvenlikçiler....

Gare du Nord’a vardık. İki kişi indi. Perondaki üç kişiden üçü de bindi. Birçok metro hattının kesiştiği, KÖ (Koronadan Önce) her zaman karman çorman, çokdilli, çokrenkli, çokçoklu ve kalabalık istasyonlardan biri olan bu istasyon da terkedilmiş : Ne kebabını atıştırarak Paris’in kuzey banliyölerine akan yolcular, ne ne

beklediğini kendisi bile unutmuş yaşlı kadınlar, ne ekmek parası peşindeki müzisyenler, ne mısır satıcıları, ne keşler, ne uyuşturucu satıcıları, ne onları “avlamaya” yeminli “siviller”, ne üniformalı polisler... “Ağırlık” başka noktalarda. “Dışarıda”.

Terkedilmiş birkaç metro istasyonunu daha geçtik.

Oberkampf istasyonuna varınca indik. Bizden başka inen de olmadı, binen de. Peron bomboş. Çıkışa doğu yürürken, birdenbire karanlıktan çıkan hayret bir yoksul gördük : “Hiç görünmüyorsun, yanlış yere park etmişsin” dedim. “Hiç te değil, polis molis artık metroya inmediği için sakın bir yer buldum, birazcık uyuyacağım” yanıtını verdi, “Yirmi santimin, elli santimin, bir öron yok mu ?” gibi veciz bir soru sormayı da ihmal etmedi. Soruma yanıt verdiği için hak etti. Dışarı çık, güneşte yayıl demedim. Tereciye tere satılmaz.

Metrodan çıktık. Hüzün de bizimle çıktı...

Metronun durumu bu : Korona günlerinde Paris’in nabzı metroda atmıyor.

Paris’te otobüslerin de sayıları azaltıldı. Otobüslerde bazen üç bazen iki kişi görüyoruz. Mesafe meselesi artık tamamen içselleştirilmiş. Bu günlerde otobüsle bir tur atmak epey zevkli olmaya aday.Trafik çünkü tıklar tıklar. Belleville’de, République’te, Nation’da sıkışmak artık tarihe karıştı. Merak etmeyin ama, nasıl olsa yakında yine eski günlerin gürültülü sokak, cadde, bulvar ve meydanlarını bulacağız.

Tramvayların, hızlı ve bölgesel trenlerin sayıları da ciddi ölçüde azaltıldı. Amaç insanların bir noktadan diğerine gitmesini, virüsü taşımasını önlemek.

Ciddi bir genel seferberlik yaşıyor, görünmez bir virüse karşı savaş koşulları altında.

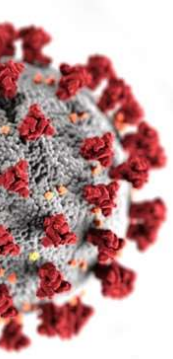
Bu iş daha sürecek gibi. Kimi ülkede “evde kal” operasyonu mayıs sonuna kadar. Fransa’da 15 Nisandan sonra altı hafta daha uzatılacağı söylendi.

Bugün hava çok güzeldi, günlük güneşlik. Sanki yaz. Sokaklar yine dolduruldu. Gel de şaşırma. Yahu bu insanlar Fransızca anlamıyor mu ?

Evet burada ve büyük olasılıkla orada da hâlâ işin ciddiyetini anlamak istemeyenler var, bu anlamamanın, bu “ben gencim bana bişey olmaz” yaklaşımının önüne geçmek şart ve bu bizim de görevimiz. Söyleyerek. Yazarak :

Lütfen kulak verin : Tekrar ediyorum en iyi çare evde kalmak. Bir saatliğine “havalandırmaya” çıkmak, “volta atmak”, haydi diyelim birazcık dolaşmak : Ama avare avare değil, koşmadan ama atletik ve geniş adımlarla.

Kurallara uyarak sadece kendimizi değil, ailemizi, en yakınlarımızı ve sokağa çıktığımızda karşılaşabileceğimizi de koruyoruz. İnsan-iy(iлик)-et ölmesin. Mantık bunu gerektiriyor.

Büyük Kitap Korkusu

Saba ymen | Sydney, 6 Nisan 2020

Son günlerde yerel kütüphanemizin internet sitesine girince “kapalı” yazısıyla karşılaşıyoruz. Üyelerin dijital kitaplara ulaşabilecekleri bildiriliyor ve bağlantısı veriliyor. Birkaç hafta önceydi, kütüphanedeki tüm toplantıların, imza günlerinin, çocuklar için öykü buluşmalarının nisan sonuna kadar iptal edildiğini bildiren ileti geldi. Yalnız olsun, gruplar halinde olsun öğrenciler kütüphanede ders alışamayacaktı; bilgisayarların, baskı makinelerinin kullanımı yasaktı.

Kütüphaneye girişe yalnızca kısa bir süre, ödünç almak ve ödünç aldığınızı geri vermek için izin veriliyordu. Çok geçmedi, kahveler, lokantalar, kulüpler ve benzeri yerlerle birlikte kütüphanelerin de tamamen kapatıldığı bildirildi.

Doğrusu, açık da olsaydı daha önce kimin elinin değdiği bilinmez bir kitabı ödünç alacak fazla kimse çıkmazdı diye düşünüyorum.

Evden eve, elden ele dolaşan kitaplar korona virüsü yayabilir mi, kesin bir Şey söylenemez. Bu virüsün hangi yüzeyde ne kadar süre

yaşadığına dair birçok bilgi dolaşüyor ortalıkta, kimi doğru kimi yanlış. Satın aldığımız makarnanın, pirincin, kuruyemişin plastik torbalarını, meyve suyu, süt şişelerini, yoğurt, peynir kutularını eve gelir gelmez sabunlu bezlerle silmeye çoktan başladık, neredeyse kendimizi tutamayıp un ve şekerin kâğıt paketini, kahvaltılık gevreğin karton kutusunu, ekmeği falan da sileceğiz ama son anda yok canım, o kadar da değil, deyip kendimizi tutuyoruz. (Şaka bir yana, Dünya Sağlık Örgütü WHO'nun korona virüs'ten korunmak için önerdiği maddeler arasında alışveriş paketleri konusunda paniklemek henüz yok, bu gerekliliğe halk kendi kendine karar verdi sanırım.)

Kitaplara dönelim. Tarihte 19. Yüzyılın sonları ile 20. Yüzyılın başları arasındaki bir dönemin "büyük kitap korkusu" dönemi olarak adlandırıldığını biliyor musunuz? Toplumları etkileme, kurulu düzeni değiştirebilme gücü nedeniyle kitaplardan hep korkulur ama sözünü ettiğim korku bu değil. Geçmişte kitaplar yalnızca içeriği için yakılmamış.

Veremin, kızılın, çiçek hastalığının yaygın olduğu, halkın kaygı içinde yaşadığı yıllar... 1879'da bir gün Chicago'da bir kütüphaneciye, kitapların hastalık bulaştırıp bulaştırmadığı soruluyor. Kütüphaneci birdenbire ortaya çıkan bu korkunun bir kaynağı olması gerektiğini düşünerek araştırmaya girişiyor ve kütüphane kitaplarının mikrop taşıdığını düşünen birkaç doktora ulaşıyor.

İlginçtir ki, aynı sıralarda aynı korku İngiltere'de de yayılıyor, halk aynı soruyu soruyor. Aklın yolu birdir mi demeli yoksa henüz telefonun bile yaygın olarak kullanılmadığı o yıllarda da insanların birbiriyle hızlı bir iletişim içinde olduğu sonucuna mı varmalı? Bence bu, insan ırkının, doğru olsun yanlış olsun bilgiyi

paylaşmakta, bir haberi yaymakta yalnızca internet çağında değil her zaman çabuk olduğunun bir göstergesi.

1895’de Nebraska’da bir kütüphane görevlisi veremden öldüğünde, kitapların mikrop taşıyor olduğu iddiası yeniden tavan yapıyor. Kulaktan kulağa fısıldanıyor: “Bir kütüphaneci mikrobu başka nereden kapacak, büyük olasılıkla kitaplardan kaptı.”

Hasta birinin dokunduğu kitaplar mikrop taşıyor, diyorlar.

Dışardan zararsız görünen bir kitap bile, kapağı açıldığında hastalık yayabilir, diyorlar.

Suluk aldığımızda kitap tozu ciğerlerimizi dolduruyor, bu toz kim bilir sağlığımızı nasıl etkiliyor, diyorlar.

Dayanağı bilinmeden, doğruluğu araştırılmadan yayılan bu korkunun bir nedeni bulaşıcı hastalıkların ortalığı kırıp geçiriyor olmasıydı. Fakat bir başka neden de o yıllarda kütüphanelerin halkın hayatına yeni girmiş oluşu sanırım. İnsanların yeni olan hemen her şeye karşı önyargılı oldukları bir gerçek.

Kütüphane kitaplarına dair kaygı gitgide büyüyünce, sorunun çözümü için kurallar getirilmiş, yasalarda değişiklik yapılmış. Bulaşıcı bir hastalığı olduğu bilinen ya da tahmin edilen kişilerin kitap ödünç alması yasaklanmış. Para cezaları konmuş. Kütüphanelerin “hastalıklı” kitapları dezenfekte etmesi istenmiş. Bu arada çeşit çeşit dezenfekte yöntemi ortaya çıkmış. Kitapları buhara tutarak temizleyenler, mikrop giderici çözeltilerle silenler...

Bir araştırmacı, çok sayıda kobay faresini hastalık taşıdığını düşündüğü kitaplarla baş başa bırakmış, bir süre sonra farelerin hepsinin öldüğünü açıklamış. Bir başka deneyci mikroplu olduğunu düşündüğü kitap yapraklarını kullanarak yaptığı

tabaklardan maymunlara süt içirmiş. Sonrasında maymunlara neler olmuş bilmiyoruz.

Bütün bu tuhaf deneylerin ardından kitapların bulaşıcı hastalık taşıyor olmasının belki küçük bir olasılık olduğu fakat tamamen görmezden gelinemeyeceği sonucuna varılıyor. Bir yandan da gazeteler kitap korkusunu besleyen yazılar yayımlıyorlar. Sonunda bulaşıcı hastalık taşıdığı saptanan kitapların yakılması gerektiği konuşulmaya başlanıyor.

Kütüphanecilerse kitapların hastalık bulaştırma olasılığının çok çok küçük olduğunu, asıl büyük tehlikenin, insanları yanlış kaygılara, dayanaksız korkulara yönlendirmekte yattığını söyleyen açıklamalar yaparak iddialarla başa çıkmaya çalışıyorlar fakat uzun bir süre onları dinleyen olmuyor.

*

Geçen gün kütüphanecilik yapmış bir arkadaşım ile konuşuyordum, kütüphanedeki kitapların, hele hele çocuk kitaplarının kirliliğinin bir gerçek olduğunu söyledi. Evet, yapış yapış sayfalarla geri getirilen çocuk kitapları bile görmüştü.

Her şey gibi kitapların da zaman içinde kirleneceğini, yıpranmış kapakların, sararmış kirliliği sayfaların mikrop taşıyacağını düşünebiliriz fakat bakterilerin, mikropların bulaşıcı hastalıklara her zaman neden olmadığı da bir gerçek. Covid-19'dan önce kütüphane kitaplarıyla yakın ve keyifli bir ilişkimiz vardı. Yüz yıl gibi bir süredir bu konuda şikâyet dile getiren olmamıştı, korkusuzca alıp okuyorduk kütüphane kitaplarını. Yine de korona virüslü zamanlar son bulup kütüphanelere geri dönüldüğünde, herkesin eskisinden çok daha dikkatli olacağını sanıyorum. Ne dersiniz, belki de hastalıklı kitaplar karantinaya alınır...

Korona bize neler öğretiyor?

Ferruh Dinçkal | Melbourne, 7 Nisan 2020

Neler öğretmedi ki... Cehaletin sadece bir din ya da kültür ile bağlantılı olmadığını, dünya korona pandemisi kadar cehalet pandemisinin de yaygınlığını, insanların bilmek yerine inanmayı seçtiklerini bize yaşayarak öğretti. Dahası mı? Seçtiğimiz yaşam tarzlarının doğa ile uyumlu olmadığını, kapitalizmin insanlar için bir zülüm olduğunu, silahlar için değil sağlık için para harcanması gerektiğini, eğer bir küreselleşme olarsa bunun sermaye için değil bilim ve insanlık için olması gerektiğini de öğretti.

İnsanlar komplo teorileri çok seviyor. Tabii televizyonlar kaçırır mı? Her kanal, hiç bir konuda uzman olmamasına karşın her konuda teori üreten insanlarla dolu. Size de sosyal medyadan gelmiştir. 5G teknolojisinin virüsün yayılmasını hızlandırdığı ya da neden olduğu yönündeki mesajlar. Bunları yazan adamlara bakıyorsun ne tıp konusunda bilgisi var ne de iletişim teknolojisi üzerinde. Bilgisayar kullanmaktan başka bilişim konusunda bir bilgisi yok!

Peki bilim insanları ne diyor bu konuda? Bu iddianın hiçbir temeli bulunmadığını, 5G teknolojisi ile korona virüsü bağlantısının biyolojik açıdan olanaksız olduğunu söylüyorlar

Sonra bir kahraman çıkıyor İngiltere’de 5G istasyonunu yakıyor. Bize maske gerekmez, bizde muska var diyenden farkı ne? Ya da sokakta aynı kaşıktan herkesin ağzına dualı şarap veren papazdan? Veya kilise Allah’ın evi, buraya virüs giremez diyen, ayinlerde binlerce kişiye virüs bulaştıran Amerikalı papazdan ne farkı var?

Bu papazın ülkesinin seçilmiş başkanı Trump çıkıp 'Maske yerine atkı / şal ile yüzü kapatmak daha iyi. Çünkü daha kalın' diyebiliyor.... Buyur buradan yak! Böyle papaza böyle başkan!

Bir de Türkmenistan var... Devlet başkanı 'koronavirüs' sözcüğünü kullanılmasını yasakladı. Salgından söz edenler veya sokakta maske takanlar gözaltına alınıyor. Hem de Türkmenistan’ın komşusu koronadan silkelenen İran iken. Herhalde ismini söylemezsek bize gelmez, gelenler de ilgi görmediğinden çeker gider diye düşünüyorlar.

Örnekleri çoğaltmak olası. Hem de dünyanın her yerinden...

Bir de bana birşey olmazcılar var. Şanslarına mı güveniyorlar ya da kaderciler mi? Akıl dağıtılırken nasiplenemediler mi anlayamadım ama bu insanlar toplum sağlığı için en az koronavirüsü kadar etkin.

Amacım akıl ile inancı karşılaştırmak değil am bugünler önce akıl, bilgi ile hayatta kalacağımız günler. Sen akıl ve bilgi ile davran, sonra gereksinim duyuyorsan duanı da, ibadetini de et.

Güzel deneyimler de yaşıyoruz. İnsanların sokaktan ayağını kesmesi bile doğada güzel değişimler yarattı. Hava temizlenmeye

başladı, bir çok “büyük” şehrin sokaklarında geyikler, yaban keçileri ve domuzlar geziyor...

Sayılar doğru söyler diyerek yaşadığım iki ülkenin resmi bilgilerini karşılaştırmak istiyorum.

Avustralya’da il kayıtlı vaka sayısı 26 Ocak’da 4 olarak bildirildi ve 72 gündür savaşıyor.

Türkiye’de ise ilk kayıtlı vaka sayısı 11 Mart’da 1 olarak kayda girdi ve 27 gündür savaşıyor.

Anlaşılan Türkiye Avustralya’ya göre 45 gün avantajlı ya da 45 gün arkadan geliyor.

Önce tüm dünyaya bakalım: Vaka sayısı 1.324.282

Vaka sayısına göre sıralama;

1. ABD 352.249
9. Türkiye 30.217
21. Avustralya 5.795

Toplam teste göre sıralama

1. ABD 1.840.597
8. Avustralya 303.536
12. Türkiye 202.845

Toplam ölüme göre sıralama;

1. İtalya 16.523
12. Türkiye 649

46. Avustralya 41

Tedavi edilene göre sıralama;

1. Çin 77.078

13. Avustralya 2.432

15. Türkiye 1.326

Bir milyon kişideki vaka sayısına göre sıralama;

1. Vatikan 8.739

51. Türkiye 358

65. Avustralya 227

Bir milyon kişideki ölüm sayısına göre sıralama;

1. San Marino 943

41. Türkiye 8

77. Avustralya 2

Bir milyon kişideki test sayısına göre sıralama;

1. Faeroe Adaları 100.976

22. Avustralya 11.903

62. Türkiye 2.405

Sayıları yorumlamak size kalıyor.

Sonuç Evinde kal ki dünyada kalabilesin...

Sağlıklı kalın!

Çocukların “Tatili”

M. Şehmus Güzel | PARİS, 08 Nisan 2020

Küçük büyük kentlerden uzaklardayız. Başabela başkentten ve elbette koronavirüs belasından da çok uzaklardayız. Küçük bir köydeyiz. İki katlı bir köyevindeyiz. Ev epey geniş. Pencereler kocaman: Işık, daha çok ışık için. 19. Yüzyılın sonunda inşa edilmiş, kalın taş duvarları kışın soğuğa yazın sıcağa karşı sur. Evin arka tarafında epey büyük, neredeyse bir futbol sahası kadar, bir bahçe: Birkaç meyve ağacı: Erikler çiçeklerini cömertçe sunuyor.

Erik ise heüz görünmüyor. Elma ağaçları, kiraz, armut, fındık ve şeftali ağaçları da çiçeklere bürünmüş. Kimi çiçek yerini miniklere bırakmış: Günü gelince şeftali, armut, elma, fındık, kiraz çıkacak...

İki Dede, bir Nine, bir Ana ve üç çocuğuz. Çocukların biri dört, biri altı, biri sekiz yaşında. İkisi erkek, biri kız. Aralarında kadın–erkek ayırımı diye bişey henüz kendini göstermemiş. Çocuk sadece. Temiz. Zeki. Pırıl pırıl her biri. Koşturmacaya meraklı. Konuşkan. Kahkaha atmaya dünden hazır.

Salıncak ve futbol en çok tutulan iki spor. Bazen Dede'lerin, Nine'nin ve Ana'nın katıldığı sıkı maçlar bile yapılıyor. En Küçük şandel yapmaya tutkun. Ve bilhasa "sans les mains" (topu elle tutmadan diye çevirelim). Top sürmeye de. Küçük futbola erken başladı. Kimi kaynaklara göre topla birlikte doğmuş, sanki Franck Ribéry. Belki de doğduğunda babası topu koltuğunun altına yerleştirdi. Bu veriler henüz yetkililer tarafından doğrulanmadı. Ama yine de "rivayet sanılmasın".

Kız çocuğu kaleci olmakta ısrarlı. Her maçta kaleci ve gayretli.

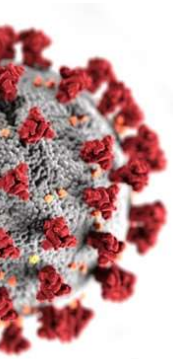
Büyük şimdilik yarı hakem, yarı oyuncu. Kararsız. Belki futbolu yakında bırakır. Video oyunlarında eşsiz.

Güneşli günlerde futbolcuları yemek masasına oturtmak mümkün değil.

Yağmurlu günlerde, yağmur bitişlerinde, salyangoz aramak yarışı düzenleniyor: Yarış beş veya on dakika sürüyor, programa, günlük plana göre daha sonra neyin yapılacağına bağlı olarak. Kural basit: Bitişte "Yeminli Noter" huzurunda, buldukları yere kadar gidilerek, "bulunan" salyangozlar tesbit ediliyor ve yapılan sayımda birinci olana bir bardak portakal suyu sunuluyor. Kimi kez salyangoz ilk görüldüğü yeri terketmiş olabiliyor, o zaman "Salyannngoz! Salyangozzz" diye seslenerek yakın çevrede aranıyor, kimi kez bulunuyor, kimi kez bulunamıyor, çünkü salyangoz malganoz ama yine de çok çok çok uzaklara gidenler oluyor... hele bir randevusu varsa.

Geçmiş zamanlardan kilerde ve mutfakta kalanlar ve Paris'ten getirilenler bitmeye yüz tutunca, Nine ordinin (bilgisarayın) başında birkaç saat geçirip elindeki listeye göre değişik süpermarketin sitesinde "dolaşarak" siparişleri veriyordu, paketler ertesi gün veya kimi zaman birkaç gün sonra hatta bir

hafta sonra eve kadar getiriliyordu. Ama o da ne? Zaman geçtikçe (şaka maka “evde kal” programında üçüncü haftayı geride bıraktık bile) paketlerde siparişlerin bir bölümünü bulamıyoruz, “rupture de stock”: Stoklar erimiş demek. Bir, iki, üç dedi biz de yetti dedik: Korona morona dedelerden otomobil kullanmasını bilen ile Ana’nın yedi kilometre kadar ötedeki süpermarkete gidip alışverişi bizzat yapmasına karar verildi. Maskeli ve eldivenli. Bölgenin taze ürünlerini, peynir, balık ve benzeri yiyecekleri ve içecekleri Perşembe günü kasaba merkezinde yapılan haftalık “marché”den edinmeyi ise aynen sürdürüyoruz...

Dedelerin biri yemek işini üstlendi.Yemek yapmak işini. Kapalı kalınan günlerde en çok zaman ayrılan şey de bu: Yemek yapmak ve yemek yemek. Ekmeğimizi de bizzat biz yapmaya başladık. Ama 19 veya 20 Marttan itibaren süpermarket sitelerinin ve hatta sadece un pazarlayan şirketlerin sitelerinin hiçbirinde UN BULUNMAZ oldu. O zaman ekmek ve pastaları da fırından edinmek gerekti. Her gün ekmek satınalmak üzere kasabaya inmemek için birkaç günlük ekmek almak zorunlu oldu: Yedi kişiye beş günlük ekmek. Beş günlük plan gerek. 5 Nisandaki resmi rakamlara göre un tüketimi % 147 oranında artmış. İlk günlerde evlerde bir parça abartılan pasta ve ekmek üretimi belirleyici sanıyorum. Bir de elbette “Aman ne olur ne olmaz tedbiri elden bırakmayalım” diyenlerin stokçuluğu. Fırın sahipleri en başta. İlk günler bir veya iki kilo un satan fırıncılar bile yan çizince...

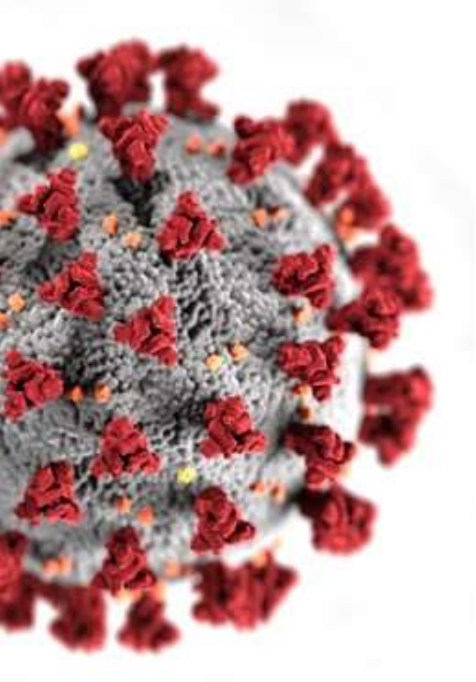
Dedelerden ikincisi üç çocuğa öğretmenlikle görevlendirildi. “Evde Kal” emri uyarınca ana-babalar çocuklarını “eğitmek” zorunda aynı zamanda. Babalar fiilen iş başında, Ana télétravail’da (uzaktan işte) olunca, iş Dede’ye kaldı. O da kolları sıvadı: Eve bitişik, hemen arkasındaki, platformda, yazın yemek için kullanılan

büyük masa dersliğin merkezi konumuna çevirildi: Dört sandalye eklendi ve masada herkese yetecek kadar alan hazırlandı. Kalem kağıt serbest. Dersler “türlü çeşitli”: Fransızca, Okumak, Yazmak, Saymak, bol miktarda resim (üç çocuktan birine hemen “Küçük Picasso” lakabı takıldı), iki dirhem Mizah, üç çorba kaşığı “Tiyatro”, iki tatlı kaşığı “Bahçede Revaşata”, yeterli miktarda Biyoloji. Bu sonuncu uygulamalı. Uygulamalı işler pardon dersler arasında tırnak bakımı, el, ev ve bahçe temizliği, kuş dinlemek, doğayı seyretmek, sincapların ve karacaların çıkış saatlerini ezberlemek ve çıkışlarından sonra onları uzaktan izlemek, odun toplamak, mutfakta Dede’ye patateste, havuçta yardım, yemek bitiminde çanak çömlek, çatal bıçak ve kaşığın, tabak mabağın toplanması ve daha bir dizi ve her biri diğerdinden renkli seçmeli dersler var...

Çocuklarla birlikte, karşılıklı arzular, istekler dile getirildikten sonra oluşturulan birinci aylık programımızın sonuna yaklaşıyoruz. Yeni bir aylık programı yine konuşarak, bilgi alış-verişi yaparak, hep birlikte, hazırlamaya başlamak üzereyiz. Önerileriniz olursa lütfen iletin, çekinmeyin ne olur, dikkate alacağımızdan emin olabilirsiniz. Sıcaklar bastırmadan ders yılımızı bitirmek ve karneleri dağıtmak da lazım. Bizim Okul’da notları çocuklar veriyor: Öğretmen(ler)in. İyi hoş ta bunca özerk ve gerçekten demokratik okula uzun boylu yaşamak olanağı tanınacak mı? Çocuklara sormuyoruz böylesi zor soruları. Henüz erken çünkü. Yoksa erken bile olsa sormalı mı? Ne dersiniz?

NOT: 16 Mart 2020’de Cumhurbaşkanı’nın saat 20’deki televizyon söylevinde “evde kal” emrinin 17 Mart Salı saat onikiden itibaren yürürlüğe gireceğini açıklamasından sonra bir milyon iki yüz binden fazla kişi Paris’i ve çevresindeki illeri terketti. Köyevlerine, yazlık mekanlarına, ana-baba, nene-dede evlerine sığınmak üzere. Kimi hemen o gece yola çıktı. Kimi gece yarısından sonra, kimi saat ikide veya üçte veya biraz daha sonra, “trafik daha az yoğun olur” düşüncesiyle. O gece ve ertesi

sabah aılışlarından başlayarak Paris ve evre illerin garları aniden tıklım tıklım doldu. Böylesi bir "i g", böylesi bir "exode", Paris'in yakın tarihinde bir de Haziran 1940'da nazilerin başkente yaklaşmaları üzerine görülmüştü. Kıyamet günü sanırsınız.

Pandemi'nin Ters Köşesi

Necdet Kurt. | Londra, 09.Nisan 2020

Bu "Korona Virüs" meselesine başka bir açıdan da bakmak gerekir. İlk olarak Çin'de görüldüğünde, Türkiye'deki birçok kişi; "Uygur Türklerine yaptığınız zulümden dolayı tanrı sizi cezalandırdı, otu, boku, yarasayı, fareyi yiyen siz misiniz? İşte böyle cezanızı çekin" dediler. Sonra Avrupa'ya yayıldı ve aynı güruh, "onlar zaten Hristiyan Allah onların da belasını verdi" dedi. Sıra Türkiye'ye geldiğinde yine aynı zihniyetteki insanlar bu kez, "Allah bizi bununla imtihan ediyor" dedi.

Ve en son olarak da 'Salgının eşcinsellik için ilahi bir ceza olduğunu' söyleyen İsrail Sağlık Bakanı Jakov Litzman ve eşi koronavirüs'e yakalandı. İngiltere Başbakanı Boris Johnson da "sürü bağışıklığı" adı verilen bir plan doğrultusunda virüsün ülkede sağlayacağı sosyal ve ekonomik yıkımı engellemek adına "yaşlı vatandaşlar ile bağışıklığı güçsüz olanların hayatını kaybetmesini izleme projesi" adı altında bir proje yaptı ama sonunda Prens Charles ve kendisi de virüse yakalandı ve bu plandan vazgeçti şimdi yoğun bakımda çırpınıyor.

Görüldüğü gibi herkes salgına kendi akli kadar bir anlam yüklüyor ve bu anlam kadar eyleme yansıyor. Yarı beline kadar sakal bırakmış, Allah'la konuştuğunu, meleklerle konuştuğunu iddia edenler, bir üfleşte uzay mekiğini düşüren şizofrenler, yanmaz kefen satan embesil din tüccarları neredeler? Hatta Adıyaman'da milyonluk Mercedesler ve koruma ordusuyla namaza giden ve koronavirüs ile konuşup Türkiye'ye girmesine izin vermedim diyen bir akıl hastası bir şeyh bozuntusu var. Ama şimdi hepsi kışından korkar hale geldi.

Görüldüğü üzere, bir milimetrenin binde biri kadar bir virüs onları inlerine, deliklerine sokmaya yetti. İşte çevremiz virüsün dahi ne olduğunu bilmeyen, bilime inanmayan, toplumun yaşadığı travmatik sosyal olaylara bile kendince anlam yükleyip, şarlatanlık yapan bu kadar akılsız, cahil ve sığ insanlarla dolu. Umre'den gelip karantinadan kaçmaya çalışan, ben hastaysam sana da bulaşsın diye polis memurunun yüzüne tüküren insan görümlü isimsiz yaratıklar da cabası. Daha vahim olanı ise bu insanların dünyanın değişik ülkelerinde kimisi bakan, başbakan veya önemli mevkilerde siyasetçi ya da sözde kanaat önderi, hatta bazıları da sözüm ona bilim adamı.

Sonuç: Tüm dünyanın acilen BİLİM'e ihtiyacı var. Atatürk boşuna dememiş "Hayatta En Hakiki Mürşit İlimdir" diye. Ve aynı akıl üç gün önce mecliste sağlık çalışanlarına şiddete karşı yasayı veto etti.

Koskocaman bir açık tımarhanedeyiz vesselam. Kendinizi virüslerden korumaya çalışırken lütfen bu virüslerden daha tehlikeli akıl fukaralarından da koruyunuz.

Hepinize sağlıklı günler diliyor, saygılar sunuyorum..

Siz korona ile uğraşırken...

Ferruh Dinçkal. | Melbourne, 17.Nisan 2020

Tüm dünya salgın derdine düşmüşken Türkiye’de insanlar buna ek olarak bir de zor ekonomik koşullar ile can çekişiyor.... Peki seçilmiş merkezi yönetimdeki iktidar sahipleri bu arada neler yapıyor? Yanlış anlamayın yapamadıklarını değil, yaptıklarını soruyorum. Örneğin maskeyi ücretsiz yapıp para ile satılmasını yasaklayıp dağıtımını da yapılmasından sözlemiyorum... Korona virüsü ile savaşıma yavda önlemleri dışında yaptıkları neler?

Hakkını verelim bu konuda iyi çalışıyorlar...

Bu yazıda kısa kısa başlıklar ile son bir ayda iktidarın çalışmalarını değineceğim. Eminim bazılarını muhalif basından, hani Cumhurbaşkanı’nın medyadaki virüsler diye tanımladığı kişilerden duymuş ya da okumuş olabilirsiniz, ama kaçırdıklarınızı da bu yazıda bulacaksınız.

Bir bakanın başını yese de maskeli Kanal İstanbul ihalesi unutulur gibi değildi.

“Biz bize yeteriz” yeter miyiz bilmiyorum ama CHP’li belediyelerin yaptığı yardım kampanyaları yasaklandı. Gerekçe: Devlet içinde devlet olmazmış... Bence korkulan devlet içinde devlet olmak değil devlet içinde devlet adamı olma korkusu.

Bunun bağı olarak CHP’li belediyelerin aşevleri de kapatıldı... Sanki tavır, siz bizim aç bıraktıklarımızı nasıl doyurursunuz tadında!

Cuma akşamı saat onda hafta sonu sokağa çıkma yasağının ilanı ile meydana gelen sokağa çıkma eylemleri korona kutlamalarına dönünce içişleri bakanı kendisinin ve bazılarının yeteneksizliğinin sonunda istifa etti. Eeeeeeee... O kadar ileri demokrasimiz var ki istifası kabul edilmedi.

Geçen yaz orman yangınlarında motorları olmadığı söylenen sonra havacılık fuarında hepsinin uçtuğunu gördüğümüz Türk Hava Kurumu’nun 11 uçağı yeni atanan kayyum tarafından satıldı.

Korona virüsü yüzünden işsiz kalan yüz binlerce vatandaş günlük gıda ihtiyacını karşılamakta bile zorlanırken, kamuda birden fazla kurumdan çifter çifter yüklü maaşlar alan üst düzey bürokratlarla Cumhurbaşkanı kararıyla kamuda çalışıp kamunun diğer kurumlarında yönetim, denetim ve tasfiye (kayyumlar dahil) görevlerinde bulunanlara ödenen tüm ücretlerin vergisini devlet üstlendi. Anlayacağınız ilk maaşlardan sonraki maaşlar yükselecek.

Adaletten vazgeçtim de devletin kendisine vergi ödemesi ne! Merkez bankasının “Biz bize yeteriz” kampanyasına yardım yapması gibi.. Sağ cebimdeki parayı sol cebime koy.

Salda Gölü için söylenecek söz bile yok! Dipsiz Göl’ün başına gelenlerden sonra yurdum mütahitleri bir başarıya daha imza attı. Sözde tüm yönetenlerin haberi olmadan dünyada bir eşi olmayan

doğa harikası Salda Gölü'nün beyaz kumlarına (fosil) dozer ve kamyonlarla daldı ve gölün seviyesinden bir metre aşağıya kadar kamyon kamyon harfiyat yaptı.

Cumhurbaşkalığı İletişim Başkanı Fahrettin Altun, boğaz manzaralı vakıf arazisine inşaat yaptı. Bunu haber yapan habercilere terör soruşturması açıldı..

Koyun can derdindeyken 1.8 milyar dolarlık ödeme garantili Aydın Denizli otoyol ihalesi yapıldı...

...ve Atatürk Havalimanı'na hastane inşaatı yapımına başlandı. Ama bilin bakalım neresine? Maliyeti 2 milyar olan iki paralel pistin üstüne. Bu kadar aptal olabilirler mi? Bence hayır. Bilmem anımsıyor musunuz Atatürk havaalanı tekrar açılış kampanyaları yapıyordu ya artık yapılamayacak! Ayrıca havaalanı artık kullanılamayacağına göre diğer araziler de inşaata açılabilir. Dahası mı etraftaki binalara uçak inişi olduğunda çok kat izni verilmiyordu. Önümüzdeki 10 yıl içinde hayatta kalabilirsek o bölgede 20-30 katlı binalar görürüz.

Herkez doğalgaz, elektrik faturalarında erteleme beklerken şirketler saat okumayı bırakıp iki yıllık ortalamaya göre fatura göndermeye başladı.

Dolar 7 liraya milim kala, damat bakan daha halen bu sene Türkiye %5 büyüyecek diyor.

Korona nedeni ile 60.000 askerin terhisi durdurulurken 90.000 hükümlü salıveriliyor.

Ahaber Foxtv'yi tarafsız haber yapmaya davet etti...

Allahım sen benim aklımı koru!!!!

Korona konusuna girmeyip sadece iktidarın yaptıklarını yazacaktım ama dayanamadım.

Ders kitaplarına girecek bir yapamadığı konu üzerine de iki çift söz etmek istiyorum.

Konu bir aydır dağıtılamayan MASKE...

Maskesiz gezmek yasak ama maske yok.

Sosyal devlet olarak iktidar 47 ülkeye dağıttığı gibi Türkiye’de de ben dağıtacağım dedi. Ve dediği ile kalıyor. Bir ay içinde dağıtım için bir çok yöntem belirledi ama hiç birini gerçekleştirmedi.

Son olarak eczanelerde dağıtılacağı söylendi. Peki bunu söyleyenler dört işlem biliyor mu?

Kısa bir hesap yapalım...

Dağıtılacak nüfus 40 milyon olsun. 10 günde bir 5 adet içeren paket alacaklar yani ayda 3 kez paket alacak.

Kabaca ayda 40 milyona ayda 120 milyon paket alacak.

Peki kaç tane eczane var Türkiyede 24 bin.

Tüm Türkiye’deki nüfusun ve eczanelerin yurt çapında eşit oranda dağıldığını varsaysanız ki olası değil.

Eczane başı ayda 5,000 paket teslimi demek.

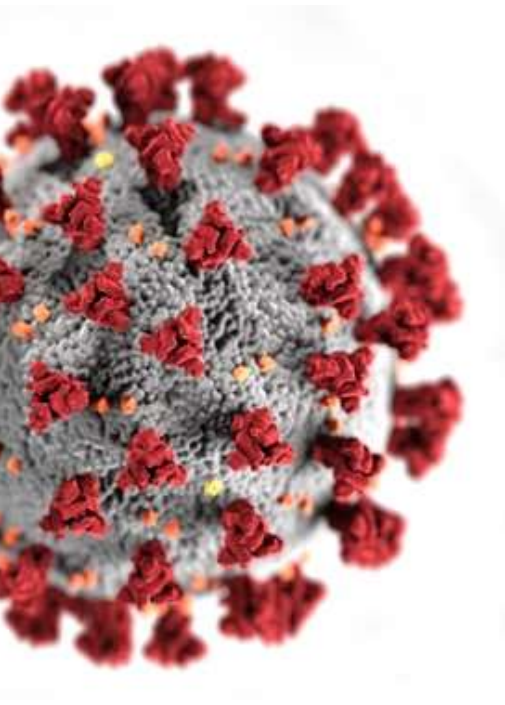
Haftada 6 günden günde 208 kişi demek. Telefona gelen kod isim soyadı filan bir kişi için 5 dakika harcansa bir eczacının günde 17-18 saat dağıtım yapması gerek.

Demek ki her eczanenin bedava maske dağıtmak için en az iki kişi çalıştırması gerek.

Bir de buna ilaç almaya gelen diğer hastaları ekle ki, eczaneler korona hastalarının bulunma olasılığı en yüksek yerler.

Bu kadar insanı küçük alanlara sokmakla oluşacak hijyen konusuna girmiyorum bile.

Anlayacağınız son bir ayda yine kabalığa, bayağılığa, yandaşlara ve aptallığa maruz kalmaya devam ettik.

Cırcır böcekleri

Deniz Günal | Melbourne, 11.Nisan 2020

Cırcır böceklerinin uyutmadığı bir gece, yatakta merak içinde dönüp duruyorum. Nedir dertleri böyle geceyi yırtarak çığırıyorlar? Niye çığırdıklarını az çok biliyorum. Üremek için eş arıyor erkek cırcır böcekleri. Kendilerini duyurmak, beğendirmek için avaz avaz şarkı söylüyorlar. Yaşamlarının çok uzun bir bölümünü ergen olarak toprak altında geçirdikten sonra yer üstüne çıktıkları şu sıcak yaz günlerinin sonuna geldik. Üreyebilmek için bu tek şansları.

Yaşam öykülerini okuyunca insan hak veriyor. Bazı türler 7, 13, 17 yıl toprak altında ergenlik yaşadıktan sonra ancak yüzeye çıkıyor. Bir ağaca tırmanıp, besleniyor, eski zarını atıyor, kabuklanıyor, kanatlanıyor, irileşip bir yetişkine dönüşüyor ve eş aramaya başlıyor. Çiftleşmeden sonra dişiler yumurtalarını bir ağacın kabuğu altına bırakıyor. Toprak altına dönmüyorlar artık, soğuklar başlayınca hepsi ölüyorlar.

Ama yumurtalarını bıraktılar, türleri sürecek. Tüm dertleri de bu. Üremek. Çoğalmak.

Merak ediyorum. Neden? Nedir bu çoğalma arzusu.

Çoğalınca ne oluyor?

Gece yarısı, cırcır böceklerinin çığırtısında tüm evrene dalga dalga yayılıyor sorum. Çoğalınca ne olacak?

Tüm evren cırcır böceklerinden, cır cır böceğı genlerinden oluşsa ne olacak?

Yaşam nedir? Tam da bu çoğalma çılgınlığının üzerinde kurulmuş eylemlerden oluşan bir karmaşa değilse ne?

Bir tek cırcır böcekleri mi? Varlığını hayranlık verici bir çaba ile koruyup bir de üstüne çoğaltmaya çalışmayan yok gibi gezegenimizde. Her anında her noktasında çılgınca bir yeme, dönüşme ve üreme etkinliğı sürmekte.

Mızrak

Bu çılgınlık sonunda beklemediğimiz bir yerden gelip bağrımıza saplanıyor.

Gözle görünmeyecek denli küçük, tek bir virüs, yaşam ve besin kaynağı olarak kullandığı hayvanlardan, rastlantısal bir başkalaşım geçirerek insanlara sığıyor.

Önce tek bir kişiye elbette. Kimse bilemiyor ne zaman ve kimde olduğunu bu insanlık tarihine damga vuran başkalaşımın. O kişide çoğalıp, doğasına uygun olarak başkalarına sığramaya başlıyor.

Üstelik, insanlar gibi akli, örgütlenmesi, iletişim ağıları yok. Adını bile biz verdik.

Kovid19!

Çok çabuk bulaşıyor, bazı insanları hiç etkilemiyor, bazılarını ise çok hasta ederek öldürüyor.

Gücü, küçüklüğü ve milyonlarca yıllık sağlam bir evrim geçmişi olmasından kaynaklanıyor. Böylelikle çalınca çoğalabiliyor.

Artık onun beslenip çoğalma kaynağı biziz. İnsanlar! Her birimiz milyarlarca hücresi olan, yağ tabakaları ile kaplı mükemmel besili insanlar!

Aslında onun da bizim de arkamızda aynı evrim, ve doğanın yasalarının yan tutmazlığı var. Ama bizim arkamızda bir de kendi yarattığımız uygarlığımız var. Yan tutuyoruz. İnsandan yanayız. Kovid19'u hiç istemiyoruz.

Kovid19, cırcır böcekleri gibi çığırıyor, onun yerine tüm kaynaklarımızı kullanarak biz çığırıyoruz. Kaç kişiye bulaştı, nasıl bulaşıyor, ne kadar öldürücü, onu nasıl yok edeceğiz, nasıl korunacağız?

Değişiyor mu? Öyle görünüyor, evrimin yasalarına uyuyor. Onun her durumunu yakından izliyoruz.

Peki, biz nasıl değişmeliyiz ki ona karşı kendimizi, geleceğimizi, övündüğümüz uygarlığımızı, her bir bireyi ile koruyabilelim?

Bunlar gerçek mi?

Havalanına çok yakın olduğumuzdan, üstümüzden sürekli uçaklar geçirdi. Onları görmüyorum artık. Arabaya üç haftadır benzin almadım. Bir yere gittiğim yok ki. Trene de binmiyorum artık. Sürekli bir koşturmaca durumunda değilim.

Sabahları kalkıp yüzümü yıkıyor, masanın başına geçip, bilgisayarımı açıp çalışmaya başlıyorum. Çalışma saatlarım daha da arttı. Yaptığım işe ek olarak, birlikte çalıştığım kişilere duygusal destek vermek de görevim.

Satım evlerinde her türlü gıda bulunuyor. İki üç günde bir ekmek ya da süt için yürüyorum. Sabah erken gidersem tuvalet kağıdı da bulunuyor. Kaldırımlarda ender olsa da birisini gördüğümde karşı kaldırıma geçiyorum. Bazan da onlar, köşeye çekilip arkalarını dönüp bekliyorlar. Uzaktan selamlaşıyoruz elbette. Arada en az iki metre bırakmamız gerekiyor.

Bazan bir anne ya da baba küçük çocuklarını gezdiyor. Okula gitmeyen çocuklarla evde kapalı kalmak tam bir işkenceye dönüşebilir. Çocuk oyun bahçeleri şeritle çevrili. Piknik masalarında, kullanıma kapalı diye yazı var. Aynı aileden olmayan kimsenin diğerleri ile karışmaması gerekiyor.

Tüm bunlar Kovid19'un başka insanlara sıçramaması için. Başka hiç kimsenin hasta olup ölmemesi için. Birbirimizi birbirimizden uzak durarak koruyoruz.

Böyle yaşam çok sakin. Kuşlar hala cıvıldaşıyor. O kadar çok yağmur yağıyor ki her yan yemyeşil. İtalyan pastacısı açık olduğunda gidip kahve ve badem ezmesi alıyorum. Eski şenlikli insan kalabalığı yok elbette, olmaması gerekiyor. Masalar iskemeleler kaldırıldı. Kapının önünde, içerde aynı anda kaç kişinin olabileceğini belirten bir yazı ve nerede durmamız gerektiğini gösteren imler var. Pastacımız iki yıl önce eski bakkalın yerine açılmıştı. Tatlıları baba, tuzluları anne yapıyor, ilişkileri de oğul yürütüyor, genç, gülen yüzü ile. Bizim sokaklarında kimsenin dolaşmadığı, yalnızca bahçeli evlerden oluşan, hep uykudaymış gibi bir havası olan mahellemize getirdiği canlılık ve neşenin bitmemesi için hala gidiyor, kuyruğa giriyor, nefis sütlü kahvemi

alıyorum. Bazan, tüm bunları gırgıra alan, bizim ülkenin insanlarına çok benzeyen yaşlı İtalyan amcalarla gülüşüyoruz. Onlardan uzak durmamız gerektiğine inanmıyorlar.

Komşularımız sürekli bahçede çalışıyor. Biri sürekli çim kesiyor, ekim yapıyor, saksıların yerini değiştiriyor. Diğeri tüm bahçeyi yeniden düzenliyor. Bitmeyen bir çaba. Ne yapalım, iş yeri kapandı yapacak başka iş yok diyorlar. Hükümetin çalışamayacak durumda kalanlara verdiği yardımlar yeterli olacak mı? Böyle bir endişe ile yaşamak çok zor olmalı.Evden çalışabildiğim için şanslıyım. Gıda sıkıntısı yaşanmayacak bir ülkede yaşıyorum. Sağlığım iyi. Ailemin tüm bireyleri yaşadıkları yerlerde güven içinde.

Dördüncü haftaya girerken alıştığımı görüyorum. Bu sabah uyandığımda, bugün kimseyi görmeyeceğim, hiçbir arkadaşımın sarılmayacağı, birlikte yemek yemeyeceğimiz, iş arkadaşlarımla kahve yürüyüşleri yok artık; tatilde hiç gitmediğim görmediğim o başka kentlere, ülkelere gitme olasılığım yok; tüm bunlar gerçek mi; peki sırada ne var, bir de göktaşı çarpması mı diye sormadım.

İnsan her türlü duruma uyum sağlayabilen bir canlı. Biraz zaman alıyor ama mutlaka değişim gerçekleşiyor. Bu kez hızlı bir değişim hepimizin sağlığını koruyabilmemiz için gerekliydi. Çok sayıda kişi bu çabaya gönüllü olarak uydu. Diğerleri de uyduruldu.

Birimiz hepimiz, hepimiz birimiz için.

Yeni Bir Çağ

İnsanlık elele tüm bireylerini bu salgından korumaya çalışıyor. Bilim insanları dayanışma içinde. Çabaları gerçekten de mutluluk

verici. Binlerce yıl boyunca sayısız kez olduğu gibi, salgın hastalıklar karşısında korunmasız, zavallı, umarsız değiliz.

İçinde olduğumuzu düşündüğümüz Bilgi Çağı'ndan istemeden, öngörmeden, hiç bir hazırlık yapmadan, ayağı takılıp yere kapaklanır gibi yeni bir çağa geçtik.

İnsanın, tüm gezegenin efendisi olduğunu düşündüğü, tüketerek var olmaya alıştığı, tüm hedeflerini tüketim üzerine kurduğu, tüm ilişkilerinin para ile döndüğü, özelemlerinin, düşlerinin bile dayatıldığı, bir tür kölelik çağından durup düşünme, kendini bilme çağına fırlatıldık.

Tüketme bağımlılığı ve paradan özgürleşerek, dinginleşme, gezegenimiz ve tüm insan kardeşlerimizle barışma çağına geçebilecek miyiz?

Yoksa yeni düzen de korkunun egemenliğinde, varsılın ayakta kaldığı, güçlünün zorbalıkla hüküm sürdüğü bir başka çağa mı dönüşecek?

Artık bol zamanımız var. İyice düşünmek için. Cırcır böcekleri ile kondukları yeri seçmeyen virüsler gibi, açıklanamaz bir çoğalma, tüketme çılgınlığı içinde kalmayıp, nasıl kendini bilen insanlar olabiliriz diye düşünmemiz gerekiyor artık.

Yapay sınırlar, açgözlülük savaşları, insanı baskılama kurumları, vicdanı köreltme öğretileri ile sığlaşmış, gerçekliğini yitirmiş bir dünyada, çiftleşmek için hiç durmadan çığırın bir cırcır böceği olmak yerine durup, kendimize bakmamız için benzersiz bir şansımız var.

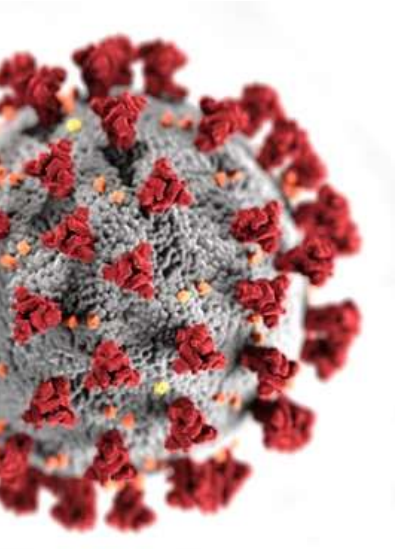
Artık hep birlikte düşünebiliriz.

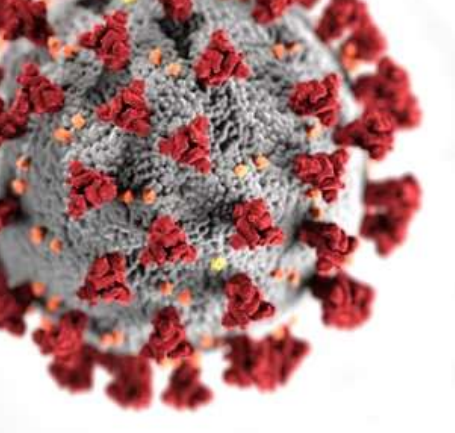
O zaman çoğalma çılgınlığının nedenini de bulabiliriz belki. Işık hızının neden değişmez olduğunu, maddenin uzamı nasıl

bktgn, elementlerden tek hücreli canlıya oradan da seven insana nasıl geçildiğini de...

Evrene dalga dalga yayılan cırcır böceklerinin ığırtısı bir yanda, i dinginliğimizin sunduğu olanaklar denizinden evrenin sonsuzluğuna aılabiliriz.

Bir Şansımız var artık!

Yarasa vardı başlangıçta

M. Şehmus Güzel | PARİS, 16 Nisan 2020

Bütün gün kapkaranlık, rutubetli, başabala mağarasında uyur. Bütün cemeatiyle. Onlarcası birarada. Rahat. Gündüz, bütün gündüz, bütün gün uyur, gece uçar. Yarasadır bu. Uçan yaratıklardan insanoğluna en yakını. Dahası o da bizim gibi memelilerden. Hem insanoğluna benzer DNA'larını ölçüt alırsak, hem ona saldırmaz, mademki hayvanlar sınıflandırmasında aynı ailedeniz. Hakiki bir akrabalık. Onlar bize saldırmıyorlar, bizi yemeye kalkmıyorlar ama, söylenenlere ve yazılanlara göre, Asya ve Pasifik Okyanusu kıyılarında yarasa yiyenler var(mış). Vay anasını! İnsanoğlu, rivayetlere bakılırsa düşünen hayvan. Biraz da toplumsal. Bu sonuncu noktadan şüpheliyim yine de. Nasıl oluyor da yarasa yiyor?

Evet yarasa insan ısırılmaz, yemez ama gece uçar. Karanlıklarda. Kilometrelerce.

Acaip bir memeli: Yarasadır bu. Bilim sahiplerinin tanımlamasıyla: “Virüs garajı”. Her türlü virüsü taşır, kendisine bişey olmaz.

“immunité”si/bağıışıklığı/hertürlüvirüsebakteriyeşunabunafenah aldebacağıışıklı

/topgeçervirüsgeçmeztüründen

Başlangıçta yarasa vardı, evet.

Birçok türüyle: Vampiri var (vampir olayı, ve bir roman kahramanı olarak vampir, bizzat yarasadan esinlenmiştir), “uçan tilkisi” ve daha pek çok türü...

Vampir türü kan emicidir. İnsanoğlundan değil hayvanlardan, domuz momuzdan. Yarasalar daha çok böcek yer, meyve yer; ekosistemde önemli rol oynar, hele tropikal iklimlere sahip mekanlarda. Bizi burada yakından ilgilendiren Wuhan ve bölgesinde örneğın.

Başlangıçta Wuhan çok uzaklardaydı. Çin’in güneydoğusunda, kıtanın içinde.

O günlerde, diyelim yüz yıl önce, Wuhan küçük bir kasaba belki bir köydü. İklimi tropikal, birçok akarsu ile beslenen, yağmuru ve rutubeti bereketli, kendisi ve çevresi ormanlarla kaplı. Orman deyip geçme dev ormanlar bunlar. Balta girmez. İnsanoğlu hiç girmez. Yarasalardan, sadece onlardan soruluyordu geceler o zamanlar. Yarasalar gecelerin tek fatihi. Uçar. Uçar. Uçarlar. Gece kelekleri şikayet eder... Kimse oralı olmaz. Kimse de yoktur zaten oralarda.

Mao’nun bu işte bir kusuru yoktur. “Bir devlet, iki sistem”. Olabilir ama bu Kızıl Kitap’a dahil değildir.

Wuhan büyür. Yok bu olmadı: Büyütülür demeli: “Ekonomik ve teknolojik kalkınma sahaları” birbirini izler. Her büyük devlet ve/veya her devletlerüstü şirket kendi “ekonomik ve teknolojik kalkınma alanına” sahip olur. Wuhan, Çin Halk Cumhuriyeti’ndeki “dünya atölyelerinden” birine dönüşür. Nüfus artar: Bir milyon, iki milyon. Zaman geçer beş milyon. On milyon. Onuç milyon...

Küçük kasaba veya köy, büyürken önce en yakınındaki ağaçlar kesildi. Sonra ormanlara saldırıldı. Sertçe bakıştı ormanlar ve Wuhan. Wuhan işe baltalarla başladı: O günlerdeki emir “işgücümüz kımıl işgücü ağırlıklı sanayileşme” diye özetlenebilir. Daha çok işçi az araç-gereçle bu işin altından kalkılmaya çalışıldı. Yok bu yetmedi. İşe makinelerle devam edildi. Daha çok makine. Daha çok beton. Beton kazandı. Yeşil katledildi. Ekosistem darmadağınık edildi. Pek çok ve dev barajların yapımı için feda edilen mekanları, kuş ve hayvan sürülerini ve ormanları sıralayayım mı?

Wuhan artık koskocaman bir kentti. Bir megapol, bir megalosadık.

Bu işte Mao’nun bir kusuru yoktur: “ABD yakalanmalı bu yarışta ve hatta hemen sonra yenilmeli.” Yenmek anlamında. Yemek anlamında değil. Bilmem anlaşılıyor mu?

13 Milyon nüfus. 13 milyar tavuk. Milyarlarca domuz. Çin mutfağı ünlüdür. Çinli ağzının tadını bilir, tavuğa ve domuz etine fena halde düşkündür. Pirinç üstü ve hele Pekin tarzı acılı sosuyla bir içim su. Pardon bir kaşıklık domuz yahnisi. Tadına doyum olmaz. İki kepçe daha?

Yineliyorum: 13 Milyon nüfus. 13 milyar tavuk. Milyarlarca domuz. Evet ama ille bir miktar da pangolin: Eti çok beğeniliyormuş oralarda, iyi haber alan kaynaklara göre. Pangolinlerin kimi, vahşi haliyle özgürce ormanda filan avare avare dolaşırken (manyak mı

ne?) yakalanıp canlı canlı hayvan pazarlarında insanoğlu insanlar tarafından başka insanoğlu insanlara satılıyormuş. Kimi kaynaklar “vahşi hayvan pazarı” diye yazıyor, söylüyor hata kötülüyor. Bu pek diplomatik değil. Törelidir Çinlilerin, kimi veya Çin Halk Cumhuriyeti’ni (ÇHC) oluşturan otuz dört (yanılmıyorsam) devletteki (1) yetmişiki veya daha fazla halktan kimi, etini yiyeceği hayvanı canlı canlı satın alıp, evi önünde, evi yoksa (yüzyıl önesinde herkesin küçük müçük te olsa bir evi, bir de evinin önü vardı, şimdi yok) banyo salonunda bizzat boğazlayıp, kesip etini parça parça saklıyor. Buzdolabında ve bilhassa o malum makinade. İsmi neydi yahu? Konjalatör müydü? “Dondurucu” olsun mu? Evet olsun. Şom ağızlılar bunu, pangolinin vahşi haliyle canlı canlı alınıp kesilmesini eleştiriyorlar: “Veteriner kontrolü olmadan, o etler yenilince hastalıklar, virüsler mirüsler aynen geçiyormuş”. Evet evet kötü niyetliler aynen böyle yazıyorlar. Belli bunlar: Bunları yazanlar apaçık ÇHC düşmanları. Çin’de sayıları milyarları geçen domuzlar (hayvanlardan bahsediyorum şimdi) da kaptıkları hastalıkları insanoğlua geçiriyormuş. Belki intikam almak içindir. Kimse böyle yazmadı ama böyle düşünenler var. Belli oluyor örneğin Fransa’da domuz eti tüketimi azaldı. Bu tesbitimin doğruluğunu ispat ediyor. Etmiyor mu diyorsunuz? Orası Çin burası Fransa mı diyorsunuz? Teessüf ederim. Korona sayesinde bi farkımız kaldı mı? Kalmadı artık Çin’i Maçini’i Fransa’sı Mransası. Cabbar sana soruyorum. Bir yanıt ver lütfen. Domuz eti yeme, kebab ye.

Mao’nun bu işte de bir kusuru yokur: “Kebab domuz etini yendi. Domuz eti isterse Pekin soslu, isterse piriñçi üste olun.”

Gece olunca yarasalar artık ormanda dolaşmıyor. Orman morman kalmadı zaten. Wuhan modern-leş-ti. Gök delenler, gök tırmalayanlar, aydedeyle köşe kapmaca oynayanlar seksen, yüz katlı devase şeyler yükseldi.13 Milyon nüfus. 13 milyar tavuk.

Milyarlarca domuz. Bir miktar da pangolin. Tümü tamamı artık bir kilometrelik bir uçuşta, yakında. El altında.

Yarasa. Gecelerdir aynı çiftliğe “takılıyor”. Gözüne kestirdiği etli budlu bir domuz var. (2) Saati geldi ve o gece yarasa kararını verdi: Aydedenin sıfırı tüketiği gece harekete geçti. Sevgili domuzunun arkasına doğru süzüldü, samanların üstüne sessizce çöktü. Yarasa bu, domuz haritasını avucunun içi gibi tanıyor. Domuzun arkasında, orasına yakın nokta domuzun en sıcak bölgesidir. Yarasadır bilir. Bize benziyor, dedim ya, yarasa da bizim gibi atalarının sahip olduğu bilgilere doğuştan sahiptir. GPS’e ihtiyacı yok. Hedefini buluyor kolaylıkla. Şimdi anı iyi seçmek şart. Bu artık her yarasanın kendi deneyim zenginliğine ve maharetine kalıyor. Malum yarasa tamam domuzun arkasına süzüldü, yineliyorum, yerini iyi tesbit edelim. Şimdi mesele an meselesi. Domuz gecenin ilerleyen bir saatinde bir parça saman daha alayım deyip başını öne doğru eğer eğmez olanlar oldu: Yarasa domuza öndeki iri dişlerini geçirdi. Domuzun o en sıcak olduğu noktada. Domuz hisetmedi bile, sadece şöyle bir silkelendi. Emici yarasa domuzun kan damarıyla ağzı arasında bir tür kanal yarattı. Domuzun kanını musluktan su emercesine emdi. Emdi. Emdi. Emdi...

Korona böyle doğdu. Yarasa vardı başlangıçta. Bakın bu kesin.

Yarasadan. Domuza geçti (hipotezim, bu işi bilenlerden aktarıyorum. Wuhan’a kadar gidip malum Enstitü’den veya Labo’an bilgi alamadım.). Veya pangoline (hipotezlerden ikincisi, belki en hakikisi).

Sonrası mı? Sonrası insanoğlunun kendi kendine ne tür belalar yaratığının yeni ama bilien bir başka örneğidir. Bu, kendini herşeyin belirleyicisi ve her konunun en iyisini bilmekle övünen, salaklığıyla meşhur insanoğlu insanın belki en son salaklığı değil ama sonunculardan biri olduğu kesin. Dahası bu yeni emper-zalim,

evet evet emperzalim belanın nereye varacağını, sonucunu henüz bugün bile bilmiyoruz. Emperzalim virüsle maçıımızı kazanacak mıyız? Kazanamayacak mıyız? Belli değil.

Pardon domuzdan veya pangolinden insanoğlu insana nasıl mı geçti virüs? Biraz yukarıda anlatıklarımda bulabilirsiniz yanıtını. Ama madem soruyorsunuz işte birkaç ipuçtu. Agatha Christie'ye, Georges Simenon'a, Charles Exbrayat'ya ve Çinli polisiye yazarı Qiu Xiaolong'a teşekkürlerimle (Alo, Polis!, e-kitabıma bakılabilir).

İşte ipuçları;

Domuz veya angolin,

Canlı veya cansız hayvan pazarı.

Domuz eti ve/veya pangolin eti meraklısı insanoğlu insan.

Bir ihtimal olarak ve şimdiye kadar okuduklarımda, izlediklerimde ve dinlediklerimde hiç ileri sürülmeyen bir ipuçtu daha var: Asya ve Pasifik Okyanusu kıyılarında yarasa yiyen insanoğlu insanlar. Yarasanın umursamadığı virüsle belanın ilk bulaştığı insanın ismi henüz bilinmiyor ama olayın tarihi kesin: KASIM 2019.

Bi dakika:

Hem Yeşil hem Çevreci Mehmet Ağlayancerit parmak kaldırıyor: "İtirazım var" diyor ve ekliyor:

"Ormanları tarumar edenler, karatoprağa beton eken, karbondioksit biçenler, et, et, et, ve et yiyenler, tuvalete bile otomobille gidenler de suçlu" diyor.

Dilim tutuluyor.

Bilmem siz yerime iki lakırdı edebilir misiniz? Çünkü bu Mehmet de çok oluyor artık: Ne demek yani “modern-leş”meyecek miyiz? Et yem-e-yecek miyiz? “Kalk-ınma”yacak mıyiz?

Duyun beni! Ne olur! (3)

Notlar: (1) Kendilerini bilenler “eyalet” diyor veya “bölge”, oysa her biri koskocaman birer özerk devlet. ÇHC idari ve siyasi yapısı epey çetrefillidir. Birkaç noktada şöyle özetlemeye çalışayım: Her özerk devletin idari yönetimin başında Çin Komünist Partisi’nin oradaki genel seketeri var. Ama bir de üst yöneticisi ve hükümeti ve meclisi ... ÇHC federal yapıdadır. Piramitsel bir yönetimde ne kadar özerk olunursa o kadar. Ama her bir devletin birçok alanda kendi işlerini bizzat çözme yetkisi de var ...

(2) Kimi kaynaklar pangolin diyor, ama bu sav başka savlar gibi henüz tam kesinlik kazanmış değil, domuz akla daha yakın.Yanlıı anlaşılmamasın domuz hipotezi/savı aklıma daha çok yatıyor. O nedenle senaryomu domuz üstünden sürdürdüm, kendini bilen pangolinlerden özür diliyorum. Derdim pangolinlerle değil değişik hipotezlerle. Domuza evet. Ama bu makalede yazdıklarımın hemen hemen tümü savlara dayalı. Kimi, çoğu dememek için, henüz ne ispatlandı ne de resmi kaynaklarca doğrulandı. Bu nedenle burada yazılanları hakiki gerçek biçiminde algılamamazını rica ederim, bu da bir savdır. Sadece bir sav. Ve onun bir parça öyküleştirilmesi.

(3) Paris haberlerini yarın ileticeğim. Baki selam. MŞG

Paris tekli-yor

M. Şehmus Güzel | PARIS, 16 Nisan 2020

“Sokağa çıkma kağıdımı” doldurdum, imzaladım, bilhassa tarihini ve çıkış saatini, dakikasıyla, açık ve okunaklı bir biçimde yazdıktan sonra. Maskemi geçirdim. Tamam çıkabilirim. Asansör. Asansörün elektronik sesi, bana Christine’i anımsattığı için, bu sese Christine adını taktım ilk günden beri, evet o ses işte, “aşağıya iniyor” dedi. Son günlerde en çok muhabbet ettiğimiz asansörün sesi. Bir de fırındaki Sophie’ninki. Bugün fırına ugramayacağım. Giriş katına varınca asansördeki ses, “Dikkat et sokakta polisler devriye geziyor” dedi.

İnanmadım, kulak asmadım. Binadan çıktım. Hava güneşli. Gökyüzü pırıl. Enaz 24 derece. Yaz mı geldi? İklim değişiyor mu? Koronadan sonra aşırı sıcaklar mı bastıracak? Paranoya yeni bir bela gibi yayılıyor mu? Toparlan Baba kendine gel. Cadde. Sola döndüm. Önümde, on metre kadar uzakta bir vatandaş, daha ötede bir kişi daha. Aramızdaki güvenlik mesafesine dikkat ederek yürüyorum.

Bu mesafe kimine göre bir, kimine göre birbuçuk, kimine göreyse iki metre. Herkes kendi kuralına uyuyor ve o nedenle hepimiz bir parça zombiler, dün gecedен kalmışlar gibi zikzaklar çizerek, kimi zaman tehlikeli bir şekilde yaklaşanlara çalım atarak, bisiklet yoluna ve hatta bomboş kalmış şoseye kadar uzaklaşarak yürüyoruz. Epey dalgalı sokaklar. Herşey görecelleşti. Bizim caddede otomobil yok. Sağdaki caddede, metro girişine varmadan, hemen sağda park halinde, biri otomobil, ikisi minibüs üç polis arabası. Christine yanılmamış demek. Biraz daha yaklaşınca görüyorum: Üniformalı polisler biri kadın biri erkek iki genci çevirmiş, denetliyor. Kurallara enaz uyanların gençler olduğu iddia edildiği için en çok onlar denetleniyor. Üniformalı polislerin herbiri iki metre boyunda. Biraz ötedeki kitapçının (kapısında içeriden iştirilmiş bir levhada aynen şu yazılı: "Kapatılma nedeniyle kapalı!") önünde üç polis daha var. Onlar sivil. Polis oldukları nereden mi belli? Bir kere üç kişi birarada. Olacak şey değil. İki: Aralarında konuşmuyorlar, sadece dikiliyorlar, gelen geçeni güya hiç belli etmeden kolacan ediyorlar. Açık faul. Üç: Pantolonları ütülü. Yetmez mi bu kadar delil. Afedersiniz kimliklerini soramam. Ama yine de ekleyeyim: Bu üçünün üçü de maskesiz. Vay! Bu işlerde sivil polislerin görevlendirilmesi yeni ve hadise çıkabilecek mahallelerde görülüyor sadece. Şık mahallelerde de, ama oralarda başka nedenlerle...

Polisler görevlerini yapıyorlar, profesyonel, mesleki, hayati çıkarlarını koruyorlar ve haklarını da iktidardan ısrarla istiyorlar. "Evde kal" operasyonunun ilk günlerindeki ihmal sonucu görev başındaki polisler maske verilmediğini, yaşamlarının tehlikeye atıldığını ileri süren iki polis sendikası yetkililer hakkında birer dava açtı. Cumhurbaşkanı ve diğer yöneticileri en çok eleştirenler arasında doktorlar ve sağlık personeli de var. 13 Nisandaki tv

nutkundan/konuşmasından sonra Doktorlar Odası yeniden eleştirici demeçler yayınladı : Cumhurbaşkanı'nın 10 Mayıs'tan sonra "evde kal" operasyonunun göreceli olarak adım adım kaldırılacağını, 11 Mayıs'ta anaokul, ilkököl, ortaokul ve liselerin açılacağını yani 15 milyon çocuğun ve öğretmenlerinin ve idari görevlilerin ve eğitim memurlarının ana, ilk ve orta okullara ve liselere gönderilmek istenmesini "cinayet" diye niteledi. İşçi sendikaları yöneticileri, bir kez daha Cumhurbaşkanı'nın söylevindeki çelişkilere dikkat çektiler : Örneğin "lokanta, cafe ve barlar için kapalılık emri sürerken binlerce çocuğun öğlen yemeğini yiyeceği kantinlerin açılması arasındaki çelişki." İşçi sendikaları, "yeterli tedbirler alınmazsa 11 Mayıs'ta işbaşı yapılmayacağını" üstüne basa basa belirttiler. Kimi sendikacı ve muhalif çocukların okullara gönderilmesi sayesinde onlarla uğraşmak nedeniyle çalışmayan ana babaların veya ana veya babaların bir an önce yeniden işe dönmelerinin amaçlandığını ileri sürüyorlar. Bir an önce "ülke çalışmaya koyulmalı" diyen yöneticiler suçlanıyor bugünden. Fransa çocuk konusunda son derece hassastır. Her ana baba gibi burada da bir çocuğa bir fiske vurulunca analar ve babalar isyan eder, yer yerinden oynayabilir. Evet bir fiske vurulsa bile. Oysa okulların açılmasıyla neler olabileceğini kimse önceden tahmin edemiyor, tahmin etmeye cesaret bile edemiyor. Bir çocuğa bir şey olursa ne hükümet ne cumhurbaşkanı kalabilir iktidarda. Bir gün bile kalamazlar. Bu kesin ! Çocuklarımız, torunlarımız üzerine kumar oynanmasına izin verilmeceğinden eminim.

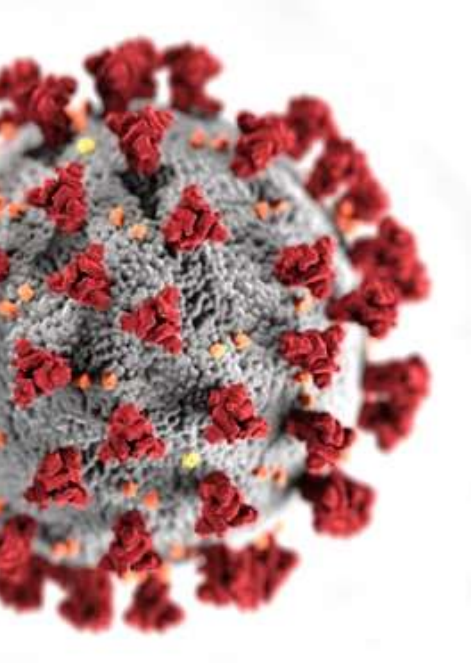
Ölenlerin yakınları, tek başlarına veya kurdukları dernekleri ve avukatlarıyla, sağlık personeli de yöneticiler aleyhine pek çok dava açtılar. Ölenler unutulmayacaklar. İlk günlerin acemiliği ve sorumsuzluğu ve yalanları yöneticilere tek tek ve toplu olarak pahalıya mal olmaya aday.

Cumhurbaşkanı, son nutkunda, “evde kal” programının 11 mayısa kadar uzatıldığını yine musamere havası içinde ve göz yaşartıcı derecede komik bir tv nutkuyla açıkladı. Hiç inandırıcı olamıyor. Nutkunu birkaç kişi yazıyor ve kimi kez birbiriyle çelişkili lakırdılar da kapsıyor. Bu siyasi takım, bu ülkenin gördüğü en beceriksiz, en acemi siyasi takım. Siyaseti musamere havası içinde yapıyorlar. Şubat ayından ve hele Mart başından bugüne birbiriyle çelişkili kararları ve hele isteyerek veya istemeyerek attıkları yalanlar ansiklopedilik. Ultraliberal ekonominin çocuklarının bu ülkeyi yönettiği unutulmamalı. Son günlerden bir örnek: Bütçe Bakanı, “Küçük Bakan” nam, artan devlet harcamalarının yükünü azaltmak üzere halkı bağış yapmaya çağırıyor. Fiyatlar çaktırmadan ufak ufak artırılırken, milletin anası ağlarken. Bu yönetimin iktidarı alır almaz yaptığı ilk işin Varlık/Servet Vergisini silmek olduğu, devlet bütçesini yaklaşık kırk milyar örodan yoksun bıraktığı anımsanınca saç baş yolmamak mümkün değil... Daha ekim 2019’da hastanelerden yüzlerce yatağın kaldırıldığını ilan ederek övünüyorlardı. İktidara geldiklerinden itibaren onlarca kasabada ve küçük kentteki hastaneyi ve sağlık merkezini kapattıklarını da anımsayabiliriz... Doktorlar en başta bütün sağlık personelinin yıllardan beri bu yanlışları protesto gösterileri düzenlediklerini, hastanelere daha çok personel ve malzeme verilmesini ısrarla istediklerini ve bunların hiçbirinin dikkate alınmadığını da...

İktidarın bu derece yanılması, yöneticilerin beceriksizliği, kamuoyunun iktidara güveninin erozyona uğraması, sağcı gazeteleri örneğin Le Figaro’yu (onu bile !) ve sağcı politikacıları bile bu iktidara muhalafete yöneltti. Burada bir kez daha bu konudaki en hakiki ve en iyi örnek olarak Prof. Dr. Philippe Juvin’i anmalı : De Gaule geleneğinin en ilginç sürdürücülerinden, yıllardan beri Paris’in kuzey banliyölerinden La Garenne-Colombes belediye başkanı, doktor ve sevilen siyasetçi hem

doktor olarak hem siyasetci olarak iktidarı her alanda ciddi biçimde eleştiriyor.

Evet bugünkü iktidarı sağ bile eleştiriyor. Çünkü ateş bacayı sarmak üzere. Karamsar bir tablo ama maalesef gerçek, yine de tünelin ucunda ışık ta görünmüyor değil. Fakat önümüzdeki günler ve haftalar zorlu geçmeye aday.

Korona Günleri

Saba Öymen | Sydney, 24 Nisan 2020

I

Bazen öldürücü bir virüsün ortalıkta dolaştığını unutmak çok kolay.

B Caddede onlarca araba oradan oraya gidiyor. Sıradan bir gün gibi. Sonra hemen anımsıyorum, hiçbir şey sıradan değil.

Dünyanın sonunu anlatan romanların, filmlerin adsız kahramanları gibiyiz.

Kimse kimsenin evine konuk olamıyor. Dışarıda buluşup sohbet edemiyor. Bir araya gelip piknik yapamıyor. Sinemaların, tiyatroların içeri çağırın ışıklarını bir daha ne zaman göreceğiz bilmiyoruz. Yüzlerce kişinin aynı salonda toplanıp, yan yana geleceği konserlerin yeniden başlaması belki yıllar alacak. İnanılması güç ama uçak yolculuğu diye bir şey neredeyse kalmadı. Eyaletler, kentler arası gidiş geliş izne bağlı.

Covid 19'un köşeden görüldüğü günlerde hangi ülkede iseniz orada kaldınız, bir yere kıpırdayamazsınız.

Arabayla bile olsa evin uzağına gitmeniz yasak. Polisin rastlantıyla durdurup evinden 45 kilometre ötede yakaladığı kişi gibi olmak var. Niçin buradasın sorusunu, ekmek almaya geldim, diye yanıtladığı söyleniyor. Kendi bile içinden gülmüştür bu yanıtına.

Peki caddedeki onlarca araba... Nereye gidiyorlar?

Avustralya'da hiçbir zaman tam bir eve kapanma olmadı. Birçok kişi hâlâ çalışıyor. Bugünse Cumartesi. Gidilebilecek tek yer çarşı. Araştırmalar Avustralyalıların Covid 19 öncesine göre çok daha seyrek alışverişe gittiğini, bir defada çok daha fazla ürün satın aldığını, herhangi bir markette harcanan ortalama sürenin on beş dakika olduğunu gösteriyor. İçeriye yalnızca belli sayıda kişi alınıyor. Girişin önünde belirlenmiş noktalarda, birbirimizden birer buçuk metre uzakta bekliyoruz, sıramız gelince girip alışverişimizi hızlıca yapıyoruz ve çıkıyoruz. Bütün bunlara rağmen marketlerde her zaman birçok kişi var.

Alışveriş merkezi, bundan birkaç ay önce biri çıkıp da söyleyecek olsa kimsenin inanmayacağı gerçeküstü bir görüntüye büründü. Kapıları kapanmış, kepenkleri indirilmiş mağazalar. Önüne engeller konulmuş, bantlarla çevrilmiş koltuklar. Yemek bölümünde sıra sıra boş masalar. "Fish and chips"ci açık, yalnızca paket satış yapıyor. Pizzacı kapalı. Türk dönerci kapalı. Hint lokantası kapalı. Çin Mutfağı kapalı. Hâlâ açık olan birkaç kafeden yalnızca karton bardakta kahve alınabiliyor. Koridorlar bomboş. Devam eden tek şey, virüssüz günlerde başlamış, Christmas öncesi bitirilmesi planlanmış olan tadilat. Christmas'a kadar her şeyin normale döneceğine, buraların yine kıpır kıpır olacağına inanmak güç.

*

Evet, bazen öldürücü bir virüsün ortalıkta dolaştığını unutmak kolay.

Sportscraft'dan "Yeni Mevsim" başlıklı bir ileti geldi. "Feeling the chill?" diyor, "Soğuşu hissediyor musunuz?"

Her sabah pencereyi açınca duyumsuyorum. Yeni açmış gardenyaların da katıldığı nemli, serin, yeşil, beyaz bir koku.

Sportscraft'ın fotoğraflarında göz alıcı yağmurluklar, kazaklar, yünlü ceketler.

Cıvıtlı sonbahar sokaklarında yürümek ne hoştur. Kızarmış çınarları anımsatıyor bu güzel yağmurluk... Islak kaldırımları... Havadaki yağmur kokusunu... Yaşamının güzelliğini anımsatıyor.

Oysa bu sıradan bir sonbahar değil.

Virüs birden her şeyi anlamsızlaştırdı.

Sportscraft'ın reklam iletisi yollaması kadar yağmurluğun böylesine güzel olması ve şu kemik rengi yağmurluktan, şu çikolata rengi süet botlardan, şu yumuşacık görünümlü kazaklardan edinmek istemek de anlamsız.

Ne yapacağım ben bunları?

Biz, hepimiz ne yapacağız?

Şu anda evinde oturmuş kitap okuyan, televizyonda dizi seyreden, bilgisayarını açmış çalışan, iş yerindekilerle Zoom toplantısına katılan, çocuklarıyla monopoli oynayan, mutfağa girmiş ekmeği pişiren, birbirine kek, çorba, ev yapımı döner kebab tarifi veren, hayatta ilk kez turşu kuran, her şeyi havalandıran, silen, yıkayan,

paspas, toz bezi elinde o odadan o odaya koşuşturan herhangi birimizin yağmurlukla ne işi var? Süet botlarla ne işi var?

Fakat fotoğraftaki yağmurluklu ve süet botlu kadın, bütün bunların bugün değilse de bir gün gerçek olacağını, olabileceğinin habercisi değil mi?

Düşlere en çok düş oldukları için gereksinimiz var.

Bir gün bu kazağı, bu yağmurluğu giyip ıslak kaldırımlarda yürüebiliriz. Bir kahveye girip dışarıda akıp giden sokağı izleyerek kahvemizi yudumlayabiliriz. Bir dostla buluşabiliriz.

II

Günlük yürüyüş zamanı... Köpeğimiz Benji hem Türkçe anlıyor hem İngilizce. Gidelim mi, sorusunu duyar duymaz kulakları dikiliyor, başı neredeyse istemsizce, sorar gibi hareket ediyor. Bizi izliyor, gitgide daha çok sabırsızlanarak, arada bir hadi der gibi sızlanarak bekliyor.

Önce sokağımızın ucundaki parka doğru yürüyoruz.

Ne zaman çıksak, sokaklarda ve parkta eskisine göre çok daha fazla kişi var. Köpeğiyle ya da köpeksiz yürüyüş yapanların sayısı arttı. Parkta birbirinden uzak, tek kişilik, iki kişilik, bazen de anne, baba ve çocuklardan oluşan küçük gruplar... Günün hangi zaman diliminde olursa olsun, eskiden görmeye alışık olmadığımız bir kalabalık. Kalabalık dememeliyim aslında, yalnızca daha fazla kişi... Yoksa bu park sadece hafta sonları çocuklar liginin futbol ve kriket maçlarında, bir de antrenman saatlerinde kalabalık denecek kadar kalabalık olur.

Köpeğiyle yürüyenlerin bazıları korona günleri öncesinde karşılaşmış tanıştıklarımız. Yeni kişiler, yeni köpekler de var. Gazeteler hayvan barınaklarında köpek, kedi kalmadığını yazıyor.

Herkes bir ev hayvanının sağlayacağı mutluluğun ya da avuntunun peşinde. Ne olursa olsun, hem insanlar hem de hayvanlar için güzel bu.

Biz köpek sahibi dostlarla uzaktan merhabalaşıyoruz, bazen de uzaktan birkaç kelime konuşuyoruz. Köpeklerse “sosyal mesafe”yi sevmiyor, kendine benzeyen bir canlı görür görmez ona doğru atılmak, koklamak istiyor. Hele Benji’imiz, dünyanın en dışa dönük köpeği. Arkadaşlarından birini daha uzaktan görür görmez duygularını saklayamıyor, kuyruğu oynamaya başlıyor. O yöne değil de başka yöne gidiyorsak olduğu yerde duruyor, mızızlık edip bizi arkadaşına doğru çekmeye çalışıyor.

Yaşlı Çinli adam her zamanki gibi, parkın bir köşesinde tai chi yapıyor. Ayakkabılarını çıkarmış, yalın ayak, çimenden, topraktan güç alıyor. Kolları, bacakları, tüm bedeni ağır çekilmiş bir filmdeymiş gibi hareket ediyor.

Dönüş yolunu uzatmak için parktan çıkıp sokaklara sapıyoruz. Bazen aynı, kimi günse değişik sokaklardan geçiyoruz. Değişik diyorsam da hepsi evimizin çevresindeki sokaklar, çoğunda yıllar içinde defalarca yürüdük.

Yanından geçtiğimiz evlerden biri bahçe çitinin hemen önüne küçük bir masa çıkartmış, üzerinde on, on beş tane kitap. Masanın kenarına kâğıt yapıştırılmış: “Lütfen dilediğinizi alın.”

Bir başka sokakta kaldırımda gökkuşağı... Renkli tebeşirlerden bir sözcük: “Smile, Gülümse”

III

Bazen “evde kalma” günlerinin bitmesini istemediğimi fark ediyorum.

Her sabah uyandıığımızda bir dolu tatsız görev bizi beklemiyor. Çalışmak güzel fakat deli bir yarış içinde olmayınca. Trenlere, otobüslere binip işe gitmek, randevudan randevuya koşmak, haz almadığımız sosyal ilişkileri sürdürmek zorunda değiliz. Günlük yapılacaklar listesi yapay konuşmaları, zorlama gülüşleri, âdet yerini bulsun ya da ayıp olmasın diye yapılan davranışları içermiyor.

Covid 19 alıp başını gitse, hastalıklar, ölümler olmasa, insanlar işlerini yitirmese fakat kendimizi içinde bulduğumuz bu basit hayat sürse.

Kalabalıktan değil kendiyle baş başa olmaktan güç alanlar için oldukça mükemmel bir yaşam.

Gereksiz sosyalliğe hayır demenin toplum tarafından onaylanmış hali.

IV

Sanki hayatın içinde bir hayat yaşıyoruz. Sıradan bir ömre sığın şeyler birkaç değişiklikle bu küçük yaşamın içine sıkıştırılmış.

Ömür içindeki ömrün kısalığı (ya da kısa olabilirliliği) bize ânı yaşamayı öğretiyor.

Her gün, teşekkür edilmesi gereken yeni bir gün.

Her gün evrenin bize sunduğu tek günlük bir yaşam. Sonrasını bilmiyoruz.

Doğduğumuz andan itibaren her an ölüme doğru giden bir andır. Bunu biliriz fakat bilmiyor gibi davranırız. Sonlu ve anlamsız şeylerin peşinde, yıllarımızı geçiririz.

Şimdi tüm bunlar hayatın içindeki cep hayatta, bu beklenmedik küçük hayatta, bu inanılmaz, tuhaf dönemde yaşanıyor. Bir farkla:

gelecek için planlar yapmadan, her gelen günü olduğu gibi kabul ederek.

Sıradan bir yaşamda olduğu gibi, şimdi bu küçük iç yaşamda da anlamsız olduğunu bildiğimiz şeylerde anlam bulabiliyoruz. Bu insanoğlunun en büyük başarılarından biri bence.

V

Bütün bunlar böylesine büyümeden önceydi.

Dünyada henüz çok az ülke, bir gün gelip virüsün kendi sınırlarını da aşacağı gerçeğinin farkına varmıştı.

Avrupa Covid 19 çok uzaklarda sanıyordu.

Sonradan kendi beceriksizliğini örtmek için Çinlileri suçlayacak olan Trump, “Çinli dostlara teşekkürler, Korona virüsüle ustalıkla başa çıkıyorlar” diye açıklamalar yapıyor, virüs Amerika’ya hiç uğramayacakmış gibi hareket ediyordu.

Çin’le ekonomik ve politik çok fazla ilişkisi olan Avustralya, salgını ciddiye alarak sınırları kapatmaya başlayınca, sosyal mesafe kavramı dünyanın hemen her ülkesinden önce, daha Şubat ortalarında yaşantımıza girdi. Hafta sonu bir grup arkadaş bize gelecekti. Şimdilik diyerek iptal ettim ve fırında pişirmek üzere aldığım etleri buzluğa attım. Nasıl olsa kısa bir süre sonra bütün bunlar bitecek, arkadaşlarla bir araya gelecektik. O anda bundan hiç kuşku yoktu; birkaç hafta, bir iki ay içinde belki aşı belki ilaç bulunacak, her şey bir şekilde normale dönecekti. Şimdi ise bir yıl, bir buçuk yıl belki çok daha uzun süre hiçbir şeyin eski haline dönmeyeceğini biliyoruz.

Annelerimiz, babalarımız, “Biz savaş gördük, ekmeğin karneyle verildiği günleri yaşadık. Siz hiç zorluk çekmediniz.” dediler.

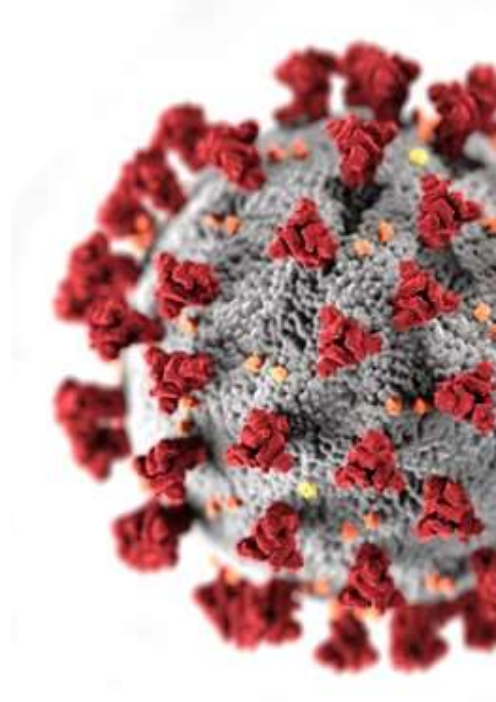
“Gerçekten de şanslıyız.” diye yanıtladık.

“Hele bugünün gençleri,” dedik, “her dedikleri yapıyor, her istedikleri ellerinin altında. En şanslı da onlar.”

Erken konuşmuşuz.

*

Avustralya’da korona virüs grafiğindeki çan eğrisi bir süredir düzleşti. Bunları yazdığım günlerde kısıtlamaları kademeli olarak gevşetmekten söz ediliyor. Bakalım gelecek haftalar neler getirecek?

Tansiyon Yükseliyor

M. Şehmus Güzel | PARİS, 24 Misan 2020

Fransa'da son günlerde "Evde kal" operasyonunun sonuçlarından biri daha kendini gösterdi: Toplumsal şiddet bir kez daha patladı ve birçok kasaba ve kentte tedirgin edici bir biçim ve boyut kazandı:

Paris'in doğusunda ve kuzeydoğusunda, orta kesimi oluşturan yurttaşların oturduğu, yoksulluk sınırındaki ailelerin adı "toplumsal", kiralari göreceli olarak düşük, ama aynı zamanda dar, yetersiz, elverişsiz konutlarda yaşadığı mahallelerde, ve başkenti kuzeyden, kuzeybatıdan, doğudan ve güneydoğudan çevreleyen banliyölerinde toplumsal eşitsizliklerin itişiyile birikmiş, susturulmuş şiddet bir kez daha çatışmalı biçimiyle ortaya çıktı.

"Evde kal" bilhassa az gelirli aileler için ve onların çoğu işsiz gençleri için dayanılabilirlik sınırını çoktan aştı.

Bir örnek vereyim: Okulların açık olduğu günlerde (bildiğimiz kadarıyla birçok çocuk için günün doyurucu tek yemeği de olan) öğlen yemeğini devlet destekli kantinlerde bir örodan düşük bir

fiyatla yiyebilen bir çocuğu evde kal operasyonu sonucu evde kalınca bir öroya doyurmak mümkün değil. Paris'in içinde kimi kantinde çocuklar bir öro bile değil sadece 13 santime/kuruşu bir öğlen yemeğini yiyorken evde, ailesinin yoksulluğu sonucu, aç kalabiliyorlar. Üç çocuklu bir aile düşünün, üç çocuğu üç öğün yedirmek, hele doyurmak için super-woman lazım. O da her evde yok. Hiçbir evde yok. Para pul da yok.

Güya kalkınmış, dünyanın dördüncü (mü?) ekonomik gücü bir devlette yaşıyor bunlar.

Son birkaç gündür Aulnay-sous-Bois, Genevilliers gibi kentlerde beleş yiyecek içecek dağıtan La Banque Alimentaire, Restos du Coeur ve benzeri derneklerin dağıtım binalarının, çadırlarının önünü görseniz şaşırırsınız: Uzun upuzun kuyruklar: Ve utanan, utançlarını gizlemeye gayret göstermekten bile vazgeçmiş, ağlayan ama gözyaşlarını içlerine döktükleri için gözyaşları görünmeyen analardır kuyrukta bir saat, bazen birbuçuk iki saat bekleyen: Birkaç konserve, birkaç kilo meyve ve sebze, birkaç ekmeğ, bazen bir iki sabun, deterjan ... hepsi bu. Eve iki elinde birer plastik çantayla dönen analar. Analarına yardımcı olamayan gençler. Kimi işsiz genç daha önce kaçak maçak ta olsa bir günlüğüne veya iki üç günlüğüne bir iş bulup yine de eve üç beş kuruş getirebilirken şimdi korona belasıyla ekonomi durunca bu olanaktan bile yoksun.

Bu örnek yeter sanıyorum.

Gelin lütfen şimdi birlikte ekte sunduğum Paris ve yakın illerinin, banliyölerinin haritasına bir göz atalım:

Yıllık ortalama ücrete göre yılda 16 bin örodan az ücretlilerin bölgesi sapsarı. İşte son günlereki çatışmalar bu sapsarı bölgede bulunan kentlerde yaşandı, yaşıyor: Aulnay (yukarıda adını

andığım kent), Aubervilliers, Bobigny, Gennevilliers, Montreuil, Nanterre, Pantin, Villeneuve-la-Garenne, Clichy-sous-Bois.

Clichy'yi en sona bıraktım, Ekim 2005'de bu kentte iki çocuğün, evet evet iki çocuğün, Zyed Benna ile Bouna Traore'nin, polis kotrolünden kaçarken sığınmak zorunda kaldıkları bir trafoda elektrik çarpması sonucu hayatlarını yitirmeleri üzerine üç hafta süren, Fransa'nın birçok kent ve kasabasına yayılan birkaç ölüye, pek çok yaralıya, birkaç bin tutuklamaya, on bin kadar otomobilin yakılmasına ve dünya kadar yıkıma ve yakıma yol açan çatışmaları anımsayalım diye.

Aradan onbeş yıl geçti ne değişti? HİÇ BİR ŞEY!

Evet hiç bir şey.

Clichy Belediye Başkanı Sosyalist Parti'li Olivier Klein, LCI televizyon kanalında, 22 Nisan 2020'de, aynen şunu söyledi: " Le point de rupture est proche." ("Kopuş noktası yakın.")

Evet yeniden 2005'dekine benzer olayların yaşanmasından korkuluyor.

Yöneticilerin ve yetişkinlerin, yetkililerin ve yetkisizlerin belki hafızası yok. Ya da hafızalarını peynir ekmekle yediler. Ama kentlerin ve çocukların, anaların ve gençlerin hafızası yerinde. Seine-Saint-Denis ve Hauts-de-Seine illerinin kadın ve erkekleri, gençleri ve çocukları, sokak, cadde, bulvar ve meydanları anımsıyor. Bu kıyamet günlerinde yine çatışmalar, yine ateş ve gözyaşı keşke olmasa. Keske her şey önceden çözümlenseydi. Keşkeyle pilav pişmiyor maalesef. Çatışmalı günlere yeniden girmek üzereyiz. Girdik bile. Ateş bacayı sarıyor. Korona günlüğü yazılarında birkç kez yazdım burada bir kez daha yineliyorum: Ateş bacayı sarıyor.

Yakılanlar arasında ilk ve orta okullar da var. Liseler de. Kütüphaneler de. Spor mekezleri de, spor salonları da. Gençler bize birşeyler demek istiyorlar sanıyorum. Ama sanki deşifre edemiyoruz...

Sadece başkentin ve banliyölerinin gençleri değil. Başka kentlerin gençleri de konuşmaya başladılar. Yine bizim sökemediğimiz bir dilde, ama ne olur bir kulak kabartalım. Ne olur can kaybı olmasın!

Evet Paris ve çevresiyle birlikte, Strasbourg, Mulhouse, Toulouse (birkaç mahallesinde barikatlar kuruldu çatışmalar sürerken), Nimes, Rennes gibi birkaç kent “sıcak mahallelerinde”geçen haftadan ve geçen haftasonundan beri pek çok hadise patlak verdi: Polisle sınırlı ama molotov kokteyli, vurdulu kırdılı çatışmalar, çatışmalar sonrasında tutuklamalar, gözaltılar, yaralılar görüldü. Görülüyor.

Medya daha çok ve öncelikle koronayla, ona karşı verilen mücadeleyle ve bu konulardaki son gelişmelerle ilgilendiği için banliyölü gençlerle polislerin çatışmalarına birincil derecede kulak kabartmıyor, yer ayırmıyor, ama olaylar büyüyor ve gündemin ikinci sırasını tamamen almak üzere: Yakılan otomobiller ve kocaman çöp tenekelerinin alevler içindeki görüntüleriyle, molotov kokteyllerin ve havai fişeklerin polislere karşı kullanılmasıyla Nisan 2020 çatışmaları gündeme oturmak üzere.

Başkentte ve bilhassa banliyölerde tansiyon yüksek ve her gece gittikçe yükseliyor. Çatışmalar çünkü daha çok gece saatlerinde. Geceleri gözlerinizi Paris’e, banliyölerine ve taşra kentlerinin yoksul ve genç ve “sıcak” mahallelerine çevirmeyi ihmal etmeyiniz.

Koronametric söyleşi

M. Şehmus Güzel | PARİS, 10 MAYIS 2020

Mina Urgan, Bir Dinozorun Anıları'nda bir yerde aynen şunları yazıyor: “Belleksiz bir toplum olmamızı önlemek için, herkesin anılarını yazmasını yararlı buluyorum.” Bu son derece yerinde bir tavsiye. Bunu daha önce ve daha sonra ben de ve uzun yıllardan beri yorulmadan bütün eşe, dosta önerdim ve hala öneriyorum.

Ancak gerçekçi olmak lazım, geçen zaman içinde gördüm ve gördük: Türkiye’de anılarını yazmak meraklısı çok değil. Söze dayalı, herşeyi sözle aktarmaya alışkın olduğumuz için sözün yeteceğini sanıyoruz. Bunun özünde eleştirilecek hiç bir yanı da yoktur. Ve hatta ne iyi ki ve hiç olmazsa bunu bilebiliyoruz bile diyebiliriz. Ancak sadece bununla yetinilmesi sorun yaratıyor. Kaçımız örneğin nene ve dedemizin, ana ve babamızın sesini kaydetmişiz ? Kaçımızda adı geçenlerin bir filmi var ?

Evet sadece sözün ve sözlü aktarımların yeteceği kanısında değilim. Söz uçuyor yazı kalıyor. Öteden beri bilinen bir şeydir bu.

Hele sonbaharda, hele kışın: Ölü yaprakların alıp götürdüğü sözleri, sözcükleri, cümleleri işte her geçen gün hep beraber üzüntüyle görüyoruz. Bunlara koronavirüs belasıyla gidenleri de eklemeyiz. Evet bütün bunlar beni üzüyor. Gidenler çünkü kendi anılarını da, kendi deneyimlerini de götürüyorlar. İz bırakmadan çoğu kez. Bu bir kayıptır : İnsanlık için. Tarihimiz için. Bizim için.

İşte bu ve benzeri birçok neden sonucu birilerinin öbürlerinin yerine yazması, saklaması, toplaması, arşivlemesi, toplumsal tarihimize armağan etmesi gerekiyor. Yakınımızda bulunan, kimi zaman bizimle birlikte, aynı çatı altında, dört duvar arasında yaşayan ve yaptıklarını izlediğimiz, gördüğümüz, dinlediğimiz ve beğendiğimiz kadın ve erkekler için bu işi bizzat üstlenmemiz gerekiyor kanısındayım. Hele biz yazarların. Bu iş için ille yazar olmak ta şart değil. Okur-yazar olmak yetebilir. Belki böylece yazarlığa ilk adım da atılabilir.

Arkasında tek satır iz, iki satır anı bırakmadan gidebileceklerin, izlerini, anılarını ve sözlerini kalıcılaştırmak arzusuyla onlarla bu belalı “evde kal ” günlerinde veya “evde kalmayabilirsin ” ama “kalsan daha iyi olacak senin için ” günlerinde söyleşiler yapmak, söyleşileri banda kaydetmek, olanağımız varsa filmini çekmek ve bütün bunları saklamak, olanak bulunursa yayınlamak yerinde olacak.

Söyleşilerimizin gidenlerin sözlerini taşıması ve meraklılarına ulaştırması birincil amacımız olmalı. Olanaklarının elverdiği ölçüde anlatabileceklerinin tümünü anlattırmalıyız. Bizim için “yangında ilk kurtarılacaklar ” onlar çünkü.

Yaşlılarımızla, büyüklerimizle onları daha iyi, biraz daha iyi tanımak için, söyleşi yapılması çok yararlı yöntemlerden biridir: Onları, doğumlarından sonuna kadar, günümüze kadar yaşamlarını, ve yaptıklarını öğrenmek veya biraz daha iyi tanımak

İçin bu tür söyleşilere ihtiyacımız olduğundan eminim. Kendini anlatan, yazan anlamında, çok az sayıda yurttaşımız var. Hele Türkiye’de. Sıradan kadın ve erkekler yanında, ünlü siyasetçilerimiz, sendikacılarımız, sanatçılarımız, yazarımız, şairimiz de anılarını yazmayanlardandır. Kimi yazar ve şairimizin bazı yapıtlarında kendilerine, geçmişlerine, yaşadıklarına, yaptıklarına ilişkin birkaç noktaya değindikleri oluyor. Ama bu genel olarak yetersiz kalıyor. Ayrıca hiç bir sanatçı ve yaratıcı neden ve nasıl yarattığını, niçin yarattığını, siyasetçi veya sendikacı neyi, niçin, ne zaman, nasıl, kimlerle ve nerede yaptığını yazmıyor. Bu konudaki istisnalar kuralı bozamıyorlar.

İşte bu nedenlerle de onları konuşurmak gerekli oluyor. İşte söyleşi zamanlarında ve sadece o zaman, onlarla yapılan söyleşiler sayesinde onlar ve yaptıkları veya yapacakları hakkında yeni ve hatta yepyeni birçok şeyi öğrenmek mümkün oluyor. Veya olabiliyor.

Böylece toplumsal tarihimiz için önemi yadsınamaz bir hazine, ses kayıtlarından, söyleşi yaptıklarımızın çektiğimiz filmlerinden, fotoğraf, mektub, diploma ve kimlik kartı ve benzeri belgelerden, yazdıklarımızdan, yayınladıklarımızdan oluşan toplumsal bir hazine, yaratmamız da mümkün olacaktır. Çünkü tarihi yaratanlardan isimleri bile anılmayanlar anlattıklarıyla tarihe nasıl katkı yaptıklarını da ortaya koymuş oluyorlar/olacaklar. Evet herkes resmî tarih(ler)in devlet-ulus(lar) tarafından nasıl “yaratıldığını”, bilmeyebilir, bilmez de, bu durumda toplumsal tarihe fiilen katkı da bulunarak onun oluşmasını bizzat uygulamaya koymak bizim görevimiz olabilir.

Örneğin hala ve teyzelerimiz, dedelerimiz ve nenelerimiz, amca ve dayılarımız yaşadıklarını bilinen tarihi olaylarla birlikte anlatsalar bilinmedik kimbilir neler ortaya çıkabilir. Tarihi olayları böylece

birinci derecede, birinci ağızlardan dinlemek/izlemek öğretici olur. Bir örnek olarak onlara askeri darbelerin yapıldığı günlerde, gecelerde ve zamanlarda yaşadıklarını anlatmak kazanç değil midir ? Darbenin ilk saatlerinde neler duyumsadılar ? Nasıl davrandılar ? İlk neler yaptılar ?

Örneğin ressamalar, yazarlar, müzisyenler, yazarlar, ozanlar ve şairler ile yapacağımız söyleşiler onların sanatlarını, onların ağızlarından, kenarından köşesinden bile olsa aralamak ve ilgilenenlere bir parça bile olsa anlatmak, açıklamak olanağını verebilir: Nasıl yaratıyorlar? Neden yazıyorlar? Ne tür yöntemler kullanıyorlar ? Neden bu yolları kullanıyorlar ? Ve bir dizi soru daha ... Bunların ve benzeri birçok sorunun yanıtını aramak başlıbaşına bir serüven. Şairle şiiri, yazarla boş kağıt önündeki ilk çeyrek saati, daktilosu ve şimdilerde artık bilgiSARAYI, ressamla tabloları, müzisyenle sözleri ve çalgıları arasındaki ilişkiler, “doğum sancıları ” ve daha binbir macera olabilir anlatılacaklarda.

Söyleşiler toplamı içinde kimi bakımdan birçoğunda veya birkaçında kesişen ortak şeyler de bulabiliriz : Bu tür söyleşilerde, çocukluğun ve çocukken yaşanılanların öneminin sanatçılığa giden yollarda epey belirleyici olduğu ortaya çıkabiliyor örneğin. Belki de epeyden biraz daha fazla belirleyiciliği ...

Öte yandan söyleştiklerimiz, anlattıklarıyla toplumsal tarihe katkı yapıyorlar: Öyküleri, yaşadıkları ve/veya yaşayamadıkları ile.

Anlattıklarıyla bilgi hazinemizi genişletebilirler: Yakın hatta çok yakın siyasi tarihimizin kimi “anahtarlarını ” bize sunabilirler. Bu “anahtarlarla ” kapıları açmak ise artık bize kalıyor. Haydi hep beraber nice yolculuklara, söyleşiler eşliğinde.

Söyleşilerimizi yaparken belli bir metod/yöntem kullanmalıyız. Söyleşi yaptıklarımızın anlatmak isteyecekleri her şeye her konuya

değirmelerini sağlamalıyız. Bu makaleyi okuyucuların umarım kendi çevrelerinde bu veya benzer yöntemi uygulayarak konuşurmak isteyecekleri insanları en iyi koşullarda konuşturmalarını sağlayacak umuduyla söyleşi yönteminde dikkat edilmesinin yararlı olacağını umduğum birkaç “anahtar ” burada paylaşım.

Öncelike söyleşiye başlamadan önce söyleşi yapılacak kişinin hayatını ve varsa yapıtlarını iyi tanımak lazım. Öyle “kafadan ” ve artık klasikleşmiş, hatta gına gelmiş sorularla kalkıp söyleşi yapmak için yola çıkmamak gerektiğine inanıyorum. Yani söyleşiden önce dersimize iyi çalışmalıyız :

Örneğin söyleşi yapılacak kişi yazarsa yapıtlarını, ressamısa eserlerini, müzisyense müziğini, türkülerinin sözlerini, tiyatro sanatçısıysa oyunlarını bilmeliyiz.

Yakınlarımızın özgeçmişini iyi bilerek, kimi kez onlara tarihler konusunda yardımcı olarak, olayları anlattırmalıyız.

Tartışmak ta dahil hazırlıklı olmak lazım söyleşiye. Bu bir futbol veya boks maçı değildir ama bir söyleşi, yaşanmışlıklardan hareketle deneyimlerin paylaşılması özelliğini taşımalı, kimi konularda açıklayıcı, okuyacak olanın hayatında ve kültürel eylemlerinde işine yarayıcı unsurlar sunucu bir armağan olmalıdır. Bunun için de gerekirse söyleşi yapılanla tartışmaktan kaçınılmamalıdır. Dostunuz, yakınınız bile olsa. Tabii nazikçe.

Söyleşilerde bir başka altın kural “susmayı bilmek ”tir.

Söyleşilerdeki en önemli altın kural da kanımca budur. Söyleşi yapılanla aşık atmak için söyleşi yapılmaz. Söyleşinin amacı onu konuşturmaktır. İki kulağımızın bir ağzımızın olması bu işte çok işimize yarar/yarıyor. Kulaklarımızı dört açmak diye yeni bir kural

getirmek, yeni bir deyiş önermek bile olası. Gözlerimizi kapatmadan elbette.

Söyleşi yapanların kiminin vazgeçemediği, hele televizyonlardakilerin maalesef gelenekselleştirdiği gibi sürekli olarak, “Bakın ben ne kadar çok biliyorum ” havası verilmesinden özenle kaçınılmalıdır.

İki de bir söyleşi yapılanın sözü kesilmemeli, kusuru olursa/varsın kusuru yüzüne vurulmamalıdır. Söyleşiye bağcıyı dövmeye değil üzümünün tadına bakmaya gidildiği unutulmamalıdır. Bu deyiş burada elbette fırsatçı anlamda kullanılmıyor, rasyonel/akılcı anlamda kullanılıyor. Bunun tersi hem ayıptır, hem de işin amacına ters düşer. Zaten bizde iyi bir kural biçimine dönüştürülmüş hoş bir deyiş vardır: Konuşanın sözü kesilmez denir. İşte unutulmakta olan bu kuralı anımsamak ve bizzat uygulamak gerekiyor. Kanımca o zaman okuyacak olanın, izleyecek olanın işine yarayacak, yol gösterici ve kalıcı bir söyleşi gerçekleştirmek olanağı bulabileceğiz.

Bu amaçla herkese iyi söyleşiler diliyorum.

Hele uzun kış gecelerinde, hele kıyamet günlerinde...

Televizyonlarımızı lütfen kapayalım, nene, dede, anne, baba, hala, amca, teyze, dayı, abla ve yaşlılarımızı, “ihtiyarları ”, “morukları ” konuşuralım, dinleyelim, seslerini kaydedelim, olanak yaratıp filmlerini çekelim önerisini de yapmama lütfen izin veriniz. Kolay gelsin. Başarılar. H herkese.

Dejavu ya da İkinci dalga

Saba Öymen | Sydney, 4 Ağustos 2020

Yürürken o sokaktan bu sokağa saparak yakın çevreden biraz uzaklaşmıştım. Yaşlıca bir karı koca katlanabilir sandalyelerini evin ön bahçesine çıkartmışlar, oturmuş sokağı seyrediyorlar. Mart'taki eve kapanma sırasında onları yine böyle gördüğümü anımsar gibi oluyorum. "Dejavu" diyorum kendi kendime, "Bu ânı daha önce yaşamıştım sanki." Evet evet, işte o aynı ev. Aynı yaşlıca çift. Sokakta onları bekleyen fazla bir eğlence yok, yine de ön bahçeyi yeğlemişler. Arada bir geçen bir iki kişi, birkaç araba... (Burada ön bahçede oturan kimse göremezsiniz pek. Çocukluğumun Türkiye'sinin balkonlarının yerine geçen yer arka bahçedir bu ülkede.)

El sallayıp, günaydın, diyorum, yoluma devam ediyorum.

Ertesi gün köpeğimizle birlikte parkayım. Ne çok kişi var, - neredeyse- kalabalık... Yine "bu ânı daha önce yaşamıştım" duygusu sarıyor beni.

Birkaç çocuk top peşinde. İki genç kadın -çocukların anneleri olmalı- birbirlerine çok yaklaşımadan sohbet ediyorlar, bir yandan çocukları izliyorlar. Bir baba bisiklete binen kızının ardında. Orta yaşlı bir çift tahta banka oturmuş, bakınıyor. Uzakta bir adam ve kurt köpeği. Genç bir kız kanatlanmış bir saksıyağının peşinden koşmak isteyen Border Collie'sini durdurmaya çalışıyor.

Her zaman gördüğüm tai chi yapan adam yine orada.

*

Mahallemizdeki park en çok evlerden çıkılmaması öğütlendiğinde doluyor. Başka yere gidilmesi akıllıca olmadığında. Planlanmamış açık hava, planlanmış açık hava etkinliklerinin yerini alıyorsa, nedeni bu salgın... Çarşının, kafenin, lokantanın, pub'ın, kuaförün önüne park geçiyorsa, nedeni koronavirüs...

Doğayla buluşmak için virüse gereksinim var sanki.

Niye böyle, bazen merak ediyorum.

Doğadan uzaklaştığımızdan, doğayla baş başa zaman geçiremediğimizden yakınırken kafelerde oturmayı ya da mağazalara girip çıkmayı parkta yapılan bir yürüyüşe neden yeğliyoruz?

Doğaya dönmemiz gerektiğinden söz etsek de, yalnız ve yabanıl doğa yerine kalabalık ve uygar kenti seçiyoruz çoğu zaman. Ormanları, tepeleri, vadileri değil, kentteki botanik bahçesini, işlek caddenin hemen yanındaki gül bahçesini seçiyoruz.

Yabanıl doğa ürkütüyor olmalı bizi. Güçsüzlüğümüzü, çaresizliğimizi mi anımsatıyor? Kendimizi kucağına atmak istediğimiz doğa, evcilleştirilmiş doğa aslında.

Gazetede bir yazı “Kentin Ölümü” diye karamsar bir başlık atmış. Salgının büyük kentleri kötü vurduğunu, pek çok kişinin evden çalışmaya geçmesiyle, kent merkezlerinde ve iş semtlerinde yaşamın son bulmaya doğru ilerlediğini söylüyor.

Bence virüs kimi alışkanlıklarımızı değiştirirse de kimileri aynen kalıyor; yok oldu gibi görünenler de ortam eski haline döner dönmez yine kendini gösterecek. Yitip giden bazılarından boş kalan yerlerde ise yenileri filizlenecek. Freud ne diyor? Benlik (ego) alışkanlıklara (rutine) hayranmış. Evet, kendini gönendirmek istemiş benlik, ama bunu haz peşinde koşarak değil, “mutsuzluğu azaltarak” yapmayı severmiş. Fazla heyecan, fazla mutluluk, dengeyi bozacak sürprizler yerine mutsuzluğun az olduğu sessiz bir yaşam.

Geçenlerde okuduğum kitabın yazarı, “Benlik, boynuna astığı “rahatsız etmeyin” yazılı bir tabelayla dolaşiyor gibidir.” diyordu. (Breakfast with Socrates, Robert Rowland Smith)

Bu salgın bir gün bitecek, kentler eskisi gibi kıpır kıpır olacak.

*

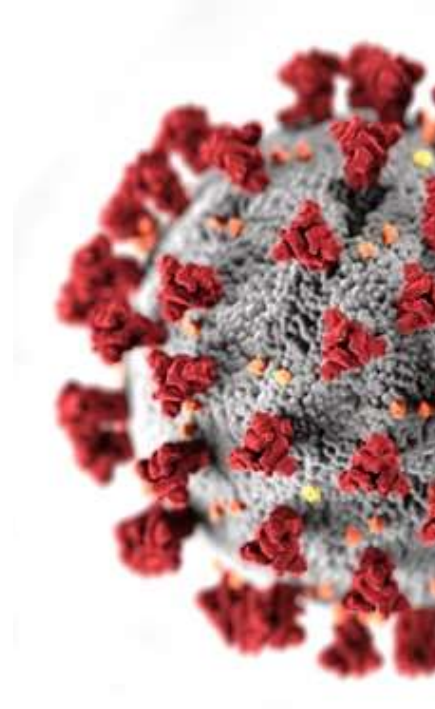
Son günlerde hissettiğim “âni daha önce yaşadım”lara döneyim.... Aslında bu kez evlere kapanan Sydney değil Melbourne. Sydney uzaktan izliyor, kaygılanıyor, korkuyor; her gün hem Victoria’daki hem New South Wales’deki son koronavirüs rakamlarını endişeyle bekliyor.

Geçenlerde köşedeki kafeden kahve alıyorduk. Barista Lucky, gelen gidenin azlığından yakındı, işlerin, tam biraz açılmışken Victoria’daki rakamların artışıyla yeniden durakladığını söyledi. Oysa henüz Victoria’da olağan üstü hal önlemleri bile açıklanmamıştı. Avustralya’nın altı eyaleti birbirinin başına gelen

her Şeyi kendi yaŐamıŐ gibi hisseden altız kardeŐ gibiler. Bütün kardeŐler gibi kavga da eden.

Kahvemizi beklerken, tezgâhın üstünde her zamanki yerinde duran el dezenfektanı gözüme çarptı, eskisinin yerinde daha büyük bir Şişe vardı.

Luckye'ye hoŐça kal deyip çıkarken bir buçuk metre arkamda sırasını bekleyen kişiye gülümsedim. Bu kez "bu ânı daha önce yaŐadıĐımı" iyi biliyordum. Aynı sahne aylardır kim bilir kaç kez yinelenmiŐti.

“Yeni” hükümet

M. Şehmus Güzel | PARIS, 23 Ağustos 2020

Fransa Cumhuriyeti cumhurbaşkanı Emmanuel Macron, kendisinin ve partisinin belediye seçimlerindeki görülmemiş hezimetini unutturmak umuduyla, önümüzdeki zaman dilimi içinde, çevreci, yeşilimsi yeni politikalar uygulamaya koyuyormuş gibi yapabilir. Seçmen kitlesinin yeşil parti adaylarını tercih etmesi nedeniyle. (Önceki yazılarımda vurguladığım gibi.) Bu amaçla önce “yeni bir yola giriyorum” diyerek, başbakanını ve hükümetini kurban etti, ilk günden beri başbakanlığını üstlenen Edouard Philippe’den “dostça” ayrıldı.

Ve Fransa’daki en son süper komik hükümet değişikliğine imza attı. 3 Temmuz 2020’de, adı sanı bilinmeyen, altı bin nüfuslu bir kasabanın belediye başkanı ve yüksek bürokrat, ama dikkatinizi rica ediyorum en yüksek maaşlı yüksek bürokrat bir kişiyi, Jean Castex’i başbakanlığa atadı. Milletvekilliğine yıllar önce bir kez aday olmuş ama seçilemeyince bir daha bu arenaya girmemiş Jean Castex’i.

Macron kendisine itaatte kusursuz isimlerle “yeni” hükümeti(ni) ona kurdu:

Siyasi dünyada ağırlığı olmayan, seçmen kitlesi tarafından tanınmayan birini başbakanlığa getirerek, Macron bütün ipleri elinde toplamak niyetini gözler önüne serdi.

Böylece fiilen başbakanlık makamını da ortadan kaldırdı.

Rahmetli Turgut Özal da bir zamanlar böyle bir şey yapmıştı: Başbakanlığı “Yalova Kaymakamlığı” ile karıştırarak ... Son yıllarda ise iyi tanıdığımız bir devlette bir cumhurbaşkanı önce Özal gibi yapmış sonra anayasayı değiştirerek başkanlık rejimini kurmuştu. Biliyorsunuz. Birkaç kez yazmak olanağı buldum, Türkiye Cumhuriyeti, eleştirilse bile, Avrupalı siyasetcilere ilham kaynağı. Rejim ve yöneticilerin uygulamaları etkiliyor. Hele Macron gibi göreceli anlamda “acemi” siyasetçileri: “Orda yürüdüyseniz bizde de yürür” yaklaşımıyla. Burada bir kez aha siyasetçilerin kopya çekmekten kaçınmadıklarını saptıyoruz. Macron’da da kimi otoriter eğilimler belli oldu ayrıca.

Evet Fransa’da yeni atamayla yarı başkanlık rejiminden fiilen başkanlık rejimine geçmek isteği dile getirildi ve bunun için taşlar yerinden oynatıldı.

Ama bu işler belli olmaz, kendini “sosyal golist” (“gaulliste social”) olarak tanımlayan ve sorunların çözümünde “sosyal diyalog” (“dialogue social”) yanlısı olduğunu belirten Castex başbakanlığa ısınınca, kanatlanır, yeni hedeflere doğru yol alır, “kendi politikasını” yürütür mü? Hangi politikası?

Öteden beri klasik sağ partilerin, en son UMP’nin ve peşinden yerini alan LR’in, üyesi, bu partinin iki önemli lideri Xavier Bertrand ve Nicolas Sarkozy’nin yandaşı, yeni başbakan göreve atanınca son partisinden istifa ederek cumhurbaşkanının partisine, LREM’e,

üye oldu. Niyetini “partinin liderliğini üstlenmek” olarak açıkladı. Ama dikkat! Macron kendisini sollamaya çalışmanı asla afetmiyor. Bir önceki başbakanın görevden alınmasında kamuoyu yoklamalarında Macron’u sollamasının da rolü var. Şimdilik böyle bir sorun yok çünkü cumhurbaşkanı da başbakanı da kamuoyu yoklamalarında %30 civarında seçmenden olumlu not alıyor.

Bakalım yeni başbakan neler yapacak?

Bu göreve getirilmeden önce cumhurbaşkanı tarafından “Evde Kal!” programından çıkışı yönetmekle görevlendirilen, bu nedenle “Monsieur Déconfinement” (“Bay Evde-Kalma” diyelim) lakabı takılan ve “başarılı olduğu” iddia edilen Castex, öteden beri devlet makinasında önemli makamlarda, özellikle bakanlıklararası örgütlenmelerde, değişik ve türlü görevler üstlendi, bir tür “joker” rolü oynadı ve bilhassa verilen emirleri aynen uygulamasıyla hep “iyi not” aldı: Ama bu kez başbakanığa getirildi ve böylece başına “Devlet Kuşu” kondu. Fransa’da bugünkü dramatik koşullarda buna “Korona Kuşu” demek herhalde yanlış olmaz. Korona belası olmasaydı belki Cumhurbaşkanı ile bu kadar yakın ilişkisi olmayacak ve o zaman belki Cumhurbaşkanı bu “çok uysal” devlet adamından yoksun kalacaktı.

Yeni Başbakan boyu bosuyla, el kol hareketleri ve şivesini özenerek üstüne basa basa kullanmasıyla Charles de Gaulle ile Georges Pompidou’yu anımsatıyor. Daha eskilerden Vincent Auriol ve Jacques Duclos’yu da. İri yarı, konuşurken ellerini ve kollarını sürekli kullanan, Gascon (Gaskon okunur) kökenli, eşi Katalan, katalanca bilen, geçen yıllarda Katalanların İspanya’daki eylemlerine ve referanduma gitmelerine karşı İspanya Krallığı hükümetince şiddet kullanılmasını eleştiren yeni başbakan bakarsınız zaman içinde başbakanlığını bütün yetkileriyle icraya kalkar. Cumhurbaşkanı’na bile karşı gelir. Malum iktidarla birlikte

daha çok ve daha geniş iktidar iştahı beter azabiliyor: İktidarla birlikte yeni Başbakan'da belki yeni istekler doğar ve kimbilir belki cumhurbaşkanlığına aday bile olabilir. Macron'a bile karşı. Kimbilir. 2022 seçimlerinin sonuçlarına iki yıldan az bir zaman kaldı. Bugün klasik sağın, veya "toplumsal/sosyal golistlerin" adayı yok ve bu kulvar şimdilik boş. Bu boşluğu Bay Castex dolduralabilir mi? Göreceğiz.

Ne olursa olsun bugünkü hükümet onun değil Macron'un. İşte ispatı:

Dışişleri, Savunma, Maliye ve Ekonomi, Eğitim, Sağlık gibi en önemli bakanlar yerlerinde kaldılar, çünkü herbiri Macron'un denenmiş birinci derecedeki "adamları". Herbirinin epey yüklü siyasi deneyimi var. Kimi daha önce Sosyalist Parti'de veya LR'de milletvekili ve bakanlık üstlenmiş ...

43 Bakanın, bakan yardımcısının ve diğer hükümet üyelerinin sadece ondört veya onbeşi "yeni". Başbakan da dahil.

Önceki hükümetin birçok bakanı başka bakanlıklara kaydırıldı, makamlar değişti ama isimler kaldı. Bugün en önemli bakanlıklar "sıkı Macroncu" bilinenlerin elinde. Evet ilk kez bakanlık veya bakan yardımcılığı görevine getirilenler, başbakanla birlikte 43 kişilik hükümette sadece üçte bir kadar. Neresi "yeni"? Üçte biri.

Bunlar yetmiyormuş gibi igfal suçuyla hakkında açılan dava süren bir başkası da terfi ettirilerek Bütçe Bakanlığı'ndan İçişleri Bakanlığı'na getirildi: Gérald Dermanin. Her konuda kendisine bağlı olması umuduyla atanan Dermanin'in bu makama getirilmesi son derece şaşırtıcı ve çok ciddi bir siyasi hata. Macron bu hatayı büyük ihtimalle tahmin ettiğinden daha pahalıya ödeyecek.

Yeni bakanlardan biri de epey ilginç: Çok sayıda kazandığı davalar sonucu ünlü, yargıçlarla kavgalı, ağız bozuk ve tam anlamıyla maço (bunu italyan kökenli olmasıyla açıklamak isteyenler var. Yağma yok! Maçoluk İtalyanların tekelinde değil!) bir avukat ve aynı zamanda arada bir tiyatro ve sinema aktörü (evet evet bir-iki “adli piyeste” başrolü oynadı, birkaç filmde de rol aldı: örneğin Claude Lelouch’ün Chacun Sa Vie filminde) Adalet Bakanlığı’na atandı: Eric Dupond-Moretti.

Bu son ikisinin atanmaları kadınlar, kadın dernekleri ve erkekler tarafından gösterilerle protesto ediliyor. Gösteriler ve bakanların her ziyaretine küfürlerle müdahale sürüyor. İşte bir örnek: 26 Temmuz 2020’de İçişleri Bakanı’nın Fransa’nın batısındaki küçük bir kasabadaki nutku “sale violeur” (“Pis igfalci”) sözleriyle kesilmek istendi. Bir gösterici de elinde “Shame” yazılı pankartla protestoya katıldı. (Videosu Huffintonpost’tan veya başka bir kaynaktan izlenebilir). Polis onbir kişiyi gözaltına aldı. Polis kaynakları gözaltına alınanların “feminist hareketle ilgili olmadıklarını, Sarı Yelekliler Hareketine ve aşırı sola” bağlı militanlar olduğunu ileri sürdü. Oysa biri diğerine aykırı olmayabilir. Nitekim videoyu dikkatlice izleyince bayan militanlar da görülüyor, kadın sesleri de duyuluyor. İyi görenler ve iyi duyanlarca elbette.

Başka hiçbir ülkede igfalle suçlanan birinin İçişleri Bakanlığı’na terfi ettirilerek atandığı görülmedi. Bu konuda benim bildiğim bir örnek yok. İgfal suçuyla hakkında dava açılmış birinin herhangi bir bakanlığa atanması da görülmemiş duyulmamış bir olay. Böyle bir şeyin kadın ve erkek eşitliğinin “kayıtsız şartsız savunucusu” rolünü oynayan ve 14 Temmuzdaki tv söyleşisinde bunu bir kez daha yineleyen Macron’un Cumhuriyeti’nde olması beter şaşırtıcı.

Bu iki atanma gündemden düşmüyor. Macron'un da amacı bu: Kamuoyu bu tür şeylerle ve her gün meşgul edilmeli, mümkünse "eğlendirilmeli".

O 2022 cumhurbaşkanlığı seçimini hazırlıyor ve sanıyorki yine ikinci tura kalacak ve ikinci turda aşırı sağcı ırkçı parti adayıyla karşılaşacak. Ve elbette kazanacak. Bu nedenle yine yurttaşları iki zıt kampa bölmek için gündeme şiddet ve benzeri meseleleri sokmak niyetinde.

Nitekim yeni Başbakan ve yeni İçişleri Bakanı "séparatisme" ("ayrılmacılık"/"ayrılıkçılık) ve "islam radical" ("radikal islam") konularında yeni yasa tasarıları hazırladığını açıkladılar. Her ikisi de bilerek veya bilmeyerek yanlış sözcük kullanıyor: Doğrusu "islamisme radical"dır ("Radikal islamcılık").

Bunun çevirisi şudur: Fransa devleti kendisi için özel ve yeni iç düşmanlar hazırlıyor. Başbakanın bu üç kelimeyi telafuz tarzıyla sanki tehlike kapıda paranoyasına girmemek elde değil: Gascon şivesiyle "separatizm" ve "izlam radikal" kelimelerini bir de onun telafuzuyla duymalısınız. Titrememek elde değil.

Oysa elimizi vicdanımıza koyup konuşalım: Fransa'da ayrılma yanlısı olarak suçlanan bağımsızlıkçı Basklar bu işi "şimdilik askıya alalı" birkaç yıl oluyor. Korsikalı bağımsızlık yanlısı parti ise daha geniş özerklik yanlısı partiyle işbirliği yaparak girdikleri seçimleri kazandılar ve Korsika Bölgesi Meclisi'nde çoğunluğu elde ettiler: Böylece Bölge Meclisi başkanlığını aldılar ve Bölge Hükümetini bizzat kurdular. Koalisyon hakiki bir uzlaşmayla sürüyor ... Kalkıp neden ayrılmak istesinler. Nitekim birkaç yıl önce bağımsızlıkçıların liderlerinden ve Aralık 2015'ten bu yana Korsika Meclisi Başkanı Jean-Guy Talamoni "Bağımsızlık isteğinin günümüzde konuşulmasının haklı nedeni şimdilik görülüyor" dedi.

Kim kalıyor geriye: Kimse. Eee o zaman bu “separatizm” damgası kimlere vurulacak? Bilmiyoruz ...

Pardon yine de bir tahmin yürütülebilir: Brezilya ile 730 kilometrelik upuzun bir sınırı olan Fransa Cumhuriyeti (evet evet şaka değil) oradaki “toprağında”, korona belasının Brezilya’dan gelenlerce azdığının iddia edildiği, Güyan’da, veya Okyanuslara dağılmış küçük büyük “deniz ötesi ilerde” veya “deniz ötesi topraklarda” birşeylerin kıpırdayabileceği hesabıyla önceden tedbir mi almak istiyor? “Yeni sömürgecilik” yeni sömürgecilik savaşları mı getirecek? Bilinmez. Ama yeni Başbakan’ın birkaç gün önceki ilk ziyaretinde Güyan’ı “ADA” olarak nitelemesinin kulaklardan kaçmadığı biliniyor. Bu konuda Macron’la tam uyuştular. Çünkü 2017’de aynı mekanı ziyaret eden, o sırada cumhurbaşkanlığına aday, Macron da aynı hatayı yapmış “Güyan adası” demişti.

Bunlar küçük hikayeler. Büyük hikaye ise yazılıyor:

Korona belası vesilesiyle Cumhurbaşkanı, eski ve yeni başbakanı “Milli birlik” nutuklarıyla ve şimdi bir de “iç düşman” korkusunu yaymak arzusu ve benzeri temalarıyla aşırı sağa bakan kimi seçmeni kendi yanlarına çekeceklerinin rüyasını görüyorlar. Nicolas Sarkozy ve benzerlerince atılan bu tür nutuk ve alınan “önlemlerin” şiddetli biçimi yürümedi Macron türü soft biçimi yürür mü?

Son aylarda cumhurbaşkanının partisindeki parçalanma, un ufak olması, bu partiden istifa edenlerin yeni meclis grupları kurması sonucunda parti tek başına meclis çoğunluğunu da yitirdi. Göreceli çoğunluk partisi ama Millet Meclisi’nde tek başına çoğunlukta değil artık. Senato’da hiç değil.

Cumhurbaşkanının kendisi de yalpalıyor. Son günlerde buradaki ve dışarıdaki, Örneğin Beyrut'taki, nutukları ciddi devlet adamı nutuklarından çok müsamere havasındaki nutuklara yakışıyor. Yazık!

İşte bu nedenlerle şu soruyu sormanın tam zamanıdır:

Siyasi açıdan ne olacak bu Fransa'nın hali?

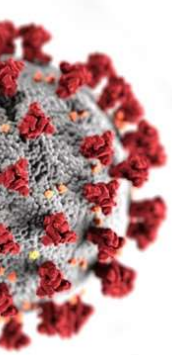
Nihayet korona ile mücadelede acemilikleriyle ve yalanlarıyla gözden düşen yöneticiler Fransa'nın uluslararası düzeydeki kredisini de aşağıya çektiler.

Birkaç aydan beri yaşananlardan sonra bugün, Fransa'nın, ABD, Çin HC, Rusya Federasyonu, Almanya Federal Cumhuriyeti, Birleşik Krallık ve hatta Hollanda Krallığı gibi güçlü devletlerle kıyaslanamamak derecede fakir olduğu ortaya çıktı.

Fakir ve kendini beğenmiş. Kural koyan ama kurallara önce kendisi uymayan.

Avrupa Birliği kılıfı da artık etkili olamıyor.

Fransa'yı hakikaten zorlu günler bekliyor. Koronayla veya koronasız.

Koronalı Günlerimizde Tasarruf

M. Şehmus Güzel | PARİS, 6 Eylül 2020

“Burada da korona günleri doludizgin, herkes çıldırmıŐ.” Evet aynen yle. Hasta olmak korkusundan değil, hayattan, kalan zamandan ne kadar mutluluk tadabilirim derdiyle. Zamanla, sanki Azrail’le yarıŐılıyor.

Evet Fransa’da virüs yine yaygın, yoğun, etkileyici bir biçimde dolaŐıyor. Doğrusu dolaŐtırılıyor olmalı. Bilhassa “yaŐamdan, dinlenceden, aŐktan, meŐkten, sevmekten ve sevilmekten ne kadar alabilirsem o kadarı kâr” yaklaŐımındaki gençler tarafından. Gençler geleceklerinden kuŐkulu.

Resmi ağızlara göre, “Gençler”in yeni tanımı 15 ile 20 ve 40 ile 45 yaşları arasındakiler. Korona belasının bu kesimleri yoğun bir biçimde etkilediği resmen ispatlandı : Rakamlar yeni hastalar arasında bu kümelerden erkek ve kadınların sayısının daha fazla olduğunu gösteriyor. Ne iyi ki bu kesimler virüse karşı daha iyi bir savunma mekanizmasına sahip olduklarından ağır hasta ve/veya l sayısı düşük. Teselli mi ? Değil elbette, bu bir saptama.

Korona ile mücadele sürüyor.

Son gelişmelerle birlikte Şubat'tan bu yana yapılan gözlemler ve saptamalar da doğrulanıyor :

Fransa'da bu belanın en baştaki kurbanlarını oluşturan yaşlılara gereken özen gösterilmediği bir de bu yönüyle ortaya çıkıyor. 2020'nin ilk yarısında koronadan ölenler arasında yaşlıların çoğunluğunun bir yerde ihmalden de kaynaklandığı açık ve kesin bir şekilde anlaşıldı :

Acil Servislere gidenler/götürülenler arasında yapılan öncelik seçiminde/sıralamasında yaşlıların "daha sonraya" bırakılarak, koridorda, kenarda bekletilmesi sonucu hayatlarını kaybettikleri artık saklanamayacak ve ciddi bir boyut kazandı. Birçok "Yaşlılar Bakım Evi" sakinlerinin gereken tıbbî özenden yararlanamadıkları da artık ispatlandı. Ölenlerin kiminin akraba, çocuk, torun ve yakınları devlet ve yetkililer hakkında "ihmal nedeniyle ölüme neden olduklarından" dava açtılar.

Aylar geçti korona belası sürüyor. Bu belanın sırrı tamamen çözülemedi ama tek tük te olsa kimi özellikleri artık biliniyor.

Yukarıda vurguladığım gibi, gençlerin hastalığa karşı biraz daha dayanıklı olduğu anlaşıldı.

Bir kez bu belaya yakalananın bağışıklık kazanmadığı, yeniden bulaşıcı hastalığa yakalanabileceği de artık biliniyor... Bu mesele de tartışılıyor.

Bunca dertten, ölümden sonra hastanelere biraz daha araç-gereç, malzeme ve personel sunuldu. Böylece Fransa'da hastanelerin araç-gereç ve personel ihtiyacı dengelendi. Bunun da sonucunda yaşlılara artık biraz daha özen gösteriliyor.

Ama korona saldırısını sürdürüyor. Fransa toplumsal, kültürel, ekonomik hayatı birinci viteste. Yurттаşlar daha az tüketiyor. Daha az yolculuk yapıyor. Daha az lokantaya gidiyor. Cafeler daha az ilgi çekiyor. Teraslar öksüz. Sinemalar açıldı ama müşteri yok. Tiyatrolar ağlıyor. Konserler iptal. Festivaller/Şenlikler yapılamıyor. Birçok şey iptal edildi. Böylesi bir yaz “modern zamanlarda” daha önce hiç görölmemişti.

Tebbessüm yerine hayal kırıklığı ve hüzün.

Bu olaylar, sorunlar, ızdıraplar yanında beklenmeyen, daha önce akla pek gelmeyen bir sonuç da kendini gösterdi:

Fransa’da yaşayanlar, kadın, erkek, genç, yaşlı ve çocuklar zorunlu olarak, istemeden TASARRUF YAPTILAR : Mayıs ortasındaki resmi rakamlara göre, üç ay kadarlık bir zaman diliminde 62 ile 70 milyar öro arasında bir miktarda. Bu tutar son aylarda biraz daha arttı, temmuz sonunda toplam 85,6 milyar öroya ulaştı. Sadece temmuz ayında istemeden yapılan tasarruf 16 milyar öro. Tahminlere göre yıl sonunda 100 milyarı geçmiş olacak.

Bu kadar parayı nereye, nasıl, ne zaman yatırmalı ? Mikro ve makro ekonomik açılardan yanıtlanması zor bir soru.

3 Eylülde Başbakan’ın “ekonomiyi canlandırmak” için çok özel programıyla özellikle çok büyük şirketlere yapacağı “pompalama” bağlamındaki 100 milyar öronun bununla bir ilintisi yok. Bu konu da önemli, buna ve Macron’un şapkasından çıkardığı “Planlama Teşkilatı” meselesine daha sonra değineceğim. Plan olmadan Planlama Teşkilatı nasıl olurmuş, onu da göreceğiz. 1930’ların ve 1960’ların “Beş Yıllık Planları” bunu duyunca Karacaahmet Mezarlığı’na nur yağdı. DPT (Devlet Planlama Teşkilatı) Ankara’da Meşrutiyet Caddesi’ndeki binasını geri almak için Çankaya’dan aşağıya doğru kızakla kaymaya hazırlanıyormuş. Hele bir kış gelsin

göreceğiz. Nasıl mı ? Nasılı da olur mu ? Fransa Cumhurbaşkanı bir nutuk atınca hepsini öğreneceğiz. Pek yakında.

Bunlar siyasi demagogiler, hele Planlama Teşkilatı'nın başına, Macron'un cumhurbaşkanlığına aday olmasını ilan etmeden önce bile en birinci destekçisi François Bayrou'nun atanması başlı başına bir hadisedir. Macron'un ilk hükümetinde Adalet Bakanlığı'na getirilen ama adı "basit bir yolsuzluğa" karıştığı için istifa ettirilen Bayrou UDI-MODEM nam partinin (adını pek sık değiştiren bir partidir, bu yazı yayınlanana kadar yeni bir isim almış bile olabilir onun için hıristiyan-demokrat parti diye aklımızda tutalım) Bir Numarası'dır, ve bu parti bugün Macron partisinin Meclis'teki desteğidir/bastonudur : Meclis'teki 46 milletvekiliyle Macron partisinin beşinci lastiği. Liderine "altından garaj" sunulmasını da bu nedenlerle çok görmeyelim. Fransa'da böyle "hediyeler" adettendir. İnanmayana iki örnek daha verebilirim. Araştırın lütfen eski başbakanlardan Laurent Fabius ve Lionel Jospin bugünlerde nerede görev yapıyorlar ? Birincisi Sosyalist Parti'nin Mitterrand döneminde, taaaa 1984'te, partisini "sosyalizm"den "sosyal liberalizme" çeken başbakanıdır, "Fransa'nın en genç başbakanı". İkincisi ise 2002'deki cumhurbaşkanlığı seçiminde solun bütün parçalarının, herbirinin ayrı ayrı kendi adayıyla birinci tura girmesini ve Fransa tarihinde ilk kez aşırı sağcı ırkçı parti adayının ikinci tura kalmasını acemiliği sonucu sağlayan beçeriksiz politikacıdır. İkisine de birer "altından garaj" şarttı : İyi bir maaşla, özel şoförle, otomobille, vesaire vesaire vesaire ile. Vous êtes en France !

Ama aynı Fransa'da son bir-iki haftada korona hastalarının sayısı durmadan artıyor : Ne yapmalı ?

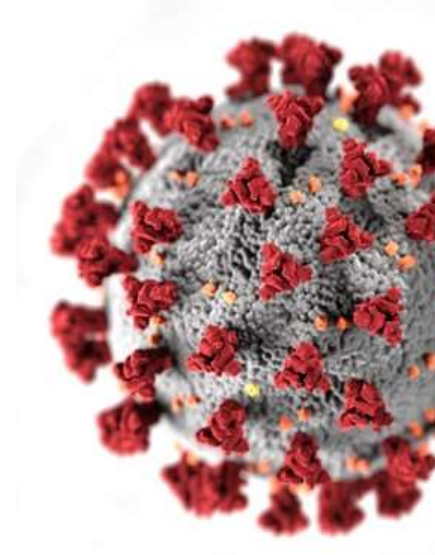
Bela daha çok aile içi geniş toplantılarda, evlilik, yaş yıldönümü vesaire vesilesiyle düzenlenen şenliklerde/düğünlerde, her yerde

yayılıyor. Bunları yasaklamak değil amaç, amaç bunların kurallara göre yapılmasıdır.

Bela özellikle büyük kentlerde endişe verici boyutlarda: Paris ve ikinci büyük kent Marsilya en başta. Son günlerdeki ciddi ve tedirgin edici geliŐmeler üzerine ikincisinde, belki ikisinde de, mahalle mahalle, ile ile “evde kal” uygulamasına geçilebilirlik konuŐuluyor.

Bu bela daha süreceğe benziyor. Bu belayı atlatsak bile maalesef benzeri başka belalar çıkacak: Bu düzen böyle sürer, doğayla ve hayvanlarla alay etmeye devam edersek. Ki maalesef devam edenler hep olacak. Sadece doğayla ve hayvanlarla değil, insanlarla da. YaŐamla da.

Tedbiri elden bırakmamalı. Kurallara uyarak oyunu oynamalı. Falsz. Başkalarını, bilhassa çocuklarımızı ve torunlarımızı düşünerek. Geleceklerini de.

Korona Azdı

M. Şehmus Güzel | PARIS, 14-15 Eylül 2020

Fransa'da son birkaç gün içinde korona belasının azdığı ve dramatik yönü daha açık bir biçimde görülür oldu. Yöneticiler bile baklayı ağızlarından çıkardılar. Medya takımının birkaçı bile kimi Şeyleri artık saklayamıyor, saklamıyor. Doktorlar, bilim kadınları ve adamları "daha ciddi ve sıkı önlemler alınmalı" ağırısı yapıyor. Resmî Bilim Kurulu başkanı bile "Hükümet ciddi ve daha sert tedbirler alabilir" dedi. Bunun zerine cumhurbaşkanından azar yedi, sarı kart gördü. Hatta Bilim Kurulu'nun kaldırılabilirliği bile "medyaya sızdırıldı". Durumun ciddiliği ortada.

Aslına bakarsanız saklanacak bir Şey de kalmadı. İŞte birkaç rnek:

"Zone rouge" ilan edilen illerin sayısı giderek artırıldı ilk başta 21'di, sonra 28, birkaç günden beriye 42. Nüfusun çoğunluğu riski yüksek illerde yaşıyor. Marsilya ve Bordeaux bölgelerinin "evde kal" programına dönmesi gerektiği bile ileri sürülüyor. Yurttaşlar tedirgin.

Marsilya’da Eylül sonunda başlayacak olan Uluslararası Fuar (La Foire internationale de Marseille) iptal edildi. Paris’te EKİMDE yapılacak FİAC (La Foire internationale d’art contemporain) da. Türkçesiyle : DURUM ÇOK CİDDİ. Korku yayılıyor.

Cumhurbaşkanı ve Hükümeti ülke düzeyinde veya yerel olarak evde kal emri vermek veya yapılması gerekenler konusunda daha sert ve daha sınırlayıcı önlemleri bizzat getirmek istemiyorlar. Dahası kimi ciddi olmayan, ikna edici veya inandırıcı bulunmayan nedenler ileri sürerek alev alev yanan korona belası ateşini valilerin, vilayet yönetimlerinin üstüne attılar.

İktidarın siyasi faturası çok yüksek olmaya aday sert veya sıkı kararları almaktan veya yeniden evde kal emrini ülke düzeyinde bizzat vermekten çekindiği açık. Bu durumda “zone rouge” ilan edilen illerde bile yetkileri biraz daha fazla ama yine de sınırlı valiler ve vilayet yönetimleri ne yapabilecekler ? Bu yönde bir karar veya emir verebilecekler mi ?

Bir örnek :

Lobileri çok güçlü cafe, bar, restoran/lokanta/büfe ve otel sahiplerinin vilayetle, valiyle, türlü çeşitli “tarihi, alışılmış ve geleneksel kanallar” aracılığıyla yakınlığı, sıklıkla onların tümünden kapatılmasına izin ve olanak vermiyor. Hele bu tür işyeri sahiplerinin birçoğunun, kentin “ileri gelenleri”nden “eşraftan” olduğu ve milletvekillerini, senatörlerini seferber ederek valileri “kazandıkları” da bilinince. Oysa namuslu yayın organları, tutarlı bilim kadın ve adamları hastalığın yayıldığı “yuvalar” içinde en başta barların, restoranların ve hele tuvaletlerinin bulunduğunu ilk günlerden itibaren söylediler ve yazdılar. Son günlerde daha sık yazıyor ve daha yüksek sesle söyleyebiliyorlar.

Valiler ve vilayetlerdeki sorumlu makamlardakiler söylenenleri duyuyor ve yazılanları okuyorlar mutlaka ama “yukarıdan” gelen emirleri de alıyorlar. “Yukarı” dakiler “ülke ekonomisi felç olmasın” diye evde kala dönüğe yerel boyutta, kentte, kasabada, köyde, mahallede bile karşı. İktidar bu aşamada en belalı kentlere, Marsilya’ya ve Bordeaux’ya, Lyon’a ve Toulouse’a daha çok sayıda polis ve jandarma gönderileceğini vaat ederek bu derde çare mi bulmak istiyor ? Yoksa önümüzdeki günlerde olası gösterileri ve isyanları bastırmak mı? 12 Eylül 2020’de “Sarı Yelekliler”in birçok kentte bu arada Paris’te düzenledikleri gösteri ve yürüyüşlere nasıl saldırıldığını gördük. Polis ve jandarma sayısı çoğaltıldıkça kurallara uymayanlara daha çok ve daha sık ceza kesilmesi planlanıyor. Yeni içişleri bakanı sertlik taraftarı. “Yaptırımlar uygulanacak !”

Bu konularda bu kadar geçiktikten sonra ciddi ve sert önlemler alınsa bile belanın önü kesilebilecek mi ?

14 Eylülde Bordeaux ve Marsilya valilerinin, “alınacak yeni önlemler” üzerine yaptıkları son derece resmi basın toplantılarını canlı yayıncı televizyon kanallarından dikkatle izledim. “İpe un serdiler.” “Dostlar alışverişte görsünler” tavrıyla “yeni ve sıkı tedbirleri”ni sıraladılar : “Dağ fare doğurdu.” Bordaux ve Marsilya’dan yükselen pluf sesi ayyuka çıktı. Gözlerim yaşardı. İyi ki vali olmamışım dedim, oysa Mülkiye’ye girmemin amacı önce kaymakam sonra vali olmaktı. Ne olursam olayım, 1964 Türkiye’sinde ne birinin ne öbürünün, iktidar önünde, yanında veya karşısında, neresinde olursa olsun, maalesef hiçbir kıymeti harbiyesi buunmadığını birinci sınıfta anladım ve yönümü değiştirdim, öğretim üyesi olacaktım. İyi seçim. Bordeaux valisine hele daha çok üzüldüm, bayan vali gözlerini bir tek kez bile gazetecilere/kameraya çeviremedi, yazılı metni dikkatlice okudu.

Kendisi bile inanmıyordu “tedbirlerin” ciddiliğine, uygulanacağına, etkili olabileceğine.

“Uygulamaya hemen konulacağı” iddia ve ilan edilen tedbirler kamuoyuyla, yurttaşlarla alay etmekten başka bir şey değil. Bir örnek vereyim :

“Sokakta içki içmek saat 20’den sonra yasak.” Çok iyi, zaten saat 17:30 ile 20 veya 18 ile 20 arasında aperolar alındığından saat 20’de “masaya geçiliyor”. Yemek yeniyor. Olan olup-bittikten sonra yasak gelmiş kime ne ? Pardon az daha unuttuyordum belediye başkanlarının öteden beri böyle bir yetkisi var zaten.

Bir örnek daha : “İçkili mekanlarda dans yasak”. Yaşa Babo ! Yahu meselenin dansla bir ilgisi yok. Mesele o kadar insanın bar veya lokantalarda, dar ve kapalı mekanlarda tutulması. Barı veya lokantayı saat 23 veya 24’te kapatmakla da bir şey kazanılmıyor. Olanlar çünkü olup-bitiyor o saate kadar. Ama haklarını da yemeyelim : Barlarda ve restoranlarda AYAKTA İÇKİ İÇMEK YASAKLANDI. İşin garipliği bu yasağın zaten daha önce de ilan edilmiş olması. Tekrarda hayır vardır malum.

Daha ciddi bir tedbir mi ? Düğünler yasaklanmadı ama katılanların sayısı on kişiyi geçmeyecek. Yoksa yandınız ! Yahu on kişiyle düğün mü olur ? Demeyin lütfen. Yasak nerede mi ? Yine DANSTA. Nikahtan sonra düğün yapılırsa bildiğiniz gibi davetlilerin sayısı onu geçmeyecek (!) ve DANS YASAK. Veya çok ısrar eden olursa MASKENİZİ TAKIP DANS EDEBİLİRSİNİZ. Her düğüne mutlaka bir de “düğün komiseri” atanacak herhalde : Dans edenlerin maskeli olup-olmadığını denetlemek için.

İşte buna benzer son derece ayrıntılı, ince elenmiş sık dokunmuş önlemler. Çok sıkı.

Bir türlü “iflah olmayan gençleri”, 15-30 veya 15-44 yaşları arasındakileri “kesintisiz şenlikten”, “sürekli şenliksel yaşamaktan” caydırmak istiyorlar belki. Bu tedbirlerle mi ? Tuzu kuruları ve genç yaştaki çocuklarını Cuma gecesinden itibaren eğlenmekten alıkoymak, alışkanlıklarından vazgeçirmek mümkün mü ? Göreceğiz.

Fransa’da, kamuoyunda güven sarsıntısı ile karşı karşıya cumhurbaşkanı ve çalkalanan hükümeti belanın önünde durmuyor, arkasından koşuyor, şiddetini azaltamıyor. Peki o zaman ne oluyor ? Ne olacak ?

Dünya Sağlık Teşkilatı’nın bile sonbaharda ölüm sayısının ciddi boyutlar alabileceğini açıklamak zorunda kalmasından sonra, Fransa’da, Almanya’da, İngiltere’de gençler ve yaşlılar alınan kararlara uyacaklar mı ?

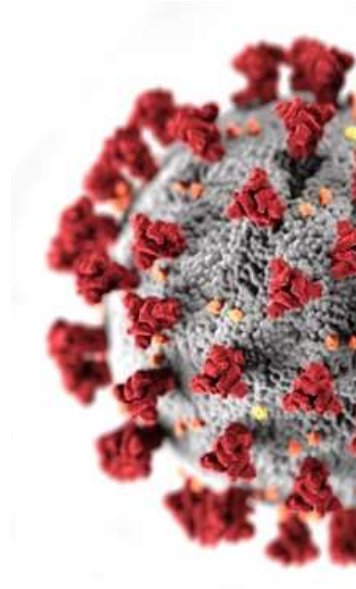
Güven sarsıldıktan sonra iktidar yerinde kalabilecek mi ?

Fransa’da seçimsel fatura mutlaka on gün sonra yapılacak kısmi senato seçiminde ve Mart 2021’deki “Bölge Seçimleri”nde ödetilecek. Belediye seçimlerinde hakiki bir osmanlı tokadı yiyen iktidar partisi yeni seçim darbeleriyle un ufak olmak yolunda. Bu parti ve önderi daha ne kadar dayanabilecekler ?

Fransa’da iktidar iktidarını kullanmaktan kaçınıyor. İsrail’de alınan üç haftalık ve son derece sıkı şartlarla donatılmış “evde kal” programı Fransa’ya örnek olabilir mi ? Şimdiye kadar “diktatörlükle yönetildiğinden Çin Halk Cumhuriyeti’nin bu konuda örnek olamayacağını” ileri sürenler, İsrail gibi “Ortadoğu’nun tek ve en demokrat rejimindeki” bu çok sıkı evde kal örneği için ne diyecekler ? Merak ediyorum. Çünkü alınan yeni ve “sıkı” kararların etkili olup olmadığı 1 Ekimde değerlendirilecek, belki yumuşatılacak, belki ağırlaştırılacak. Onbeş gün içinde hasta ve ölü

sayısı artar ve sonra ülke düzeyinde veya kimi kentte evde kal kararı alınırsa, geikmenin hesabını kim ödeyecek ?

Meselenin z değişmiyor : Yurттаşlar mı ? Ekonomi mi ? Hayat mı? Kâr mı ?

Korona günlerinde ‘‘taşkn izleme’’

Saba ymen | Sydney, 30 Eylül 2020

Ricky Gervais’ın After Life adlı dizisini yeni bitirmiştik, saat henüz erkendi, İzlanda dizisi Trapped’e başladık ve beş, on gün içinde bitirdik. Bu birkaç hafta önceydi, ardından Kominsky Yöntemi geldi. İki dizi arasına Fransa/Cezayir filmi The Blessed (Kutsanmış) ve The Lobster (İstakoz) girdi. Yorgos Lanthimos’un yönettiği, Colin Farrell’in baş rolünde oynadığı distopyayı ikinci kez seyrediyordum, birkaç yıl önce izlemiş, çok beğenmiştim. Sonra bir akşam, %3’n yeni bölümlerine bir bakalım dedik ama yapay geldi, sevmedik, bıraktık.

Bazen ekranda koşan, bağıran, üstü başı yırtık, kirli fakat kirpikleri rimelli oyuncular izlerken, onları filme alan kameraman görür gibi oluyorum. Neredeyse dünyanın sonu gelmişken yaşam savaşı veren kadınların makyajlı olmaları tek neden değil aslında, bazen bir noktada, bir dizi yapaylığını ilan ediyor, işte o zaman o dizi beni içine çekmez oluyor. 100’n sonraki bölümleri, %3 adlı Brezilya dizisi, Dark adlı Almanya yapımı dizi gibi.

Son birkaç gecedir ekranda Ted Lasso var; neşeli, sevimli, iyi hissettiren bir komedi.

Bu yıl, evde geçirilen saatleri doldurmaya yarayan, günü daha keyifli kılan tüm etkinliklerde artış olduğu bir gerçek fakat birindeki artışın ötekilerden çok daha fazla olduğuna eminim: televizyon seyretmek.

Bir zamanlar, bir televizyon dizisinin gelecek bölümü için sonraki haftayı beklemek gerekirken artık mevsimin tüm bölümlerini aynı anda erişilir kılan yayınlar var. Çevrimiçi olup, dilediğimiz zaman dilediğimiz kadar izleyebildiğimiz abonelik tabanlı televizyon yayınlarının tasarımı olmaktan çıkıp gerçeğe dönüşmesinin geçmişi uzun değil, sekiz, on yıllık bir süre. Bizse yıllardır bunu bekliyormuşuz gibi çabucak alıştık ve bir oturuşta aşırı televizyon izlemek diye tanımlayabileceğimiz bir kavram, “binge watching” çoktan yaşantımıza girdi.

Salgın, kitap satışlarını da arttırdı. Henüz mart ayının sonlarıydı, BBC'nin internet sayfasında okumuştum. “Kitap satışlarındaki yükseliş, Birleşik Krallık halkının uzun bir yalıtım dönemine hazırlandığına işaret ediyor.” yazıyordu.

Evlere kapanan kitleler yalnızca mutfak dolaplarını, kilerleri doldurmakla kalmadılar, makarnanın, pirincin, fasulyenin, konserve domatesin, tuvalet kağıdının, sabunun yanında, yeni kitaplar da satın alıp bir kenara yığıldılar. Kitapevleri kapıları kapatmadan hemen önce akın edenler, daha sonra da internet üzerinden kitap alışverişini olabildiğince sürdürdüler sanırım. Kitap, bisiklet ve masa oyunları ile birlikte salgın sırasında en çok satılanlar listesine girdi fakat, satış başka okumak başka, okunan kitapların sayısında da aynı oranda artış oldu mu, emin değilim.

Okumak etkin bir eylem, okurun katılımını istiyor, seyretmeye oranla daha fazla çaba gerektiriyor. Bu nedenle olsa gerek, bazen, satın alınan kitaplar bir kenarda beklerken, televizyon kitaba yeğleniyor. Olsun! İyi bir film ya da televizyon dizisi çok şey katıyor bize. Her şeyden önce, farklı yaşamlara tanık oluyoruz ve bunun belki de, okumaktan, film/ televizyon izlemekten başka yolu yok. Ve son yıllarda çok başarılı diziler yapıldı.

Biz tek bir kişiyiz, tek bir hayatımız var. Doğrusu farklı insanlarla tanışma, değişik yaşamlara göz atma şansımız da çok fazla değil. Çevremizdekiler, ailemiz, arkadaşlarımız çoğu zaman bize benzeyen, dünyaya hemen hemen aynı gözlerle bakan, benzer değer yargılarına sahip, benzer geçmişleri, benzer beklentileri, benzer tutkuları olan kişiler. Oysa yeryüzü içinde sıkışıp kaldığımız küçücük gruplardan bambaşka topluluklarla, bambaşka kültürlerle dolu. Yalnızca bize çok uzak, bilmediğimiz yaşamları anlatan bir Tibet filmi, bir Kore filmi, bir Nijerya filmi değil, iyi bildiğimizi sandığımız yaşamlardan kesitler veren bir Amerikan filmi, bir Fransız filmi, bir Lübnan filmi bile bazen nasıl da alıp farklı kıyılara atıyor bizi. Yeryüzü öylesine zengin, insan öylesine çeşitli ki... Ama hepimizi bağlayan bir şey var, duygularımız. Birbirimizi, insanlık hallerini anlamaya, yaşam üzerinde düşünmeye çalışırken işimizi kolaylaştıran şey de bu.

*

“Binge” kelimesi İngilizce sözlüklerde bir şeyin uzun süreli, aşırı ve kontrolsüz olarak yapılması, eğlenti, âlem şeklinde tanımlanıyor. En çok da içki ve yemek için kullanılıyor. “Binge drinking”, içkinin bir oturuşta çok fazla içildiği durum gibi.

Google’sa Türkçe’ye “aşırı” olarak çeviriyor. Fakat, aşırı televizyon seyrediyorum, dediğimizde deyimın asıl anlamını

yakalayamıyoruz. “Binge” yerine “taşkın” sözcüğünü kullanmayı öneriyorum ben, ne dersiniz?

Siz de bazen televizyonu benim gibi “taşkın” seyrediyor musunuz?

Sevdiğimiz diziyi, beklemek zorunda olmadan seyretmenin keyfi, yalnızca acaba şimdi neler olacak merakı yüzünden değil bence; mutluluk verici bir başka yanı da var bunun.

Evet bazı diziler, eskiden tefrika romanlarda olduğu gibi her bir bölümün sonu sonraki bölümde olacakları merak ettirmek üzere özenle hazırlanıyor, yönetmenler en heyecan verici noktada kesmeyi iyi biliyorlar. Fakat taşkın izlemenin hazzı, bir oturuşta uzun süre izlediğimizde kurgusal olanın içine daha fazla çekiliyor olmamızla ilgili. Birkaç bölümü art arda izleyip, dizide kendimizi yitirdiğimizde (belki de bulduğumuzda) duygusal olarak katılıyor, kurmaca kişilerle özdeşleşiyor, kendimizi onlardan biriymiş gibi görüyoruz.

Uzmanlar beynimizin gerçekte hayal ürünü olanı tam olarak ayıramadığını, beynin gerçek olanla düşsel olana aynı biçimde yanıt verdiğini söylüyorlar. Bir ruh bilimci şöyle diyor: “Televizyonu taşkın izlerken, duygularımız, düşüncelerimiz, davranışlarımız üzerinde saatlerce çalışmış gibi oluyoruz. Neredeyse psikoterapi yapmak gibi...”

İçimizde neler olup bittiğini görmenin tek yolunun odaya kapanıp kendimizle baş başa kalmak olduğunu sanırdık eskiden; öyle olması mantıklı gelirdi. Oysa sokakta, otobüste, metroda, çay bahçesinde de bir başka tür iz sürüş mümkün. Görmek, duymak, nedenleri, sonuçları, bağlantıları sezmek bazen kalabalıklar arasında da olabiliyor. Belki taşkın izlemek buna yakın bir yol.

İngilizce’de binge, Türkçe’de taşkın sözcükleri olumsuz bir çağrışım da yapıyor. Aşırı olandan söz ediyor, uyarı çizgisini, bu

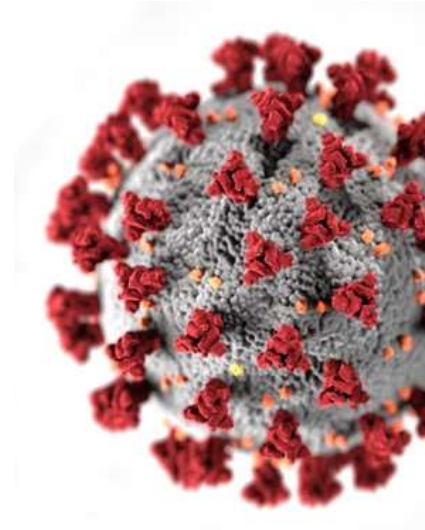
izgiye varılan ânı işaret ediyor. Herhangi bir Şey bağımlılık düzeyine gelirse durma zamanı. Günlük yaşantımızı, uykumuzu, ilişkilerimizi etkiliyorsa belli ki bardak doldu, taşıyor. Fakat bazı Şeyleri, kalıp düşüncelere dayanarak etiketlediğimiz de bir gerçek. Örneğin yıllardır televizyonun zararı konusunda söylenenler. Oysa başka birçok Şeyde olduğu gibi televizyonda da uyarı noktası tek bir Şeye bağlı değil, nasıl ve ne kadar karşısına geçtiğimiz, neler izlediğimiz, hepsi birlikte etken.

Covid döneminin ilk televizyon dizileri kapalı kalınan evlerde, bazen yalnızca akıllı telefon kullanılarak yapılmaya başlandı. İşte facebook üzerinden kolayca izleyebileceğiniz, kendinizi iyi hissettirecek, kısa ve Şirin iki Avustralya dizisi:

<https://www.facebook.com/cancelledtheseries/>

<https://www.facebook.com/watch/lovingcaptivity/2931360123782713/>

Cancelled (İptal), her biri 8 ila 15 dakikalık on bölümden, Loving Captivity (Tutsaklığı Sevmek), her biri 5 ila 10 dakikalık altı bölümden oluşuyor.

Bir Ekim 2020'de

M. Şehmus Güzel | PARİS, 1 Ekim 2020

Fransa'dayız ve buradaki olayları izliyoruz, iktidarın ve insanlığın komik ve aynı zamanda dramatik msameresi sürüyor, yöneticilerin acemiliği ve beceriksizliği alem. Cumhurbaşkanı'nın birkaç gün önce Lübnan zerine düzenlediği basın toplantısında söylediklerini dinleseydiniz küçük değil onunla birlikte büyük dilinizi bile yutabilirdiniz. Neyse bugünkü konumuz değil, geçelim.

Yine de Azerbaycan ile Ermenistan arasında patlak veren "küçük savaş" meselesi için mutlaka L'Express Dergisi sitesi ile Mediapart sitesine göz atmalısınız, ikisinde de: Türkiye'nin Suriye'den asker çekip Azerbaycan'a gönderdiği yazılıyor. "Küçük savaş" büyüyebilir...

Korona belasına, asıl konumuza, gelince fransız iktidarı ne yapıp yapıp genel/ulusal boyutta evde kal borusu almak istemiyor. İlle ve son kırmızı çizgiye kadar "ekonomi yürümeli"de ısrar ediyor. Ama bütün sağlıksal göstergeler durumun son derece kiritik ve

ciddi olduğunu ispatlıyor. 69 ilde “alerte” durumu hakim. Paris ve bölgesi “alerte renforcee”de, Marsilya-Aix-en-Provence ve bölgesi ile “deniz ötesi illerden” Guadelup (La *Guadeloupe*) “alerte maximale”da. Göz boyamak için, dertli/zorlu/çok riskli durumların nitelemesini “zone rouge”dan, “alerte”, “alerte renforcee”, “alerte maximalee” üçlemesiyle değiştirdiler ama ölü sayısını, hasta sayısını, yoğun bakımdakilerin sayısını azaltamıyorlar. Önceki makalelerimde aktardığım gibi, alınan tedbirler komik ve son derece yetersiz.

Mart başından beri Fransa’yı etkisi altına alan korona belasının GÖRÜNEN sonuçlarından biri de varlıklılar ile orta halliler arasındaki gelir farkının görülmemiş boyutlarda artması. Elbette ciddi bir fark vardı ama bu belayla birlikte bu fark daha da arttı. Bu konuda görevlendirilen resmi nitelikli araştırmalar bile bu uçurumu saklamıyor. Saklayamıyor. Daha önce bir yazımda vurguladığım gibi, tuzu kurular paralarını harcayamayınca marttan bugüne 100 MİLYAR ÖRO TASARRUF, zorunlu tasarruf yaptılar. Ama orta halliler biraz daha yoksullaştı. Yoksullar ise dilenmeye kadar “düştü”: Secours Catholique, Secours Populaire ve benzeri yardım derneklerinin gıda, yiyecek-içecek dağıtım merkezlerinin/noktalarının önündeki kuyruklar hiç bu kadar uzamamıştı: 1929 ekonomik krizini anımsatan görüntüler.

Yaşlı, çok yaşlı kadın ve erkeklerin çıplak elleriyle çöp tenekelerini açıp, artıkları kurcalayıp, araştırıp, yiyecek birşeyler edinmek için çırpınmalarını görmek te mümkün. Paris, Lyon, Marsilya, Nice gibi büyük kentler utançtan yüzlerini kapıyor.

Son altı ayda birçok küçük dükkan, bar, cafe, lokanta iflas etti. Birkaç galeri de. Maalesef dahası da gelecek. İşsiz sayısı artıyor. İşsizlerin isyan etmemeleri için işsiz kalanların ücretlerinin/maaşlarının yüzde yetmişini veya seksenini devlet

ödüyor. Devlet feci biçimde borçlanıyor. Bu borçlanma ne kadar sürebilir? Devlet borcunu ödemek veya “sıcak para bulmak” umuduyla yeni özelleştirmeler için hukuki düzenlemelere bile gitti. Herkes ve hatta Paris güvercinleri bile tatildeyen, hükümet, olası protestoları önlemek üzere, ÇAKTIRMADAN, yani kamuoyuna açıklamadan, hükümette tartışılmadan, teknik bir konuda yayınlanan BİR KARARNAMEDE, “routes national” nam yolların ÖZELLEŞTİRİLMESİNİ yürürlüğe koydu. Geçen yıl BARAJLARI ÖZELLEŞTİRMEK ÜZERE AYNI YÖNTEMİ UYGULAYAN BU İKTİDAR ŞİMDİ otoyollar ile il yolları arasında kalan ULUSAL YOLLARIN özelleştirilmesine yeşil ışık yaktı. Herkes tatildeyken yürürlüğe konulan kararnameye itiraz eden de olmadı. İtiraz edecekler de çünkü tatildeydi...

İşler sarpa sarıyor: Gösteriler, çatışmalar da eksik değil.

Nihayet “fransız diplomasisinin” Lübnan’daki fiyaskosu da bu yönetimin ve belki anlı şanlı memleketin, Fransa’nın, gelecek, gelmek üzere olan zor günlerinin öncül işaretleri. Cumhurbaşkanı’nın partisinin her seçimde oy yitirdiğini de eklemeli. Örneğin en son 27 Eylül 2020’deki, geçen Pazar günü, senato kısmi seçiminde ancak mobilyaları kurtarabildi. Daha önce belediye seçimlerinde hezimete ugradığını da anımsayalım.

Son günlerde koronanın azması üzerine Paris’te millet sanki bir parça kendine geldi: Maske taşıyanların oranı arttı. Ama “virüsünüzü de, maskenizi de dikeyim” diyenler de var ve bunlar radikalleşiyorlar.

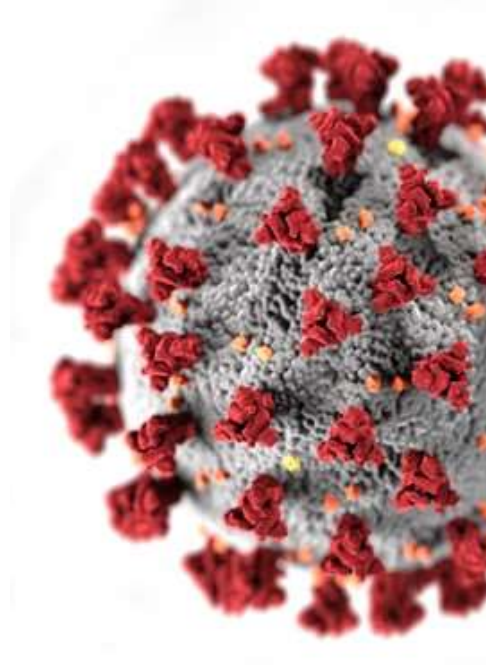
Korona belasında Paris’te ve belki birkaç büyük kentte daha, bir üst vitese geçilebilir. Bugün saat 18’de Sağlık Bakanı’nın basın toplantısını izleyeceğim. Ciddi bir şey söylese ayrıca yazarım. Aylardan beri bu görevi yürüten Sağlık Bakanı epey zayıfladı. Maliye ve Ekonomi Bakanı Bruno Le Maire birkaç gün önce korona

belasına yakalandı. Bir nceki hükümette Kültür Bakanı güya “yeni” hükümette Dış Ticaret Bakanı Franck Riester birkaç ay önce az daha koronadan ölüyordu. İki bakan daha, Emmanuelle Wargon ve Brune Poirson da bu bulaşıcı hastalığa yakalandı. Birkaç hafta önce Başbakan da pozitif çıkınca sekiz-on gün kadar izolasyona çekildi. Grdgnz gibi hiçkimse DOKUNULMAZ DEğİL.

Ne olursa olsun moralimizi iyi tutmaya çalışalım. Zaten başka ne kaldı ki moralimizi iyi tutmaktan başka.

Bugünlerde iklim de korona belasıyla işbirliği içinde: Birgnde aniden yazdan kişa geçtik. Havalarda acaip soğudu.

Kendinize iyi bakın. İyi beslenin. Çok su için. Ellerinizi SABUNLA yıkamayı sakın unutmayınız. Kapalı mekanlarda uzun süre kalmayınız. Açık havayı, temiz havayı, oksijeni asla ihmal etmeyiniz.

Doğan Yuvası

Deniz Günal | Melbourne, 2 Ekim 2020

Bugün Melbourne kent merkezinde bir gökdelenin tepesinde yuva yapmış anne ve baba doğanın  yavrusu oldu. Yavruların yumurtadan çıkışını heyecanla bekleyen bir kaç bin Melbourneludan biriydim. Yumurtalardan birinde ilk çatlakların oluştuğunu, gözlemciler bir kaç gün önce bildirmişti. Bu sabah ise sevinçli, heyecanlı bir bildirim geldi. Gün bugnd. Öğleden sonra mutlaka çıkacaklardı yumurtadan. Ne de güzel bir gündü. Güneşli, ılık bir bahar günü, yağmurlar, fırtınalar sonrası bir Melbourne...

Melbourne'nun 10metre altındaki bir kanalizasyonda onarım yaparken rastlantı ile bulunan, oraya nasıl düştüğü anlaşlamayan galahın (bir Avustralya kuşu) kurtarılmasından; Kakadu ırmağına giren balinalardan; ablasının bahçesindeki okaliptus çiçekleri ile parti veren lorikitlerden bana haber yetiştiren arkadaşımın sayesinde, Collin sokağında bir gökdelenin tepesine, bir uçuruma yuva yaparmış gibi yuvalanmış doğan çiftinin youtube kanalından haberim olmuştu.

Öyle ki, Melbourne kent merkezindeki gökdelenlere, kuşların yuva yapması için özel kutular yerleştiriliyormuş. Bu doğanlar da dört yıldır aynı yuvada yaşayan tanınmış bir çiftmiş. Yüksek çözünürlüklü ve ses kaydı da alan bir kameranın yuvadan gece gündüz canlı yayın yapmasının nedeni ise içindeki üç güzel yumurta ile onları işbirliği içinde gece gündüz sıcak tutmaya çalışan doğan çiftinin alımlı, özgün, ciddi yaşamlarıydı. Daha önce üç kez anne baba olmuş, becerikli ve deneyimli bir çift bu.

Bilindiği üzere, biz kent merkezine gidemiyoruz. Kovid19 salgının başlaması ile Melbourne'da alınan önlemler bizi evlerimize ve yakın çevreye kapattı. Son üç aydır evimizin beş kilometre çapı içinde, tek başımıza ya da aynı evde yaşadığımız aile üyelerimizle günde bir saat dışarı çıkmamıza izin vardı. Durum böyle olunca, kent merkezindeki gökdelenin yuvaya bakan köşesinden yapılan canlı yayını açtığımda tuhaf duygular yaşadım. Kente tepeden, bir doğanın gözleri ile bakıp tramvayların takırtısını duymak özlem uyandırdı. Yirmi beş yıl boyunca kente gitmediğim çok az günüm olmuştu. Her gün işe gitmenin yanında hafta sonları, çocuklarla, arkadaşlarla müzelere, sanat galerilerine, dinletilere gitmek; eşimle fotoğraf çekme gezintilerine çıkmak derken, kent merkezi de ev alanımın bir parçası olmuştu.

Gidemediğim kentin seslerini duymak, bir doğan çiftinin kent yaşamına tanıklık etmek bir süre sonra günümün alışılmış bir parçası oldu. Her gün bir kaç kez yuvayı ziyaret etmek, diğer ziyaretçilerle kısa sohbetlere katılmak hem keyifli hem de öğretici. Kuşları birbirinden ayırmakta çok zorlanıyordum ama doğan kanalındaki gözlemcilerden, dişi kuşun erkekten üçte iki oranında daha büyük ve ciddi duruşlu olduğunu, gözlerinin çevresindeki sarı halkayı kapatan kaşları olduğunu öğrendim. Yumurtaları bazan güneş altında yalnız bıraksalar da çabucak döndüklerini, sırayla

avlanmaya gittiklerini, yumurtaların üzerinde oturularındaki özenin yetkinlik dolu olduğunu gözlemledim.

Yavrular, yumurtadan çıktıktan sonraki üç saat içinde iki kere taze avlanmış güvencin etiyle beslendiler. Bu kadar çabuk et yiyebiliyor olmaları çok ilginçti. Anne ve babanın, uyumaya çalışan doğancıkları seslenerek uyardıkları, yedirmeleri etkileyici idi. Doğrusu, kendi anne babamı andım.

Mutlu öyküleri çok seviyorum. Becerikliliğe, yerli yerindeliğe, varolanların kendi oluşlarındaki duruluğa, abartılmayan ne varsa hepsine hayranım. Doğanların, insan türünün yaşam ortamlarına uyum sağlamış varoluşları küçük bir mükemmellik örneği olarak karşımda duruyor. Türümüzün tüm gelişmişliğine karşın, yaratıp durduğu duygu ve iletişim karmaşası içinde, böyle küçük mükemmellikler birer tatil gibi geliyor bana.

Bugün, tüm işlerimin arasında sık sık onları ziyaret ettim. Kovid19 öncesi dünyada onlara ne kadar zaman ayırabiliyordum bilmiyorum. Diğer gözlemciler arasında doğanların her hareketini not eden, yorumlayan, diğer gözlemcilere açıklayan, bilimci gibi çalışan meraklılar da var. Böylece kimsenin soruları yanıtız kalmıyor. Kimi zaman benzer duygular paylaşılıyor. İlk yavrunun yumurtadan çıkışı sonrası, ağladığını söyleyen bir gözlemciyi öyle iyi anladım ki... Hayır ağlamadım, ama içimde gözyaşlarına giden bir dalganın kabardığını duyumsadım.

Canlıların srarla, yetkinlikle, oldukları gibi yaşamalarına tanıklık etmenin verdiği güven...

Yeni canların doğuşuna tanıklık etmenin sevinci...

Başka bir türün alanına ona hiç zarar vermeden girebilmenin kıvancı...

Bundan tat almanın insancalığı...

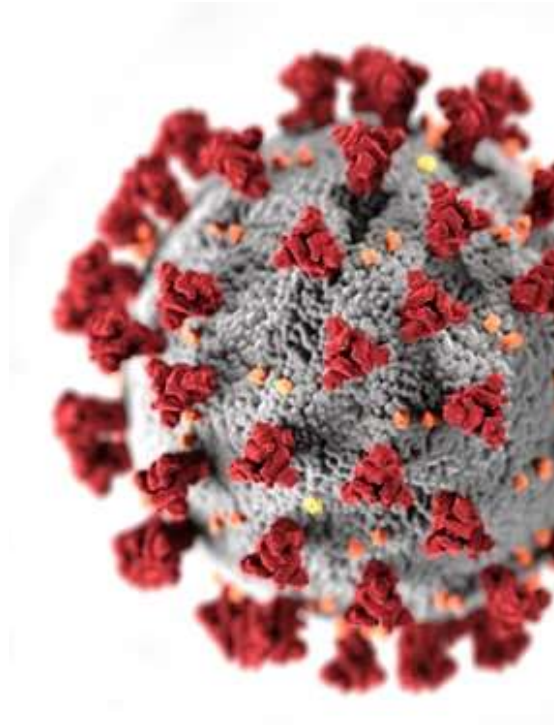
Ya da insan olmanın güzelliği... Yalnızca meraklı değil merhametli, yalnızca bilgili değil özenli de olmak insan olmanın güzelliğini besleyen. Türümüzün, karmaşık, zor, enginlerde çırpınan mkemmeliği yani.

Herşeye karşın...

Doğanları izlemek isterseniz:

<https://youtu.be/kVBIZMcjNKU>

Melbourne CBD Peregrine Falcons Live Stream 2020/2021

“ALARME MAXİMİALE”

M. Şehmus Güzel | PARİS, 5 Ekim 2020

5 Ekim 2020 Pazartesi, inceden bir yağmur. Hava serin. Kuşlar suskun. Saat 11.30’da Paris Anakent Belediye Başkanı, Paris Emniyet Müdürü, Paris ve çevresindeki illerden oluşan “Ile-de-France” Bölgesi valisi, Bölge Akademisi Rektörü, Bölge Sağlık Genel Müdürü ve diğer yetkililer son derece resmi ve son derece ciddi bir basın toplantısı yaptı.

Sağlık Bakanı katılmadı. Böylece iktidar, cumhurbaşkanlığı ve hükümet, korona belası ateşten topunu bir kez daha yerel yetkililere bıraktı. Top hakikaten ateşten ve tutanı yakıyor.

Haftalardır Paris’e yumulan gözler açıldı, turizm ve getirdiği ekonomik girdi hatırı için es geçilen kusurları görüldü. Haftalar önce alınması gereken önlemler nihayet açıklandı. Paris, çevresindeki, yapışık komşusu üç vilayetle birlikte “alarme maximale”, “en üst derecede alarm” bölgesi ilan edildi.

Paris ve yakın çevresinde günlerdir tüm risklerde eşiklerin aşıldığı biliniyordu. Rakamlar gözler önüne seriliyordu. Nihayet karar

verildi. Tedbirler açıklandı. Onbeş gün için. Onbeş gün sonra, 19 Ekimde, duruma göre ya devam edilecek, ya bir üst düzeye, “sağlıksal olağanüstü hal”e, geçilecek ya da bir alt düzeye. Ama günlerdir bütün yetkililerin “bu bela sürecektir, virüsle yaşamaya alışmalıyız” diyerek yurttaşları alıştırmaya, uzun soluklu fedakarlıklara hazırlamak istedikleri için iyimser olmak bir parça zor. Dahası defalarca yanılmasına rağmen öngörülerini yurttaşlarıyla paylaşmaktan asla vazgeçmeyen cumhurbaşkanı, “önümüzdeki nisan veya mayıs ayından önce aşı bulduk diyenler yalan atıyor” dediğine göre bu hamur daha çok su kaldıracak.

Yetkililerin Paris ve çevresi için getirdiği uyulması zorunlu tedbirler epey ayrıntılı ve pek çok. Burada kısaca şunları aktarayım:

6 Ekim Salı gününden itibaren cafeler, barlar, spor salonları, havuzlar... kapanıyor.

Lokantalar açık kalacaklar ama günlerdir lokanta sahipleri ve örgütleriyle hükümet yetkililerinin birlikte oluşturduğu “protocole sanitaire stricte”e, “sıkı sağlıksal protokol”a uymak zorundalar. Epey ayrıntılı ve zorlu bir iş. O kadar ki lokantada yemek için onca derde katlanılır mı sorusunu sormak ve lokantaya gitmekten vazgeçmek mümkün...

Üniversitelerde derslikler ve anfiler ancak ve sadece yüzde elli oranında doldurulabilecek.

Alışveriş Merkezleri açık kalacak ama bir kişi için dört metrekare hesabıyla müşteri kabul edilecek. Kapılara herhalde sayaç konulacak.

Konuyla ilgili hukuki belgelerde bütün ayrıntılar açıklanıyor. Türlü ve çeşitli tedbirlerin ayrıntılarında kaybolmadan resmi belgelere bakılmalı.

Bütün işletmelerde “télé travail”a (“uzaktan iş”e, “evde çalışma”ya, “evde iş”e) öncelik verilmesi ısrarla tavsiye edildi... Banliyölerinden Paris merkezine RER’le (hızlı metroyla), otobüsle, tramvayla ve metroyla gelenlerin işe geliş ve eve dönüş saatlerinde tıklım tıklım doldurduğu toplu taşıtların yükü azaltılmak, herbirinin birer korona yuvası olması önlenmek isteniyor: Toplumal, fiziksel mesafeye uyulması için toplu taşıt sayısının artırılması ısrarla isteniyor. Bugünkü basın toplantısında en ciddi konulardan biri olmasına karşın toplu taşıma yüküne ilişkin tek kelime edilmedi. Metrodan ve hızlı iletişimden sorumlu RATP ile SNCF yetkili veya temsilcilerinden hiç kimse yoktu.

Fransa’ya 2018’de 90 milyon turist geldi. Fransa dünyanın en çok turist çeken ülkesi. 2018’de turizm 136 milyar öro getirdi. Bunun büyük çoğunluğu Paris’e. Koronaya rağmen turizm belki biraz azaldı ama yine de lokanta, otel vesairenin en birincil gelir kaynağı. Vazgeçilemez bir kaynak. İşte bu nedenle ne hükümet, ne belediye bütün eşikleri aşmış alarmin en kırmızısı yanan Paris otel ve lokatalarına dokunabildi. Cafeler, barlar, havuzlar, spor salonları kapatılarak, uygulaması epey karmaşık ve denetimi epey zorlu bir yolla güya çözüm bulduk havası çalınıyor. Bu yöntem tatsız sonuçlar verebilir. Paris’teki durumu pek yakında göreceğiz. Ama hükümetin kararsızlığı, açık önlemler almaması, çelişkili davranışları şüpheye ve korkuya yol açmaya aday.

Paris’le Marsilya arasındaki futboldan tiyatroya tiyatrodan sinemaya kadar giden ve süren rekabet derecesini düşürmek arzusuyla Marsilya’da günlerce önce ilan edilen lokanta yasağına da son verildi. “Eşitlik” olsun diye. Ama yine de garip. Çünkü Marsilya Paris değil, nasıl Paris Marsilya değilse. Bu iktidar sayesinde ortak bir noktaları oldu yine de: İki de maalesef “alarme maximale”de. Marsilya’nın Akdenizi’i de var. L’OM’i de. Mavi-Beyaz: Bu da bu şehre yakışıyor. Dahası Marsilyalı

lokantacılar tehditi de savuruvermişlerdi zaten: Yasak kaldırılmazsa bile lokantalarımızı açacağız. Açtılar da. Akeniz çocukları başka oluyor. Yine de. Herşeye karşın.

Ancak yine yetkililerin bir o yana bir bu yana tedbirlerine tanık olundu. Güven sarsıcı bir yöntem. Cumhurbaşkanı ve Başbakanına güvenenlerin sayısının azalması bundan.

Öte yandan Paris Emniyet Müdürü'nün "Yasaklıyorum" dediği kimi şeyi yasaklamaya hakkı yok. Örneğin "ailesel eğlenceleri", dedenin seksenine girmesini veya çocuğun yaş yıldönümünü kutlamak için yapılan şenliği nasıl yasaklayabilir ? Eve girerek mi ? Bunu yapmaya yetkisi de yok, hakkı da yok, vb.

Yasaklara uyulmaması halinde ne yapılacağı belli değil. Yaptırım mı?

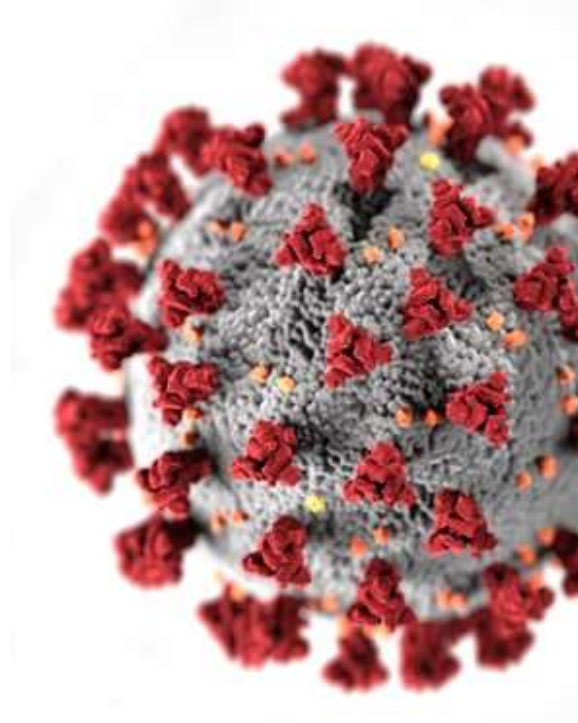
Uyulması için denetim nasıl yapılacak ? Belli değil.

Daha önemlisi onca ekmek kapısı kapatılınca işsiz kalacaklar ne olacak ? Bu yıl sonunda 12 milyonluk Paris ve çevresinde işsiz sayısının bir milyona ulaşacağı bekleniyor. Evet hükümet / Devlet / yurttaşların vergisinden işsiz kalacaklara "chômage partiel-activité partielle" adı altında bir ödenti yapıyor, ama bu ne zamana kadar sürebilir ? Devlet borçlanmasında bugün, ikinci savaş sonrasındaki görülmemiş rekor bile kırıldıktan sonra AB Fransa'yı kurtarabilir mi ?

Süre deyince aklıma geldi : Tebirlerin etkili olup olmadığı ONBEŞ GÜN sonra saptanacak. Neden onbeş gün ? Bilinmiyor. Oysa doktorlar açıkladı : Onbeş gün yeterli olamayacak. Bir kişinin belayı kapması ve hastalık derecesinin ortaya çıkması için enaz onbeş gün gerek. Büyük ihtimalle iş sahiplerine umut vermek için onbeş gün denildi : Onbeş gün dayanın sonrası yeniden eski hamam eski tas olacak demek isteniyor. Oysa bütün aklı

başındakiler, akılsızlar da, bu belanın daha çok sürebileceğini söylüyor. İnanmayan bu sabah basın toplantısında söz alan yetkilileri dinlesin. Hayret etmemek elde değil.

Onbeş gün sonra yeniden sıkıntı, yeniden heyecan. Bir iktidarın yurttaşlarına kalıcı istikrar ve süren güvenlik vermesi beklenirken, mit edilirken, Fransa'da sürekli stres / kaygı / kuşku, sürekli sıkıntı sahneye konuyor. Bir parça ayıp oluyor.

Halk Alarmda

M. Şehmus Güzel | PARİS, 16 Ekim 2020

14 Ekim 2020 Çarşamba gecesine Fransız Cumhurbaşkanı'nın birçok televizyon kanalında yayınlanan soru-yanıtlı danışıklı dövüşü dibe vurmuş frenkçesi olarak tarihte yerini aldı.

Görmeliydiniz, soruları sormak rolünü oynayanlardan TF1'in gazetecisi utancından yüzünü saklayacak yer bulamıyordu.

Martta koronaya karşı "nous sommes en guerre" diyerek savaş ilan eden "başkomutan" Çarşamba gecesine maalesef sıradan bir doktor tavsiyeleriyle yetindi : "Ellerinizi SABUNLA YIKAYIN" vb daha önce de söylediği, yinelediği ve artık herkesin ezberlediği şeyleri tekrarladı... Korona belasından ölenlerin sayısı 33.037 iken ölü sayısını "32 bin" olarak ilan etti. Kimi sorulara yanıt vermek yerine topu taça atmaya kalkınca soru soran soruyu anımsattı. Ve benzeri şeyler.

Bu "soru-yanıtlı buluşmayı" neden yaptığı sorusunu da biz seyirciler birbirimize sorduk. Evet gidışin çok berbat olması

nedeniyle yeniden yeni tedbirleri, daha sıkı, daha zorlu tedbirleri açıklayacaktı. Onun içindi. Ama bir kez daha yarım ve yetersiz tedbirler ilan etti.

KORONA ile mücadele için bulduğu yeni tedbir yine geç alındı ve yetersiz kalmaya mahkum: Couvre-feu yani SOKAĞA ÇIKMA YASAĞI, Paris'in de içinde yer aldığı "İle-de-France" Bölgesi ile sekiz "metropol"de. "Metropol" tırnak içinde çünkü sadece adı geçen kenti değil çevresindeki irili ufaklı banliyö vesaireyi de kapsıyor.

Evet Cumartesinden itibaren SAAT 21 İLE 06 arasında sokağa çıkmak yasak. İstisnalar hariç. Lokanta, bar, cafe vesaire gece saat dokuzda kapanmış olmalı...

Yaklaşık 20 milyon insan gece 21-06 arasında sokağa çıkamayacak. Belirli meslek sahipleri ve ilgili hukuki düzenlemelerde açıklanan koşullar içindekiler hariç.

İş hayatı sürecektir. Gece çalışanlar çalışmaya devam edecek. Metrolar işleyecek, fabrikalar da...

Perşembe günü Başbakan, Ekonomi ve Maliye Bakanı, Sağlık Bakanı, Çalışma Bakanı, İçişleri Bakanı saat 14'te başlayan ve iki saat kadar süren basın toplantısında, Cumhurbaşkanının ilan ettiği tedbirlerin ayrıntılarını, nasıl yönlendirileceğini, kimlere ne kadar mali yardım yapılacağını açıkladılar. Gece kapatmak zorunda kalan işyerlerinin kaybının nasıl karşılanacağını belirttiler. Yasaklara uyulması için 12 bin polis ve jandarmanın denetim amacıyla gece nöbeti tutacağını da. Yasağa uymayanlara 135 öro para cezası...

BAŞBAKAN : "VURAN DEVLET DEĞİL, VİRÜS !"

Başbakan, sokağa çıkmak yasağının isimleri açıklanan bölge ve metropollerle sınırlı olduğunu ama **BÜTÜN ÜLKE BOYUTUNDA**

GEÇERLİ OLACAK “ETAT D’URGENCE SANİTAİRE”İN de (“Sağlıksal olağanüstü hal”/SOH) ilan edildiğini açıkladı. SOH’un kurallarından birkaçını da hatırlattı : “Özel, ailesel, kişisel şenlikler yasaktır.” Eve davet edilenlerin sayısı ev sahipleriyle birlikte altıyı geçmemeli. Yaş yıldönümü kutlamaları, düğün dernek, “öğrenci şenlikleri” bir dahaki sefere...

Başbakan, ders vermeye meraklı ve zaman zaman vurucu lakırdılar etmekten de kendini alamıyor : “Vuran devlet değil virüstür !” gibi...

Maliya Bakanı, enaz gelir sahiplerine yapılan yardımın arttırılacağını açıkladı. Ama iş bulamayan gençlerin düşünülmemiş olması üzdü. Onlara da mutlaka yardım elinin uzatılması gerekiyor. Bugünkü düzene, sisteme en çok kızan, sisteme karşı isyana bile hazır gençler ciddi eylemler yapabilir. Cumhurbaşkanı’nın soru-yanıt seansında durup dururken bir veya iki kez “Bana gençleri eleştirici bir şey söyleyemezsiniz” demesi boşuna değil. Onun ağzındaki “gençler”le burada sözünü ettiğim gençler aynı sınıftan, aynı mahalleden değil. Birkaç gün önce kırk kadar gençin, varoş çocuklarının, Paris’in hemen yanı başındaki Champigny’de bir komiserliğe saldırı düzenlemesi sadece uyuşturucu satıcılarının gangesterleştiği iddiasıyla geçştirilmemeli... Son günlerde polisler silahlı saldırılar da artıyor, bu tür olayların coğrafyası genişliyor... banliyölerin ötelere yayılıyor...

ADALET YÜRÜTMEME MEYDAN OKUYOR, YÜRÜTME ADALETE

DİŞLERİNİ GÖSTERİYOR

“Kuvvetler ayrımı” Fransa’da bir gerçektir. Adalet ile Yürütme geçinemiyor. Bu da bir gerçek. Cumhurbaşkanı’nın emri altına alamadığı GÜÇ ADALET’TİR. Bu konudaki her girişimi yenilgiyle

sonuçlandı. FRANSA'DA YARĞIÇLAR VAR : Adalet/Yargı gücü pazularını göstermekten de çekinmiyor. İşte son örneklerinden biri :

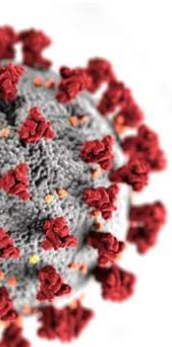
“La Cour de Justice de La Republique” başbakanları ve bakanları yargılama hakkına sahiptir. Cumhurbaşkanı'nın dokunulmazlığı görevi bitene kadar onu yargılanmaktan kurtarıyor. Ama sözleşmesi bitince gözünün yaşına bakılmıyor ve yargılanabiliyor : Jacques Chirac bir örnektir. Nicolas Sarkozy ise daha büyük bir örnek, birkaç davası sürüyor, Sarkozy yargılanıyor.

Macron işbaşı yapınca bu üst mahkemeyi kaldırmak istedi ve isteği sürüyor ama gücü yetmiyor. Kavga devam ediyor.

“Korona Günlüğü” üst başlığıyla daha önce yayınladığım makalelerde birkaç kez, koronaya karşı akıllı, yetkin ve yeteri derecede etkili mücadele etmedikleri ve gelişen bilinen bir belaya karşı gerekli tedbirleri zamanında almadıkları için iki başbakan, iki sağlık bakanı, bir hükümet sözcüsü ve birkaç genel müdür hakkında açılan yüz kadar davadan söz ettim. Bu davalardan birinin araştırma aşamasında çok önceden belirlenmiş bir tarihte, 15 Ekim 2020 perşembe sabahı eski başbakan Eduard Philippe, eski sağlık bakanı Anger Buzyn'in evleri onlarca polis ve jandarma tarafından didik didik arandı... Bugünkü Sağlık Bakanı ile Sağlık Genel Müdürünün evleri ve bakanlıktaki büroları da aynı biçimde arandı. Tarihi bir rastlantı sonucu Macron'un televizyondaki şovunun ertesi gününe gelmesi yargının yürütmeye göz dağı vermesi gibi “yorumlandı”. Televizyonların cahil yorumcuları tarafından. Sanki böylesi bir arama-tarama oniki saate hazırlanabilirmiş gibi. La Cour de Justice de La Republique tarafından yürütülen araştırmanın ne sonuç vereceğini göreceğiz.

Haklarında yüz kadar dava açılan ilgililer korona ile mücadelede iyi yöntem kullanmadıkları için yargılanacaklar. Cezası iki yıl hapis ve otuz bin öro...

“Dünyanın en iyi sağlık politikasına sahipiz” (Cumhurbaşkanı ve birkaç bakanı daha), “Avrupa’nın prestiji en yüksek sağlık sistemimiz” (iki başbakan ve bakanlar) diyen yöneticilerin uygulamaları ve korona belasını karşısında madara olmaları sonucu söylediklerinin doğru olmadığı anlaşıldı. Sağlık personelinin 21 bin yoğun bakım yatağı isteğini yıllardır tekrar etmelerine rağmen bugün bu sayının ancak “5.800” olduğunu Sağlık Bakanı söyledi. Biraz övünerek. Şaşırılmamak elde değil :

Hastanelerde yatak eksik. Personel eksik, araç-gereç eksik.

Medyanın atışmacı takımları, meselenin özüne inmeden, sokağa çıkma yasağının neden 21, neden 20 değil gibi son derece mühim konuları tartışa dursunlar. Kimse yahu aynı mekanlar gündüz açık olunca virüs kapıdan girmiyor mu ? Soruunu sormadı. Doğal, çünkü bu ülkede sorular önceden hazırlanıyor. Böyle beklenmedik sorular sormak ayıptır. Belki bizim bilmediğimiz şeyler vardı : Öneğin virüs güneş ışığından korkuyor, gece kelebekleri ve belki doğurucusu olduğu sanılan yarasalar gibi sadece gece dolaşmış gibi. Araştırmak lazım. Malum araştıran bulur.

Oysa bu işin saklanacak bir yönü kalmadı : Avrupa devletleri içinde Fransa’nın korona karnesi çok kötü. Alınan tedbirler yüz kızartıcı bir biçimde yine ticaretin sağlığı yenmesiyle üzüyor. Bu kadar merkantil olunmadı bu ülkede. Ultraliberaller her yolu deniyor. İnsaf artık lokanta, bar, cafe, eğlence mekanları gece belli bir saatte kapanınca belli bir miktarda gelir kasaya girmiyor ama açık olan saatlerde girecek zaten girmiş oluyor. Ama lokanta, bar, cafe

sahipleri tatmin olmuyor ve hep bana hep bana daha fazla daha fazla deyip sızlanıyorlar. Ayıp ediyorlar. Çünkü, bu zor günlerde, herkes gibi onların da vatan ve millet için fedakarlık etmeleri bekleniyor. Kesintisiz bir biçimde kasalarını, hep sağ taraftaki cüzdanlarını değil.

Bu arada dikkatimizden aman kaçmasın : Fransa'nın en çok turist, ama çok paralı çok zengin turist çeken mekalarından Nice, Bordeau ve çevreleri couvre-feu dışında tutuldu. Oysa herkesin, bilhassa yetkililerin bildiği gibi, iki bölgede de virüs hızla ve yoğun bir biçimde dolaşiyor.

Bu ve benzer çelişkiler Cumhurbaşkanı'nın ve diğer yetkililerin söylediklerine güveni azaltıyor.

Kendisini sorgulayan iki gazeteceyi ikna edemeyen Macron nasıl bütün bir "ulusu" ikna edecek. "Biz yurttaşlardan (citoyens) oluşan bir ulusuz" dedi. İyi hoş ta. Bütün yurttaşlar arasında olması arzulan Cumhuriyet'in üç simge kuralından EŞİTLİK ayaklar altına alınıyor. Yeniden ve yeniden. Ve her gün. Cumhurbaşkanı bizzat, ölenler arasında yoksulların sayısının çoğunlukta olduğunu söylüyor, üzüldüğünü belirtiyor, ama eşitsizliği ortadan kaldırmaya önlemleri almıyor. Yoksulluk beterin beteri arttı, artıyor. Zenginler ise korona belası zamanı içinde, altı ayda, zenginliklerini yüzde dört yüz küsur oranında artırdılar.

Fransa'da yurttaşların/halkın durumu, Mayıs 2020'de evde kal programından çıkılmasından sonra daha kötüleşti. İşte yansımaları :

İşsizlik arttı. Fransa'da devlet işsizliğin denetimden çıkmasını engellemek umuduyla kimi tedbir alıyor. Ama yeterli değil. İşsizlik olgusuyla birlikte kaçak çalıştırılan işçiler meselesi de birden gün

yüzüne çıktı. Yoksul ve geçinmek için kaçak çalışarak birkaç öro kazanmak için uğraşanların günlük çalışmak şansı da kalmadı.

Evet yoksulluk arttı. Son haftalarda bir vesileyle gittiğim Chartres, Roubaix, Angers gibi taşra kenterinde ve küçük kasabalarda süpermarketlerin neredeyse bomboş olduklarını gördüm. Dünyanın sonu sanki. İn-cin top oynuyor. Kasadaki genç bayanlara her seferinde sordum hep böyle mi ? “Yok hep böyle değil akşama öğru biraz harektleniyor.” diyen de oldu, boynu bükük “Bilemiyoruz” diyen de.

Süpermarketerde geçmişin dev kuyrukları artık yok. En büyük süpermarket şirketi (adı A ile başıyor sonrasını yazmıyorum reklam olmasın) birçok mağazasını kapatmak ve 1500’den fazla emekçisini işten çıkarmak için yasal işlemlere başladı. Birkaçı ise mağaza sayısını azaltıyor.

Alınan tedbirlere rağmen işsizlik ciddi boyutlar alabilir.

Kimi büyük şirketin koronayı bahane ederek işçi sayısını azaltmaya çalıştığı da söyleniyor.

Gıda, giyim kuşam, içecek işleri sarpasarıyor. Hazır giyim şirketlerinden birkaçı da kapanmak aşamasında.

Şehir mekezleri kimsesiz.

Bu yoksulluk, geçinmek için, çoluk çocuğunu doyurmak, giydirmek, okutmak için ana-babaları, yardımsever derneklere muhtaç hale getirdi:

Kuyruklar Secours Populaire, Secours Catholique, La Banque Alimentaire, Restos du Couer gibi gıda ve giysi yardımı yapan derneklerin dağıtım noktaları önünde ? Kadınlı, erkekli uzun, çok uzun kuyruklar...

Yoksullar yeterince beslenemiyor. Yedikleri içtikleri kötü, kalitesiz.

Bütün bunlar yeni hastalıklara yol açıyor. Yoksulluktan doktora gidemeyenler var Fransa'da...

Fransa'da ilaç sıkıntısı da yaşanıyor. En çok kullanılan ilaçlar en çok arananlar oldu.

Neredeyse bütün Avupalı şirketlerin ilaçlarını, maliyeti daha düşük olduğu için Çin'de ve Hindistan'da ürettiği ilaçlarda kıtlık başlayabileceğinden söz ediliyor. Avrupa devletlerinin "ilaçlarımızı kendi ülkemizde üreteceğiz" vaatleri şimdilik sözde kaldı. Bu konuda devletlerüstü şirketler "bekle gör" havasında.

Zaman geçiyor söylenenler somutlaştırılmıyor. Tedirginlik artıyor.

Sonbaharın son haftaları ve kış ve ilkbahar sıcak geçmeye aday. Cumhurbaşkanı bu belanın "2021 yazına kadar süreceğini" söyledi. Daha önce başka bir konuşmasında "2021 nisan veya mayıs ayından önce aşı buldum diyen mutlaka yalan atıyordur" demişti.

Durum ortada : Virüsle yaşamaya alışmalıyız : Yöneticilerimize güvenimiz sarsıldığı için kendi başımızın çaresine kendimiz bakmalıyız :

Maskemizi taşımamız.

Elimizi sabunla yıkamamız.

Aramızda bir, bir buçuk kimi ülkede iki metre mesafe bırakmalıyız.

Kapalı mekanlarda uzun boylu kalmamamız. Aile içi yemek, ziyaret, toplantılarda, aile üyeleriyle birlikte, beş veya altı kişiyi aşmamamız.

"Havalandırmaya" çıkmayı asla ihmal etmemeliyiz. Açık havada dolaşmalıyız. Birkaç saat güneşte, güneş yoksa açık havada

dolaşmal veya oturup bir kitap veya ekitap okumalıyız. Gazete ve dergileri uutmuyorum ama kitap ve ekitapları da es gememeliyiz.

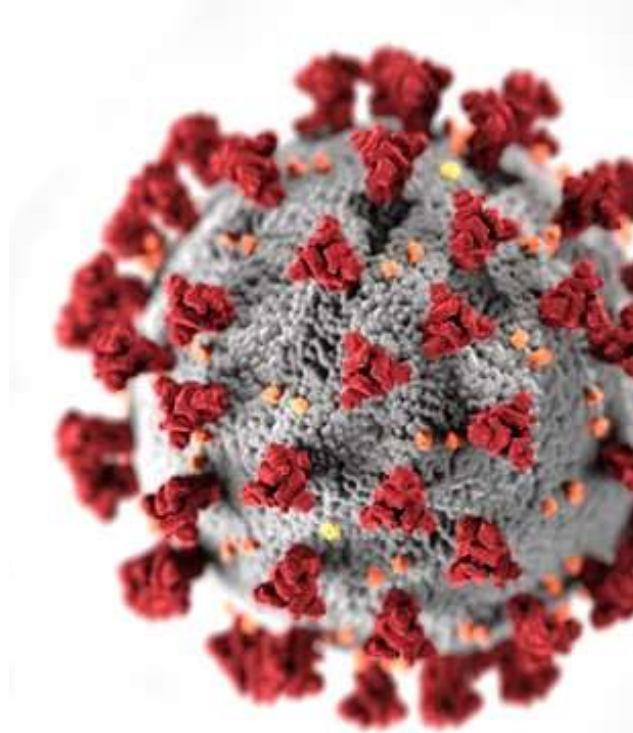
Evlerimizi günde bir, iki belki üç kez onar dakika havalandırmalıyız.

İyi beslenmeliyiz.

Yoksulları unutmamalıyız : Dayanışma, yardımlarla : İki dilim peynir ekmek. Para yerine, ekmek, peynir, bir sandi veya bir kebab.

Yalnız yaşayan komşularımızın kapılarını tklatmalıyız. Alışverişlerini yapmalıyız...

Geleek günlerin daha iyi olacağına inancımızı kesintisiz tebessümle sürdürmeliyiz.

Bu kaçınıcı “Dalga”

M. Şehmus Güzel | PARİS, 6 Kasım 2020

Fransa’da korona belasının azmasına “ikinci dalga” ismi takıldı. Önce “sokağa çıkma” yasağıyla üstesinden gelinmek istendi. 54 ilde 46 milyon kişiyi, 66,5 milyonluk ülkede her üç kişiden ikisini kapsayan bu tedbirin ömrü bile dolmadan “reconfinement” / “yeniden evde kal” havası çalındı.

Böylece bizzat yöneticiler bir kez daha yerinde olmayan bir karar aldıklarını açıkca itiraf etmiş oldular. Eğer on gün önce sokağa çıkma yasağı yerine evde kal kararı alınsaydı o on gün içinde ölen üç bin kadar yurttaş, genç ve yaşlı, kadın ve erkek ölmeyebilirdi.

Yarım tedbir tedbir sayılamaz. Yarım tedbir başa yeni belalar sarabilir. Bu kez de böyle oldu.

Bugün bu ülkeyi yönetenler maalesef ülkeiçi meseleleri çözemiyorlar. Deneyimsiz yöneticiler çuvallıyor. Fransız cumhurbaşkanı ve takımının en büyük sorunu takımın tümünün teknokrat ve/veya eski patron olması. Hükümet üyeleri, zengin mahallelerin çocukları, halkın nasıl yaşadığından habersiz. Bunlar

korona belası gibi böylesi ciddi krizlerin üstesinden gelebilecek çapta değiller. Hiç değiller. Her geçen gün bunun farkına varılıyor. Haftalık orta sağ dergi Le Point daha birkaç hafta önce kapağını bu konuya ayırdı : “Bu işin altından kalkabilirler mi ?” sorusunu sorarak. Her yeni kamuoyu yoklamasında cumhurbaşkanına ve başbakanına güvenenlerin oranı azalıyor.

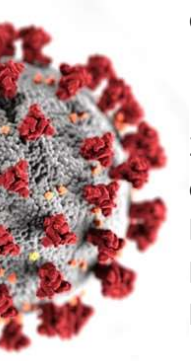
Yetkililer yetkilerini kötü kullanıyor. Eşiği aşıyor. İşte birkaç gün önce Sağlık Bakanı Millet Meclisi’nde soğukkanlılığını yitirdi ve milletvekillerini çocuk azarlar gibi azarladı. Sağıksal Olaganüstü Hal’in (SOH) 16 Şubat 2021’e kadar uzatılmasını reddettikleri için. Asıl mesele Bakan’ın partisinden yeterli sayıda milletvekilinin o saatte (23 : 30 civarında) Meclis’te bulunmamları sonucu muhalefet partilerinin, biraz da hınzırlık olsun diyerek, fırsat bu fırsattır iktidara bir gol atmasıydı Sağlık Bakanı’nı çileden çıkararak.

Dahası da var : Yöneticiler birbirine giriyor.

Geçen Pazar günü Başbakan TF1’de (1. Kanalda) soru-yanıt faslında sömürgeciliği eleştirenleri kötiledi. Oysa cumhurbaşkanı daha bir süre önce sömürgeciliğin insanlığa karşı yapılmış suç olduğunu ilan etmişti, kendisine özgü müsamere havasında attığı “çok tarihi” nutuklarından birinde. O günden beri Başbakan televizyon ekranlarında hiç görünmedi. Şu son günlerde neler yaptığı konusunda tek haber çıkmadı. Acaba cumhurbaşkanından sarı kart mı aldı sorusunu sormamak elde değil. Başbakan yazılı metinleri okurken başarılı, biraz General Charles de Gaulle’ü taklit ediyor havasını verse de, ama böyle yazılı metinsiz olunca gerçek yüzü, tutuculuğu pat diye çıkveriyor. Artık bilmiyoruz diyemeyiz : Bugün sömürgeciik meselesinde Cumhurbaşkanıyla Başbakanı aynı fikirde değil. Bu ciddi bir sorun mu ? Yakında belli olur.

Son zamanlarda önemli kararlar “Le Conseil de Defense”/”Savunma Konseyi”nde (SK) alınıyor. Bizde askeri

darbeler sonrasında yönetimi ele geçiren Milli Güvenlik Konseylerini anımsatan SK, Cumhurbaşkanı'nın reisliğinde, başbakan, ilgili birkaç bakan, Genel Kurmay Başkanı, kuvvet komutanları, polis ve istihbarat yetkilileriyle, kimi kez yüksek birkaç bürokratla Cumhurbaşkalığı Sarayı'nda toplanıyor, önemli kararlar bu Konsey'de alınıyor. Cumhurbaşkanının istediğini davet edebildiği SK'nın hiçbir makama karşı sorumluluğu yok. Ama kararları Hükümete ve Meclis'e "tavsiye" olarak sunuluyor ve kararlar meşru, tüzel biçime dönüştürülüyor. Meclis'te geç saate kalıp kazaya uğramazsa elbette. Kaza sonucu ortaya çıkan arıza ertesi gün mutlaka gideriliyor... Ama seyircilere karşı ayıp oluyor.

27 Ekimde SK toplandı, kararlar alındı... Öğleden sonra Başbakan önce siyasi parti temsilcileriyle, sonra işçi ve işveren sendikaları konfederasyonları temsilcileriyle görüştü, korona belası konusunda görüşlerini aldı. Onlara alınmış "yeni kararları ilettiler" ve kaçınılmaz olarak "ulusal birlik" çağrısı yaptı...

Basına yansıdığına göre epey tartışmalı geçmiş toplantı.

Reis yapması gereken yurtiçi gezisini iptal etti : Korona belasının peşinden koşmaktan perişan olan, "sınıfta kalan" iktidar, bütün ülkede "YENİDEN EVDE KAL" kararını yine Cumhurbaşkanının ağzından dramatik ve tiyatrosu havada televizyondan yirmi dakikalık özel programla açıkladı.

Yurttaşlar ikide bir "yeni bir karar" alan, ertesi gün değiştiren iktidara güvenini yitirdi. Alınan yeni kararlara uymak istemeyelerin sayısı artıyor.

Kararlar arasındaki çelişkiler ve küçük tüccarlarla büyük süpermarketler arasında eşitsizlik yaratılması yeni kategorilerin hoşnutsuzlar kervanına katılmasına yol açıyor. Homurtular gittikçe yükseliyor, coğrafyası genişliyor. Yarınlar da neler olacak sorusu soruluyor.

Fransa, bu belayı atlattıkça, toplumsal sorunların ekonomiyi daha önemli boyutlarda aşağıya çekmesini önlemek umuduna alabildiğine borçlanıyor. Fransa, kendisine güvenildiği için, sıfır faizle borç almayı sürdürebiliyor. İşsizliğin artmasını ve ciddi toplumsal patlamaları önlemek için evde kal kararı sonucu çalışamayanların ücretini devlet ödüyor : Tamamını veya yüzde yetmişini, sekseni ...

Borçla yönetim ne kadar sürebilir ? Meçhul !

Toplumsal hoşnutsuzluk daha ne kadar denetim altında tutulabilir. Bilinmiyor.

Alışveriş merkezleri mezarlık havasında.

Dev süpermarketlerde kuyruklar tarihe karıştı, bedava gıda ürünü dağıtan yardımsever derneklerin dağıtım merkezleri önündeki kuyruklar alabildiğine uzadı. Yoksullar daha yoksullaşıyor. Fiyatları artıranlar daha da zenginleşiyor. Yurtsever geçinen koskocaman süpermarketlerin sahipleri, iri tüccarlar utanmıyor!

Kriz derinleşiyor. İktidar zorda. Sadece Fransa değil. Almanya da. Avrupa'nın tamamı da.

Ayşin Uysal
Deniz Günal
Ferruh Dinçkal
Gündoğdu Gencer
Dr. Meltem Hınçal
Mustafa Alağöz
M. Şehmus Güzel
Necdet Kurt
Saba Öymen

Korona Günlüğü

ekitap.ayorum.com